



KATOLIČKI LIST

*St. Marko*



# ZVONIA

GODINA: VII

BROJ: 3 (65)

Subotica, ožujak (mart) 2000.

Cijena: 15,00 N. din.



**Klanjamo ti se, Kriste,  
jer si svojim križem  
otkupio svijet**



## LITOSTROTOS - MJESTO NA KOJEM JE ISUS ZAPOČEO SVOJ KRIŽNI PUT

Litostrotos - "kameni pločnik" (i danas dobro očuvan) je mjesto na kojem je stajao Isus trnovom krunom okrunjen, izbičevan, popljuvan. Na tom je mjestu Pilat osudio Isusa na smrt (usp. Iv 19,13 sl.). I zato nije čudo da svakog pobožnog hodočasnika na ovom mjestu prođu trnci... Na tom mjestu je Isus primio na se križ i krenuo na svoj dugi, krvavi put, put koji ga je odveo na Kalvariju, koji ga je odveo u smrt...

Započeli smo korizmu u godini Velikog jubileja. Ako ikad, onda ove godine u ovom svetom i milosnom korizmenom vremenu moramo češće upirati svoj pogled u Kristov križ. Križ - "drvo sramote", po Isusovoj mucu i smrti na njemu, pretvara se u simbol ljubavi i "drvo života". Ove godine valja češće moliti Križni put. Kod svake postaje mogli bismo najprije reći: ISUSE, OPROSTI, oprostite jer si zbog mene nepravедno osuđen, bičevan, izrugivan; jer si zbog mene morao nositi križ, jer si zbog mene padao pod teretom križa, jer si zbog mene konačno na njemu razapet i umro! A potom bismo morali kod svake postaje reći HVALA. Hvala Ti, Isuse, što si zbog mene i mojih grijeha, radi moga spasenja i otkupljenja, prihvatio nepravедnu osudu, nosio križ, umro na križu... Da, Isus je na Litostrotosu započeo svoj Križni put koji ga je odveo u smrt, ali taj njegov put postao je za nas put spasenja i pomirenja; postao je za nas izvorom novog života.

Ove jubilarne korizme, dok Isusu ponavljamo neprestano "oprosti" i "hvala", valja nam krenuti jednim novim putem - putem obraćenja i pomirenja i valja nam započeti novi život, život dobrote i svetosti.

Na čistu srijedu nad svakim je od nas, uz posipanje pepela, svećenik izgovorio riječi: "Obratite se i vjerujte evanđelju!" Obratiti se znači ostaviti se svog grešnog načina života, odreći se svoje volje, prestati zlo činiti i vratiti se Bogu koji je "nježnost sama i milosrđe", pomiriti se s njim (a prije toga obavezno i neizostavno s bližnjima) u skrušenoj, valjanoj ispovijedi a onda započeti novi život u kojem će nam jedino "milje" biti vršiti Očevu volju, vjerujući da je za nas najbolji način života onaj koji nam Isus predlaže u evanđelju. I zato treba "vjerovati evanđelju" - što znači prihvatiti evanđeoski način života. Živjeti, pak, evanđeoskim životom znači živjeti u ljubavi, znači biti ljubav... Onaj tko se obratio nužno VIŠE MOLI (jer želi više ljubiti Boga; želi stalno biti s njim) i nužno TRAŽI BLIŽNJE (osobito one Isusove "najmanje") da im iskaže ljubav - konkretnu, djelotvornu koja je spremna i život dati za njih - kao Isus. I ne zaboravimo na osobit način ove korizme one radi kojih je Isus podnio muku i umro na križu: ne zaboravimo moliti i žrtvovati se za GREŠNIKE - da se obrate i žive!

Neka ova jubilarna korizma bude doista početak našeg obraćenja i novog života za bolje i ljepše treće tisućljeće kršćanstva, pa će nam onda i "križ" koji moramo uzeti i nositi svaki dan do konca svog života - prema Isusovoj izričitoj želji - biti sigurno puno lakši i postat će izvorom radosti i mira za nas i za mnoge...

Vjerujem da će vam tekstovi u ovom broju "Zvonika" pomoći u procesu vašega obraćenja i biti poticaj da ustrajno idete Isusovim putem ljubavi.

To od srca želi vama, a i sebi - naravno, vaš

urednik

## ISUSOVA PROVOKACIJA

Jedna od najvećih obaveza svakog Židova bilo je obdržavanje subote. Ona je spadala u savezničku obavezu koju je narod izraelski prihvatio na Sinaju i bila je kao zapovijed upisana na kamene ploče saveza: "Sjeti se da svetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja ... Ta Jahve je šest dana stvarao zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinio. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni" (Izl 20,8-11). Njezin prekršaj bio je već u Mojsijevo vrijeme sankcioniran smrtnom kaznom, kamenovanjem.

To je zapovijed i njezin smisao. Subota je dar Stvoriteljev čovjeku. Dar koji ga želi osloboditi od mučnoga svakodnevnog rada i njegovu pažnju usmjeriti prema Stvoritelju i djelu stvaranja. Tako je po Božjoj zamisli subota radi čovjeka. Da se odmori, da suspregne svoju lakomost za posjedovanjem pa i u taj dan radi ili tjera druge da rade za njega. Subota po namisli Stvoritelja nosi u sebi ljudskost i pažnju Božju prema čovjeku kako se čovjek u svojem radu i materijalnim nastojanjima ne bi izgubio. To je dan kad prestaje svakidašnjica a njegova misao i njegov duh dižu se prema Tvorcu svega, prema smislu svega. To je subota koja čuva čovjeka, koja je sva usmjerena prema njegovom dobru.

Ali kad ljudi nešto uzmu u svoje ruke, tada to redovito malo pomalo postaje iskvareno, gubi svoj izvorni smisao. Tako se dogodilo i sa subotom. Umjesto da oslobađa čovjeka, ona je sve više i više zarobljava. Upala je u mrežu silne kazuistike i što su je ljudi više uzimali u svoje ruke, to je ona bivala manje za čovjeka. Postala je strašni teret, unosila je strah u savjest a pitanja su se samo množila i množila! Da li je u subotu dopušteno nositi bolesniku bočicu s lijekom? Koliko je koraka dozvoljeno napraviti a da se ne povrijedi subotnji počinak? U Isusovo vrijeme subota više nije bila radi čovjeka, već se dogodilo obratno: izgledalo je da je čovjek radi subote.

To tako dalje nije moglo ostati! Isus, koji je došao "proglasiti oslobođenje", "proglasiti godinu milosti Gospodnje" (usp. Lk 4), posve jasno očituje da to više nije subota kakvu je zamislio njegov Otac! Da bi to snažno pokazao, Isus se odlučuje na provokaciju. Subota je. On prisustvuje bogoslužju u sinagogi. No, tu se nalazi i bolesnik, čovjek usahle ruke. Kako se već pročulo da Isus ne drži subotu već je krši, farizeji su vrebali hoće li i danas prekršiti subotu. Vjerojatno je Isusa izazvala i činjenica što nemaju nimalo samilosti prema ovom bolesnom čovjeku već im je više stalo do hladnog i krutog izvršavanja propisa pa se stoga odlučio na provokaciju.

Mogao je tom bolesnom čovjeku diskretno reći: slušaj prijatelju, da ih ne izazivamo, kad si već tako dugo s tom usahlom rukom, dođi večeras kad prođe subota ili sutra ... No Isus se odlučuje na provokaciju kako bi njegova poruka bila snažnija. Pita ih: "Je li subotom dopušteno činiti dobro ili činiti zlo, život spasiti ili pogubiti?" Suočio ih je s izborom: čovjek ili kruti propis! Znali su u sebi da bi se trebalo odlučiti za čovjeka, ali nisu imali smjelost istine. Isus ga liječi i poručuje: subota je radi čovjeka! Bog ne treba subote koja ne liječi, subote koja ne čini dobro, subote koja ne pomaže drugome!

Možda ni mi nismo daleko od ovog farizejskog razmišljanja. Pitamo da li u nedjelju smijemo sašiti dugme, a ne sjetimo se posjetiti bolesnika ili pomoći drugomu da mu bude bolje!?

Tadej Vojnović, ofm

HVALA G. BLAŠKU GABRIĆU I ŠTAMPARIJI "GLOBUS" NA KUNSTDRUCK PAPIRU ZA KORICE ZVONIKA U 2000. GODINI



Piše: mr. Andrija Kopilović

**12. 03. 2000. - 1. KORIZMENA NEDJ.***Post 9,8-15; 1 Pt 3,18-22; Mk 1,12-15***Božji savez s Noom**

Započela je korizma. Bog je uvijek želio sklopiti savez s ljudima. I danas nam On pruža ruku. Na nama je ipak da se obratimo i slijedimo put na koji smo se dali krštenjem. Krist je s nama. On nam svojom Riječju i Otajstvima omogućuje da odgovorimo tom trajnom Božjem pozivu. Božji savez s Noom je zapravo Božji savez s cijelim ljudskim rodом i sa svim stvorovima. Taj savez dosiže svoje dovršenje i puninu u Isusu Kristu, jedinom Spasitelju. U liturgiji prve korizmene nedjelje pred nama je odlomak iz knjige Postanka koji opisuje savez s Noom iza Potopa. On je predznak spasenja iz vode i tako aludira na krštenje čijom vodom se uništava zlo i grijeh, a spašava milost i pravda. U Savez je uključeno sve stvoreno jer Bog ljubi sva svoja stvorenja. Savez je zapravo savršen sklad između stvorenog svijeta i Boga. Taj savez narušava grijeh a za grijeh su sposobni samo čovjek i anđeo. Stoga je čovjek biće koje nakon Istočnoga grijeha treba svoj savez stalno obnavljati. No iz ovoga odlomka vidimo Božju naklonost zemlji i svemu onomu što je na njoj. Znak Saveza je prirodni fenomen a to je duga. Sklad njenih boja neka obasja želju za skladom naše duše sa Božjim savezom preko obraćenja i pokore.

**19. 03. 2000.****2. KORIZMENA NEDJ.***Post 22,1-2.9a.10-13.15-18;**Rim 8,31b-34; Mk 9,2-10***Abrahamova vjernost**

U današnjem odlomku knjige Postanka pred nama se pojavljuje najveći lik Staroga Saveza - Abraham, praotac naše vjere. Savez koji je Bog sklopio sa Noom, obnavlja i sa Abrahamom koji tako postaje otac svih vjernika. Otada Bog trajno prati svoj narod i vodi ga punini života. Abraham se ne koleba kad Bog od njega traži da žrtvuje svoga sina Izaka. Bit žrtve nije njezino uništenje već poslušnost. To je slika Kristove žrtve kojom je nadvladana smrt i darovan život. Dirljiv je ovaj odlomak, pogotovo kada znamo da je predmet Saveza između Boga i Abrahama bila Abrahamova vjernost Bogu i Božja Abrahamu koja se očitovala u potomstvu Abrahamovu. Sva drama je u tome što Bog upravo traži za žrtvu Izakov život koji je predmet i znak Saveza. No, ono što Savez čini čvrstim nije znak Saveza, nego vjernost saveznika. Abraham je nenadmašiv primjer te vjernosti, jer nije izgubio nadu u Božju vjernost protiv svake ljudske nade, čak i u trenutku kada je podigao ruku na svoga sina. Poruka ove drame je u objavi nepokolebljive Božje vjernosti koja je prisutna i onda kad, ljudski, izgubimo svaku nadu. Stoga naš stav prema Bogu mora biti: nikada u Boga posumnjati - Bog vjeran ostaje. Ako to čovjek shvati ništa ga neće moći rastaviti od Boga, bit će pravi saveznik i započet će svoju vječnost jer vjernost vodi zajedništvu u kojem jedan bez drugoga više ne mogu.

**26. 03. 2000. - 3. KORIZMENA NEDJ.***Izl 20,1-17; 1 Kor 1,22-25; Iv 2,13-25***Bog daje svoj zakon Mojsiju**

U Deset zapovijedi Bog pokazuje svome narodu kako treba živjeti u vjernosti prema njemu i u ljubavi prema bližnjemu. Krist je upozorio na značenje toga Zakona, ali ga je oplemenio i usavršio svojom novom zapovijedi: "Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas!" Deset zapovijedi koje danas spominje liturgija znamo naizust, ali kao ploče Saveza i pisani dokumenat "ugovora" između Boga i čovjeka su neiscrpni predmet razmišljanja i življenja. Kako bi bilo veličanstveno kada bi svijet vjere, svijet religija, svijet društvenih uređenja imao pred sobom zakonitost Deset zapovijedi. Kako su upravo pred ovu korizmu do svakoga kršćanskog srca doprle riječi najvećeg hodočasnika današnjice, Ivana Pavla II, prvog pape koji je posjetio Sinajsko brdo. On je upravo s tog mjesta poručio i obnovio vjeru Crkve u neizmjereno bogatstvo nadahnuća svim zakonima: vjernost Božjem zakonu zapisanom u Deset zapovijedi. Dobro je da mi kršćani uvijek iznova posvijestimo da su ploče Saveza urezane u naše srce i da ih možemo iščitavati dnevno u vjernosti svojoj savjesti. Molimo Boga da nam uvijek Deset zapovijedi ostanu norma vjerovanja, ponašanja i molitve.

**9. 04. 2000. - 5. KORIZMENA NEDJ.***Jr 31,31-34; Heb 5,7-9; Iv 12,20-33***Zakon upisan u srca!**

S Kristom je uspostavljen novi savez između Boga i čovjeka. Taj savez nije upisan više na kamene ploče poput Sinajskog saveza, već je urezan u srca novoga Božjega naroda. Od sada Krist zapečaćuje i sklapa taj Novi savez svaki put kad se po sakramentima sjedinjujemo s njegovim životom, smrću i uskrsnućem. Da bi Stari savez zamjenio i priveo kraju, prorok naviješta savez koji će Krist jednom uspostaviti, novi, duhovni savez. Tad će Bog od čovjeka tražiti vjeru koja proizlazi iz srca. Pred nama je veliki prorok Jeremija. Prorok koji je svjedok nevjere i nevjernosti svoga naroda prema Božjem savezu. Svjedok je i dana kada je Bog njegov narod prepustio posljedicama vlastitoga zla. Dapače, ovaj prorok je i svjedok progonstva; umire u progonstvu, možda čak i u egipatskoj zemlji. Stoga su njegovi proročki navještaji prekrasni u ovo korizmeno vrijeme. On vizionarski ali stvarno govori o potrebi mijenjanja ne više povijesti i povijesnih datosti nego čovjekovog srca, koje je ključ svake promjene. Ovaj prorok vidi konačno vjernost savezu samo ako je on sklopljen i u srcu i hrani se iz srca i savjesti. Jeremija je prorok onoga saveza koji se više ne sklapa znakom nego vjerom, vjernošću i ljubavlju. Zato je i optimista unatoč svih svojih bolnih iskustava, jer kada čovjek biva čovječnijim iz vlastitoga srca i savjesti onda je pravi čovjek i onda je jedino čovjek.

**2. 04. 2000.****4. KORIZMENA NEDJ.***2 Ljet 36,14-16.19-23; Ef 2,4-10;**Iv 3,14-21***Bog uznemiruje sigurnost koju ljudi imaju u sebi**

Izabrani narod propada jer ne želi biti Božji narod, postaje ohol, iskorištava siromašne i utječe se lažnim bogovima. Danas bi se reklo: provodi komforan život, traži bolja mjesta, gramzi za novcem, naoružava se i teži za vlašću. No sve ima svoj kraj. Za pojedinca i narod propast je kad se posvema udalji od Boga. Božja opomena nije u kažnjavanju nego u prepuštanju čovjeka da iskusi gorčinu vlastitoga zla. Bog prepušta da na prvi pogled propadnu i najveće svetinje, da se uništi svaki ponos pa i vjerski. Jer Božje prebivalište nije izvanjsko i nije Hram nego savjest i srce čovječje. Bog želi obraćenje tako što će po vanjskim znakovima i događajima progovoriti tom srcu i toj savjesti i potaći ga na obraćenje. Progonstvo, rušenje hrama i sva zla bila su u službi obraćenja a ne kažnjavanja. Isti taj Bog preko istih progonitelja nakon obraćenja i iskušanja vraća sve u prvotno stanje vjernosti jednostavno zato jer ljubi i prašta. Jedan kralj je poharao i razorio Izabrani narod. No drugi kralj, njegov nasljednik je vratio sve na svoje mjesto i ne znajući da je u ruci Božjoj i da je zapravo bio izvršitelj Božje volje te su se njegovi podanici, a da on nije znao, vratili u svojoj savjesti i duhu svom Bogu. U današnjoj poruci prvoga čitanja se bolje nego ikada obistinjuje ona narodna: Bog i krivim linijama vuče prave crte! Povjerujmo u taj Božji način ophođenja s čovjekom u želji da ga uvijek, ama baš uvijek spasi. Ovo je vrijeme milosti, ovo je vrijeme spasenja.



# BIT ĆU S VAMA DO SVRŠETKA SVIJETA

*Iz poruke pape Ivana Pavla II. za Korizmu 2000.*

Korizma, vrijeme obraćenja i pomirenja, u ovoj godini ima posebno značenje, jer se slavi u sklopu Velikog jubileja 2000. Korizmeno vrijeme predstavlja vrhunac puta obraćenja i pomirenja kojeg Jubilej, godina milosti Gospodnje, predlaže svim vjernicima kako bi obnovili vlastitu predanost Kristu i naviještali obnovljenim žarom njegovo otajstvo spasenja u novom tisućljeću. Korizma pomaže kršćanima da dublje proniknu to "otajstvo, pred vjekovima skriveno u Bogu" (Ef 3,9): upravlja ih susretu sa živom Božjom riječi i od njih traži odricanje od vlastita sebeljublja kako bi prihvatili spasenjsko djelovanje Duha Svetoga. /.../

Jubilej je vrijeme milosti u kojem smo pozvani na osobit se način otvoriti Očevu milosrđu, koji se u Sinu prignuo do čovjeka, i pomirenju, velikom Kristovom daru. Stoga ova godina mora za kršćane, ali i za svakog čovjeka dobre volje, postati dragocjena prigoda da iskuse obnoviteljsku snagu ljubavi Boga koji prašta i pomiruje. Bog nudi svoje milosrđe svakomu onom koji ga želi prihvatiti, i onda kada je on daleko i u sumnji. Današnjem čovjeku, umornom od osrednjosti i lažnih opsjena, ponuđena je tako mogućnost da prigrli put života u punini. U tome kontekstu, korizma Svete 2000. godine predstavlja u pravom smislu riječi "vrijeme milosno... vrijeme spasa" (2 Kor 6,2), osobito povoljnu prigodu za "pomirenje s Bogom" (usp. 2 Kor 5,20). /.../

Put obraćenja vodi pomirenju s Bogom i življenju u punini novog života u Kristu. Života vjere, nade i ljubavi. Te tri kreposti, nazvane "teološke", jer se izravno odnose na Boga u njegovu otajstvu, bile su predmet osobita produbljivanja u trogodišnjoj pripravi za Veliki jubilej. Proslava Svete godine sada traži od svakog kršćanina da živi i svjedoči te kreposti na puniji i svjesniji način.

Milost Jubileja potiče nadasve na obnovu osobne vjere. Ona se sastoji u prijanjanju uz navještaj uskrsnog otajstva, po kojem vjernik prepoznaje da mu je u umrlom i uskrsnom Kristu dano spasenje; njemu svakodnevnice posvećuje život; prima ono što je Gospodin za njega pripravio, sa sigurnošću da ga Bog ljubi. Vjera je čovjekov "da" Bogu, njegov "Amen". /.../

"Ja sam s vama do svršetka svijeta". Te nam Isusove riječi jamče da u naviještanju i življenju evanđelja ljubavi nismo sami. I u ovoj korizmi 2000. godine On nas poziva da se vratimo Ocu, koji nas čeka raskriljenih ruku, da nas preobrazi u

žive i djelotvorne znakove svoje milosrdne ljubavi.

Mariji, Majci svakog patnika i Majci božanskog milosrđa, povjeravamo naše nakane i naše odluke. Neka Ona bude blistava zvijezda našeg hoda u novom tisućljeću. S tim željama zazivam na sve blagoslov Boga, Jednog i Trojstvenog, počela i svršetka svega stvorenog, kojem se "do svršetka svijeta" uzdiže himan blagoslova i hvale: "Po Kristu, i s Kristom, i u Kristu, Tebi Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava u sve vijeke vjekova. Amen".

## U BOLESNICIMA PROMATRAJTE KRISTOVO LICE

*Iz Papine poruke za  
VIII. Svjetski dan bolesnika*

Osmi svjetski dan bolesnika, koji će se održati u Rimu 11. veljače 2000. u godini Velikoga jubileja, naći će kršćansku zajednicu zauzetu preispitivanjem stvarnosti bolesti i patnje s pogledom na utjelovljenje Sina Božjega, da bi iz toga čudesnog događaja crpila novo svjetlo za ta temeljna ljudska iskustva. /.../

Na zalasku drugoga tisućljeća, ipak, ne može se reći da je čovječanstvo učinilo sve što je nužno za olakšanje golemog tereta patnje koji pritišće pojedince, obitelji i cijela društva. Dapače, izgleda da se osobito u ovom posljednjem stoljeću rijeka ljudske boli, koja je već velika zbog krhkosti ljudske naravi i rane istočnoga grijeha, povećava patnjama krivnjom pojedinaca i država: mislim na ratove koji su prouzrokovali tolika krvoprolića u ovome stoljeću, možda više nego u ikoje drugo doba izmučene ljudske povijesti; mislim na oblike bolesti uvelike raširene u društvu kao što je ovisnost o drogi, AIDS, bolesti zbog zagađivanja velikih gradova i okoliša; mislim na umnažanje malog i velikog kriminala i na prijedloge eutanazije. Pred očima su mi ne samo bolničke postelje gdje leže toliki bolesnici, nego također patnje izbjeglica, siročadi, tolikih žrtava društvenih zala i siromaštva. Istodobno, s pomračenjem vjere, osobito u sekulariziranom svijetu, dodaje se još veći i teži uzrok patnje, to što više nismo sposobni prihvatiti spasenjski smisao boli i utjehu eshatološke nade. /.../

U tim okolnostima mi upravljamo pogled osobito na Krista trpećega i uskrsloga. Primivši ljudske uvjete života,



Papa na Sinaju

Sin Božji je prihvatio živjeti ga u svim njegovim oblicima, obuhvaćajući bol i smrt, ispunjujući u svojoj osobi riječi izgovorene na Posljednjoj večeri: "Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje" (Iv 15,13). Slaveći euharistiju, kršćani navješćuju i ostvaruju Kristovu žrtvu, "čijom se modricom izliječismo" (usp. 1 Pt 2,24) i, sjedinjujući se s njim, "u osobnom trpljenju čuvaju izvanredni dijelak beskrajnoga blaga otkupljenja svijeta i zato to blago dijele s drugima". Nasljedovanje Isusa, Sluge Patnika, vodilo je velike svece i jednostavne vjernike pretvoriti svoje bolesti i boli u izvor čišćenja i spasenja za sebe i za druge. Kako velike mogućnosti osobnog posvećenja i sudjelovanja u spasenju svijeta otvara bolesnoj braći i sestrama put koji je označio Krist i toliki njegovi učenici! Riječ je o teškom putu, jer čovjek sam ne nalazi smisao patnje i smrti, ali je taj put uvijek moguć uz pomoć Isusa, nutarnjeg Učitelja i Vođe.

Kako je uskrsnuće preoblikovalo Kristove rane u izvor ozdravljenja i spasenja, tako je za svakog bolesnika svjetlo uskrsloga Krista potvrda da put vjernosti Bogu može pobijediti u sebedarju sve do križa i pretvoriti samu bolest u izvor radosti i uskrsnuća. Nije li to možda navještaj koji odzvanja u srcima u svakom euharistijskom slavlju kad narod proglašuje: "Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo?" Bolesnici su također poslani kao radnici u vinograd Gospodnji; svojim primjerom mogu ponuditi vrijedan doprinos evangelizaciji uljudbe koja teži otkloniti iskustvo patnje, nastojeći da shvate duboko značenje patnje s pravim poticajima na ljudski i kršćanski rast. /IKA/



# Korizmene molitve pod križom

Od pamtivika je molitva virnika usmirena na Božju volju, da mu se zafali na onom šta mu se dogodilo, il šta mu se događa, a osobito na molbu za onim šta želi da mu se dogodi. Svaka molitva triba da je najpre molitva zafale, a posli molitva molbe za Božju pomoć. Na to nas potiče kršćanski nauk s najranijom molitvom, opisanoj u Bibliji kad je Jahve uslišio Mojsijevu molitvu (Izl 33,17), a i s tolikim drugim opisanim, med kojima je i "Oče naš", najčešće moljena molitva koju nam je u nasliđe ostavijo Isus (Mt 6,7-13). Med toliko molitvi osobito je poticajna Isusova velikosvećenička molitva za jedinstvo (Iv 17). Tako je molitva kroz Isusov nauk postala smisao i punina virskog života.

Pitanje je koliko je našim starima bilo poznato spominjanje molitve u Bibliji, al brez obzira na to molitva njim je bila temelj virskog života. Nju su naslidili od roditelja u obiteljskom vironauku, jel prve riči koje je mater izustila nuz tek novorođeno dite bila je molitva zafale Bogu za srićan porođaj; molitva ji je pratila kroz čitav život; a na rastanku s pokojnikom poslidnje riči su molitva za pokoj njegove duše. S njom su naši stari ustajali i legali, molili se prija i posli ila, molili se u toliko životni prilika i živili s njom ko sa životnom potrebnom. U obitelji su se molili često zajedno, al najviše obaško svako za se, osobito kad je ko imo potrebu da za što god moli.

Dolaskom u ovaj, onda zdravo na ritko naseljen kraj naši stari su se paštrili da u nepriglednoj ravnici što prija ožive i zajednički virski život ko dopunu takog obiteljskog života. Određene virske potrebe i obaveze su tribali zajedno obaviti u crkvi, na nediljnoj misi il u drugim virskim obredima. U početku, dok su crkve bile zdravo na ritko, tušta nji s udaljeni najpre zemunica a posli salaša, nisu stigli u crkvu jel njim je bila daleko il nisu svi mogli napuštati salaš. Da bi i ti virnici obavili svoje pobožnosti, crkve su njim odminili atarski križovi. Friško su ove križove počeli dizati jedan za drugim, razumno su ji rasporedili nuz atarske putove, da do svakog od nji mož stignit pišće za manje od po sata (1). Ove križove su podizale pojedine obitelji na slavu Boga il više nji zajedno. Većina ovi križova su napravljeni iz dračovog (2) drveća s izlivenim il na plevu (limu) nacrtanim Isusovim raspetim tilom. Velika je pridnost atarski križova spremnost da u svoju ogradu (3) private virnika u svako doba dana i po svakom vrmenu. Pod atarske križove naši stari su odlazili kad je ko stigo, križ je uvijek spremno čekao svakog namirnika.

Tušta nas je kojima su ostale nezaboravne uspomene kad su nas dicu stariji vodili pod "naš" atarski križ, usput smo katkad slušali i njevo kontanje da njim je molitva pod križom potreba, da obave razgovor s raspetim Isusom, za pomoć u kakoj nevolji il su mu se zafaljivali na uslišenoj molbi. Koliko je samo stariji pod križom molilo zafalu za postignuto u životu, pa ako nuz nju nisu imali drugačiju valjaniju potrebu molili su se za zdravlje, a tušta nji i za blaženu smrt. Ko deran nisam baš svačo zašto žele blaženu smrt, a vrmenom kako sam odrasto vidijo sam da nikima teško padaju zdravstvene patnje koje su probali ublažiti molbom da njim Bog pomogne da ne padnu na teret drugom.

## Salašari pod križom

Onovrimeno su se salašari unaprid spremali za pridstojeći življi korizmeni virski život, najpre uređivanjem okoliša križa:



ogradu su očistili od vitrom nanetog lišća, prcova, po potrebi je popravili, ograbljalci travu, okresali dračove, popravili klupicu - počivalicu potrebitima.

Korizmena molitva pod križom je bila drugačija od molitve kroz godinu, jel su obavljali molitvu križnog puta kojim su proživljavali poslidnje sate Isusove žrtve, poslidnje sate njegovog ovozemaljskog života. Križni put pod križom, bilo da ga mole zajedno il kogod obaško, je duševno dublji jel je virnika sasvim približijo Isusu i tu je bolje saosićo s njim zašto se žrtvovo za spas ljudi. Obavljanje križnog puta pod križom salašarima je podesno i rad tog jel su ga najčešće obavljali kad je ko dospijo, posli namirivanja josaga, prid veče i uveče, osobito po tihom vrmenu i misećini. Zajedničku molitvu križnog puta okolni salašari su unaprid dogovorili i dok su čekali da se skupe svako se obaško molijo. Tu molitvu je pridvodijo pridnjak - najugledniji virnik, nju nisu morali obaviti u određenom vrmenu jel je ograda križa uvijek otvorena. Većina

virnika se zadržala pod križom i posli obavljene zajedničke molitve, bilo da su se još dodatno molili il da su ostali da divanom razmine friške novosti.

Danas je tako vrime da su virski obredi obogaćeni i izgledom u osvitljenoj i okićenoj crkvi, nuz ugodnu svirku i pivanje, virnici te obrede doživljavaju svečano, a ponike od nji i dugovično zapamte. Cigurno je da ništa manje nisu bili lipi virski obredi u samo svićama prigušeno osvitljenim crkvama, di je tajanstvena i čudesna sigra tamnog i svitlog popraćena neponovljivim titrajom plamena svića. Sve se to nemož uporediti sa korizmenom molitvom križnog puta u neomeđenom prostoru pod atarskim križom, osobito kad molitva počme prid veče a svrši se pri misećini, u istinskoj prigušenoj svitlosti. Kako samo čarobno izgleda križ kad ga osvitljava rumenilo zalazećeg sunca il kad je osvitljen misećinom i odozgor nebrojenim žmirkavim zvezdama, il kad su one sakrivene a samo se s vrmena na vrime provire kroz koju pukotinu pokidanog oblaka, a prisustvo ljudi posvidoci i po koja zapaljena svića. Taj izgled upotpunjuju obrisi drva okolni salaša otkaleg se povrimeno oglasi koji od živi stvorova. Ni u najraskošnijoj crkvi nemož dočarat okruženje koje u prirodi ima i najskromniji križ. Ko je makar jedared doživijo tu sliku do kraja života je neće zaboravit.

Nestankom salaša polagano su počeli nestajati, ili su nedopustivo zapušteni, a dosta je i uništeni atarski križova. U novije vrime se ritko ko moli pod križom, a molitva križnog puta je sasvim prineta u crkve il u pojedine od ušoreni salaša il seoski kuća.

Kad se uveče pri zalasku sunca počima smirivat život ravnice, a većina živi stvorova sprema na počinak, raspeti Isus na usamljenom atarskom križu i dalje s istog mista bdije nad njima, čuva njim ravnice i čeka ji da se probude.

(1) Nedavno je na jednoj staroj zemljovidnoj karti s početka vika izbrojano oko 230 atarski križova u subatičkom ataru.

(2) Dračovo drvo je tvrdo, dugovično, u zemlji teško trune. Ovaki križovi su trajali i po stotina godina, a kad su dotrajali onda su ji zaminili novim križom, a stari križ ispalili u komade i "saranili" ga u temelj novog križa.

(3) Manji prostor oko atarskog križa je s njim posvećen i bijo je ograđen da ga ne skrnave životinje.

Subotica, ožuljka 2000.

Alojzije Stantić



# PETNAESTI KAMEN

Za Isusom, križnim putem, uz Gospu...

*U sudištu  
kamenom,  
kamen  
do kamena  
umjesto čovjeka.*

## I. kamen

**Isusa osuđuju na smrt**



Isuse, u svojoj božanskoj pravедnosti, uzmi moju ljudsku slabou kao olakšavajuću okolnost kad mi budeš sudio u ONAJ dan.

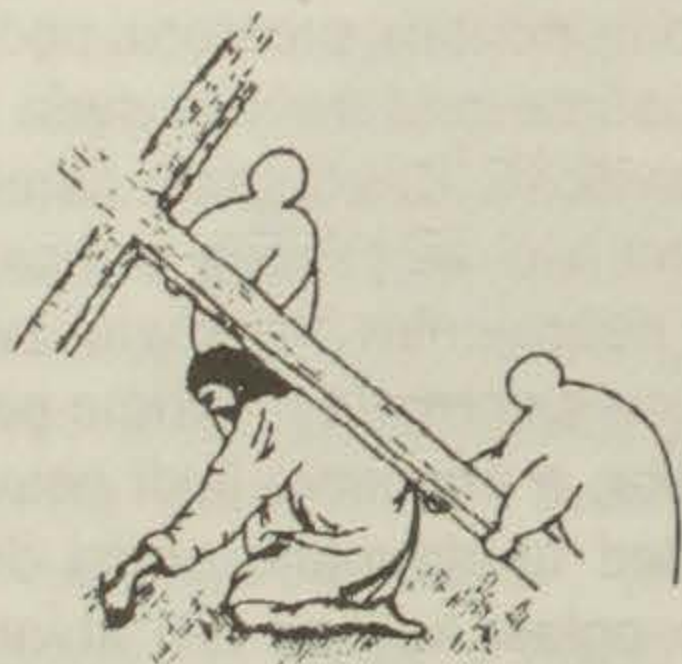
GOSPO, ogledalo pravde, budi moja vjerna odvjetnica na posljednjem mi ročištu. Amen.

*Ogledalo pravde moli, moli za nas!*

*U dvorištu  
beščutnom  
srca kamena.  
Na ranu ramena  
pritisnu križ.*

## II. kamen

**Isus prima na se križ**



ISUSE, hvala TI što si radi mene, dragovoljno, prihvatio križ kao sredstvo moga otkupa i spasenja.

GOSPO, Majko Isusova, izmoli da smognem snage nositi svoj križ kao putovnicu do graničnog prijelaza u vječnu domovinu. Amen.

*Majko Isusova, moli za nas!*

*Kaldra kamena.  
Na nožu kamena  
krvari koljeno*

## III. kamen

**Isus pada prvi put pod križem**



ISUSE, pao si zbog grubog kamena mojih grijeha. No, radi mene se podignuo, da bi me uzdignuo u visine namijenjene čovjeku u samom postanku.

GOSPO, Djevice moguća, izmoli mi snage da se uvijek podignem kada se o kamen grijeha spotaknem. Amen.

*Djevice moguća, moli za nas!*

*Dva srca*

## IV. kamen

*među kamenjem.  
I previše za bol.*

**Isus susreće svoju Svetu Majku**



ISUSE, kad te napustiše svi kojima si samo dobro htio i činio, jedino, osta uz Tebe Majka Tvoja. I u tom tužnom susretu usrdno Te molila za moj sretan susret s Tobom u vječnosti.

GOSPO, Utjeho žalosnih, kad bližnji odvrate svoja lica i okrenu svoje korake od mene, Ti me još više približi Isusu. Amen.

*Utjeho žalosnih, moli za nas!*

*I kamen*

## V. kamen

*prislonjen srcu  
postaje topliji.*

**Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ**



ISUSE, grijeh je čovjeka otuđio od Boga i od čovjeka. Po njemu smo postali ravnodušni za bližnjega, za njegov zov i bol. Pa onda - na koga, osim na Boga, da se osloni čovjek!

GOSPO, Pomoćnice kršćana, daj mi shvatiti da i ja trebam nekom biti Šimun, a ne samo sebično tražiti Cirenca za sebe. Amen.

*Pomoćnice kršćana, moli za nas!*

*Ljubav  
i u kamenu  
ostavlja trag*

## VI. kamen

**Veronika pruža Isusu rubac**



ISUSE, teški tragovi ostaju iza grijeha. Kako duboke rane, Zlo zloćom, duboko ureže u srca. Kako bolni ožiljci ostaju na dušama i tijelima onima koji u grijehu ustraju!

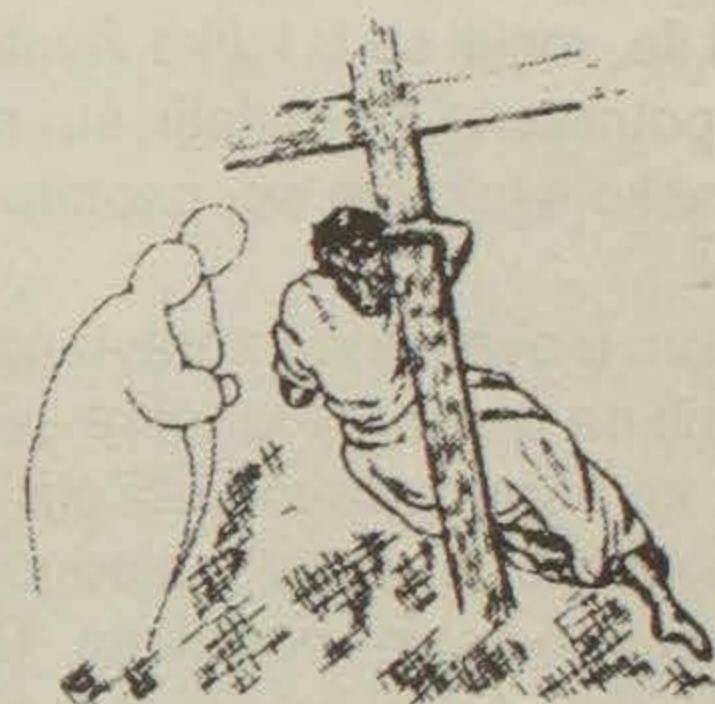
GOSPO, Utočište grešnika, nek mi duša bude uvijek djetinje čista poput Veronikinog rupca jer je u njoj utisnut Stvoriteljjev lik.

*Utočište grešnika, moli za nas!*

*Ni kamen  
ne može  
što može  
tvrdoća srca.*

## VII. kamen

**Isus pada drugi put pod križem**



ISUSE, koliko puta krhko obećah, kratko izdržah i posrnuh ponovno. Ta moja ljudska slabost teško Ti je pala kod Tvog drugog pada. Molim Te, daj da od sada, ispovjedna odluka ne bude kao do sada - kratkotrajna, nego trajna.

GOSPO, Djevice milostiva, jedno Te molim: Kad god se o kamen grijeha spotaknem, neka na koljena padnem. Amen.

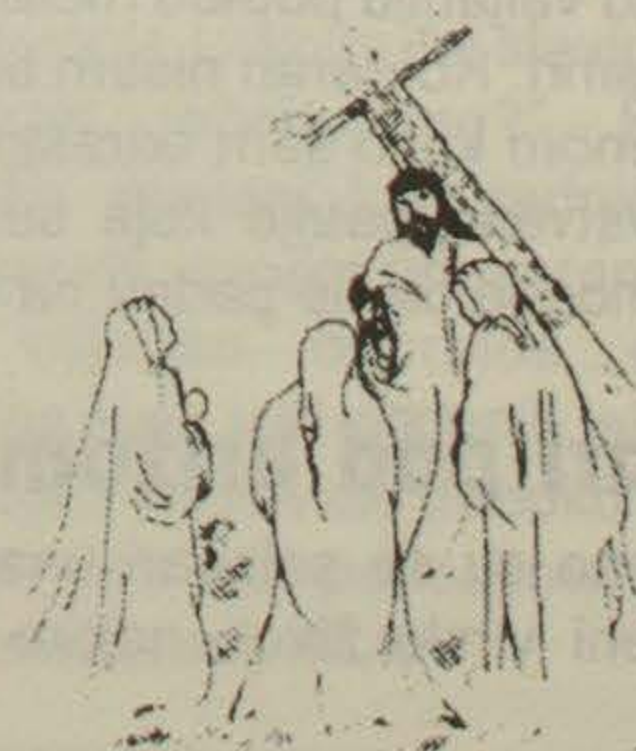
*Djevice milostiva, moli za nas!*

*Žena suzom*

## VIII. kamen

*i kamen  
omekša.*

**Isus tješi jeruzalemske žene**





ISUSE, kako li je vječna Mudrost raskošno ženu obdarila: ljubavlju, dobrotom, samozatajom; ljepotom duše, nježnošću srca. Žena, uvijek spremna darovati suzu sućutnicu.

GOSPO, Djevice vjerna, hvala Ti što su i suze moje zemaljske majke, uz Tvoje, trajni zalog mojoj vjernosti Istini koja spašava. Amen.

*Djevice vjerna, moli za nas!*

*Kamenje ne broji IX. kamen padanje.*

*Kamenu je svejedno.*

**Isus pada treći put pod križem**



ISUSE, prihvaćam da je put k Ocu uzak, strm i trnovit. Molim Te, samo za ustrajnost, da ne tražim drugih staza od ove koju mi je Providnost ponudila darom slobodnog izbora.

GOSPO, Majko dobrog savjeta, izmoli mi postojanost u dobrim odlukama, pa ako mi ikada srce i bude kameno, neka nikada ne okameni. Amen.

*Majko dobrog savjeta, moli za nas!*

*Na golom kamenu X. kamen popljuvana ljubav.*

*Da se i kamen zastidi.*

**Isusa svlače**



ISUSE, postićeno promatram kako Te sramotno svukoše zbog mene, zbog svakog čovjeka ogoljela grijehom. I ovu si porugu podnio, da nas zaodjenute u odjeću uzvanika primiš k stolu vječne Gozbe.

GOSPO, Majko Spasiteljeva, izmoli da mi krsna haljina, neokaljana bude znak raspoznavanja u dan sudbonosnog susreta s pravednim Sucem. Amen.

*Majko Spasiteljeva, moli za nas!*

*Kamen odozdo, uokolo, XI. kamen unaokolo. I ne znaš koji je tež.*

**Isusa pribijaju na križ**



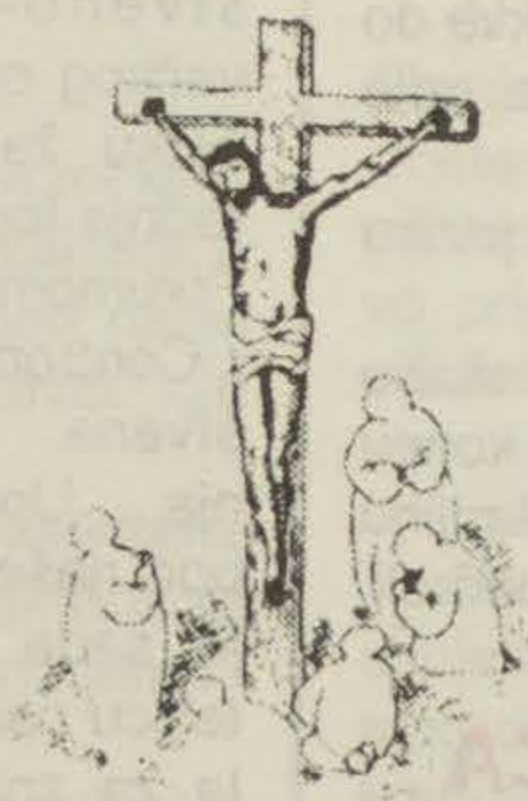
ISUSE, raspetih si ruku i dalje grlio, prubitih nogu i dalje hrlio grešniku. Daj da i ja, kad me drugi mrže - opraštam, kad proklinju - molim, kad razapinju - zazivam blagoslov.

GOSPO, Majko Kristova, ojačaj me svojim zagovorom da, ma kako mi ruke bile razapete, smognem snage sklopiti ih na molitvu. Amen.

*Majko Kristova, moli za nas!*

*Križ XII. kamen u kamen utvrđen u nebo usmjerem!*

**Isus umire na križu**



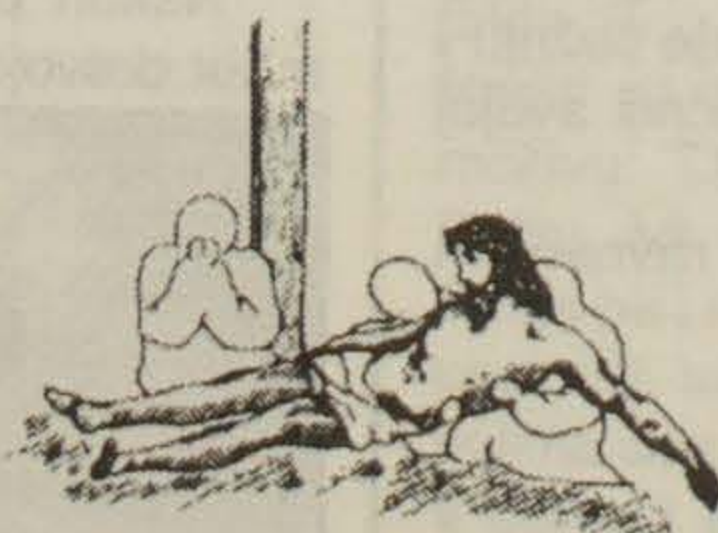
ISUSE, ljubavi raspeta, bez obzira što zlo ljudi čine, za svakoga, pa i mene grešnika vapiš Ocu: "Oprosti im jer ne znaju što čine..." Sjeti me se u Kraljevstvu svojem!

Gospo, prijestolje mudrosti, u tjeskobnim urama razapinjanja između života i smrti, neka mi životni križ bude uz Kristov, ali s one desne strane. Amen.

*Prijestolje mudrosti, moli za nas!*

*Bez ljubavi XIII. kamen ne ostaje ni kamen na kamenu*

**Isusa skidaju s križa**



ISUSE, sa žalcem smrti suočen, Majci bola u krilo položen, daj da isto tako budemo i mi, svaki ponasob, iz naručja Majke suotkupiteljice preneseni iz vremena u Vječnost.

GOSPO, Uzročte naše radosti, na kraju vremena, na pragu vječnosti zakrili me čvrsto u svoj zagrljaj i ohrabri Istinom: "Krist je stvarnost, ostalo je sjena". Amen.

*Uzročte naše radosti, moli za nas!*

*Pred smrću XIV. kamen zanižem kamen.*

*Zaiskri živa vjera.*

**Isusa polažu u grob**



ISUSE, sudbina je ljudska i križni put i smrt i grob. Daj da me križ Tvoj prati sve do groba, a onda nad njim da se zaustavi kao putokaz.

GOSPO, vrata nebeska, prati me i dalje brižno mojim životnim stazama. Na koncu me, kao Zvijezda moğa neba, povedi u susret uskrsnom Kristu. Amen.

*Vrata nebeska, moli za nas!*

*Kamen granični XV. kamen između života ovog i života vječnog*

ISUSE, daj da prebirući u srcu ovih četrnaest kamena, razmišljam o veličini i vrijednosti života koji se razrješuje u završnom: ili - ili.

*Majko Crkve, moli za nas!*

**KRIŽ  
IMA  
SVOJU  
VISINU**

**SVOJU ŠIRINU  
SVOJU TEŽINU**

**I  
SVOJ  
DUBOKI  
SMISAO**



## DEVETNICE GOSPI LURDSKOJ

U subotičkoj franjevačkoj crkvi i ove godine je od 2. do 11. veljače održana tradicionalna devetnica u čast Gospi Lurdskoj. Devetnica je započela proslavom Dana zavjetovanog života, a potom je svaku večer u 17 sati bila zajednička molitva krunice te misa i prigodna propovijed. Ovogodišnji propovjednik je bio **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik, koji je kroz sve dane govorio o Marijinim radostima.



Devetnica je završila svečanom misom i procesijom iz crkve do improvizirane lurdske špilje koja se nalazi u kapeli Crne Gospe, gdje je obavljena pobožnost u čast Gospi Lurdskoj.

Istovremeno je u katedrali bila devetnica na mađarskom jeziku s istim programom.

Na sam spomendan Gospe Lurdske u katedrali je misu služio biskup **Ivan Péntzes** u zajedništvu s desetak svećenika, a na koncu mise on je obnovio posvetu biskupije Bezgrešnom Srcu Marijinu pred kipom Gospe Lurdske koji je za tu zgradu bio izložen u katedrali.

## BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA

Drugi blagdan bl. Alojzija Stepinca i ove godine je proslavljen svečano u svim hrvatskim župama Subotičke biskupije. U župi sv. Roka vjernici su se poslije mise zadržali u molitvi kod njegove slike koja je u ovoj crkvi izložena na štovanje ubrzo poslije Kardinalova proglašenja blaženim, a pjevači su, predvođeni **s. Silvanom** otpjevali pjesmu SLUZI BOŽJEM ALOJZIJU KARDINALU STEPINCUCU koju je spjevao Josip Balog a harmonizirao Dražen Car.

Najsvečanija proslava blagdana bl. Alojzija Stepinca bila je u subotičkoj franjevačkoj crkvi. Svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s desetak svećenika i redovnika. Prigodnu propovijed održao je biskup Péntzes, koji je, budući da je proslava ovog blagdana u okviru devetnice Gospi Lurdskoj, govorio o čudesnom izvoru milosti koji već godinama struji iz "Lurdske špilje" i dopire ne samo do milijuna i milijuna hodočasnika koji ondje dolaze, nego i do svih kršćana po cijelom svijetu, što očituju i različite pobožnosti i devetnice u čast Gospi Lurdskoj kao što su i ove u Subotici. Biskup je naglasio kako se na tom milosnom izvoru "napajao i današnji blaženik, kardinal Alojzije Stepinac". Biskup je u propovijedi istaknuo i značaj štovanja Bezgrešnog Marijinog Začeca koje i u vjernicima pobuđuje i učvršćuje čežnju i želju da se bore i žive bez grijeha i tako budu što sličniji svojoj Bezgrešnoj majci.

Na misi je pjevao muški zbor franjevačke crkve pod ravnanjem **fra Ivana Holetića**. /A. A./

U Tavankutu

## TRIBINA O MOLITVI

U četvrtak 2. 02. u prostorijama vjeronaučne dvorane u Tavankutu održana je tribina za mlade i odrasle. Tema tribine bila je MOLITVA, a predavač je bila **s. Blaženka Rudić**, dominikanka iz Subotice.

Loše, kišovito i prohladno vrijeme nije omelo one najzainteresiranije vjernike da sudjeluju u radu ove tribine. U svom jasnom i sažetom izlaganju s. Blaženka iznijela je najvažnije činjenice o molitvi i posebno naglasila koji su preduvjeti potrebni za njezinu kvalitetu. U završnom dijelu predavanja s. Blaženka je protumačila vrijednost i značenje kruničarskog društva u životu župne zajednice. U plodnom razgovoru poslije predavanja okupljeni vjernici upućivali su različita pitanja s. Blaženki želeći tako što bolje razumjeti sve ono o čemu je ona govorila.

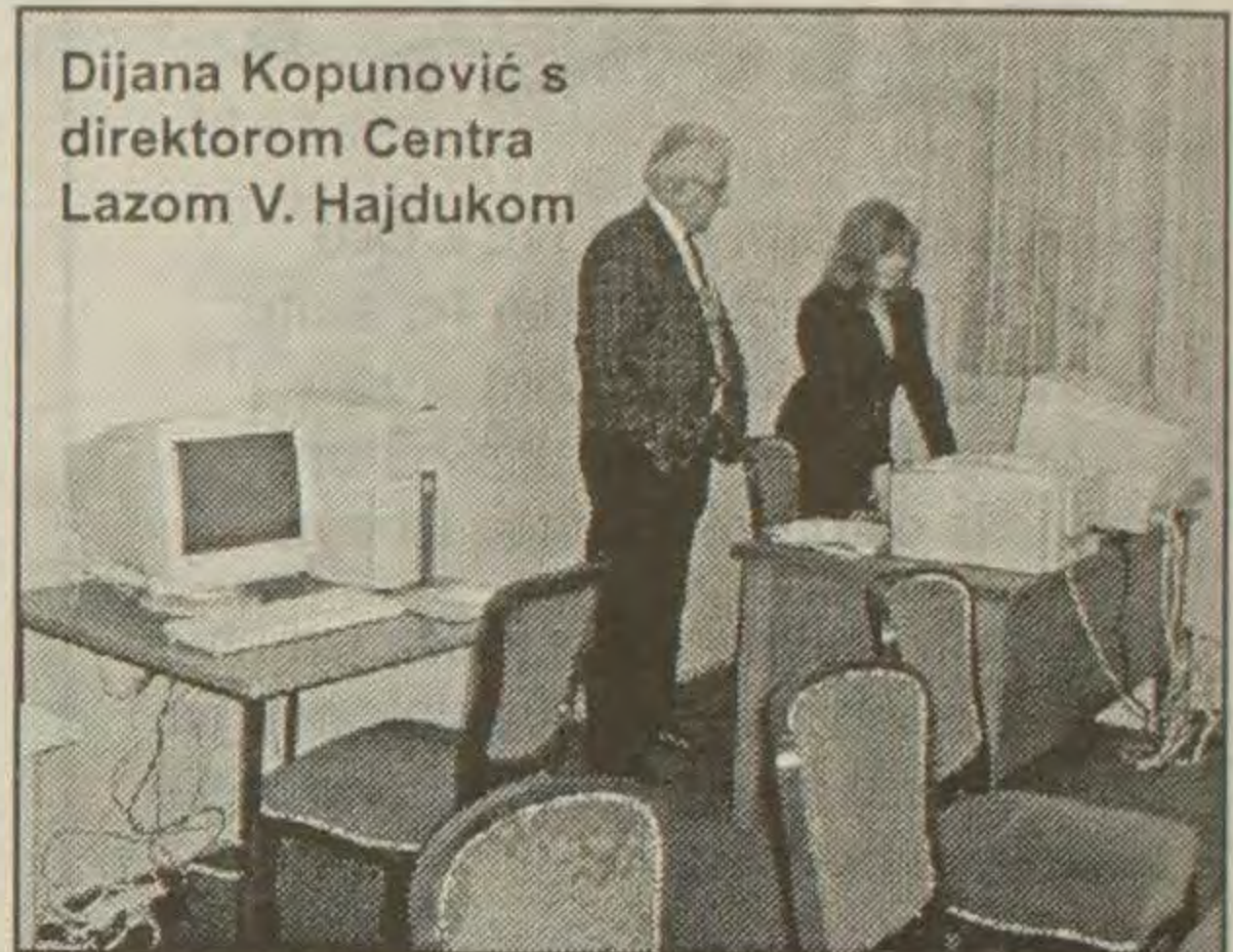
Plod predavanja i plodne diskusije odmah je postao vidljiv u tome što su neka od postojeći kruničarskih društava obnovljena, a osnovano je i nekoliko novih društava, među kojima su kruničarska društva mladih srednjoškolaca i ministranata. Također je jedan od plodova ove tribine i zajedničko moljenje krunice prije svake sv. mise nedjeljom i radnim danima.

I. P.

## OPET "KAIROS"

U četvrtak 3. ožujka u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" otvorena je prostorija za rad Istraživačkog odjela Centra opremljena računarima. Prigodom otvorenja, predsjednik Centra **Bela Ivković** među ostalim je rekao: "Među brojnim manifestacijama koje se održavaju povodom naše 30. obljetnice došli smo do ovog doista 'sretanog trenutka' da se radujemo obnovi rada našeg Znanstveno-istraživačkog odjela, početku željene suradnje tog odjela s Forumom, HAD-om i Centrom za društvena istraživanja... Upravni odbor našeg Centra je sada za voditeljicu našeg Odjela za znanstveni i istraživački rad postavio **Dijanu Kopunović**.

Želimo da ovaj prostor bude sjedište 'združenog stožera' koji će voditi brigu da se iz svake naše institucije ona nit koja je zadužena za doprinos znanja i kulture na očuvanju najviših interesa našeg naroda plete u troplet ili još ljepša pletiva." /Zv/



Dijana Kopunović s direktorom Centra Lazom V. Hajdukom

## ORGULJSKI KONCERT I PREDSTAVLJANJE KNJIGE

U katedrali-bazilici 29. 02. održan je orguljski koncert, a u okviru koncerta promovirana je nedavno objavljena knjiga "**Orgulje Subotičke biskupije**" **Josipa Mioča**.

Na orguljama je svirao profesor Muzičke akademije u Beogradu i orguljski umjetnik **Andrija Galun**. Svirao je djela J. S. Bacha, L. C. Daquina i T. Duboisa. **Olga Šram**, povjesničar umjetnosti, prikazala je knjigu art. m. **Josipa Mioča** i istaknula da je ova knjiga vrijedan doprinos glazbenoj povijesti i organologiji za Subotičku biskupiju. Dokumentacija je plod dugogodišnjeg istraživanja i popisivanja stanja orgulja u 116 župa sa 85 orgulja.

Nakon promocije knjige msgr. **Josipa Mioča** govorio je sam autor o svojoj knjizi, o svom radu, zahvalivši svima koji su mu pomogli da se objavi ta knjiga i da dođe do njezinog predstavljanja.

Na kraju programa brojnoj i oduševljenoj publici orguljaš **Andrija Galun** odsvirao je tokatu **Georgesa Michela**.

Markan Lopar





## 30. OBLJETNICA HKC "BUNJEVAČKO KOLO" GALA-KONCERT

U povodu 30. obljetnice HKC "Bunjevačko kolo" Folklorni odjel održao je Gala-koncert 11. i 12. veljače. I prve i druge večeri prostrana dvorana Centra bila je pretijesna da primi sve koji su željeli uživati u vrsnom nastupu folkloriša, koji su u 21 točki preko tri sata oduševljavali prisutne.

Najprije su nastupili tzv. "veterani" koji su u ovom Društvu plesali još 1970. godine, a zatim sve folklorne skupine od onih najmanjih, predškolskog uzrasta, do "reprezentativne skupine". Nastupilo je preko 200 folkloraca. U ovom Centru dva velikana bunjevačkog narodnog plesa ostavila su neizbrisiv trag. To su **Ivan Pešut** i **Stevan Tonković - Pipuš**. Njihove koreografije najviše su izvođene.

Folklorni odjel "Bunjevačkog kola" nastupao je diljem nekadašnje Jugoslavije a i u mnogim zemljama Europe. Za svoje nastupe dobili su uz duge aplauze i mnoga priznanja poput medalja, plaketa, diploma koje krase prostorije Centra.

Ovi koncerti kao da su željeli poručiti svim zaljubljenicima u folklor: "Ne bojte se! Još dugo će se u Subotici igrati bunjevačke narodne igre."

*Ljudevit Vujković L.*

## KONCERTOM DO POMOĆI ZA NAJSIROMAŠNIJE

U velikoj dvorani "Népköra" 5. ožujka održan je dobrotvorni koncert u organizaciji Komisije za socijalna pitanja mjesne zajednice "Novo Selo" koja zauzimanjem **Mileta Crnjca** na poseban način skrbi za najsiromašnije građane. U ovoj mjesnoj zajednici 120 najsiromašnijih dobiva hranu u tzv. "Narodnoj kuhinji".

Na početku koncerta brojnu publiku je pozdravila **Marijana Čović** i zahvalila im što su kupovinom ulaznice dali svoj doprinos za siromašne građane. Ona je ujedno zahvalila i brojnim sponzorima i donatorima.

Na koncertu su nastupili Subotički juniorski tamburaški orkestar pod ravnanjem **Stipana Jaramazovića**, zatim Folklorna sekcija HKC "Bunjevačko kolo"; Folklorna skupina OKUD "Mladost", Folklorna sekcija "Népkör", KODDE (Öregfiúk), Katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**, Komorni kor KUD-a "Népkör", tamburaški sastav "Dilberi" i Grupa mladih. A s jednim književnim prilogom nastupio je i **Mirko Šokčić**, koji je pročitao svoju pripovijetku pod naslovom "Žega".

Ovo je lijepi primjer koji može poslužiti i drugima na početku korizme u godini Velikog jubileja koji među ostalim poziva kršćane da budu veliki u djelotvornoj ljubavi prema "najmanjima".

*Antun Antunović*

## POŽAR U PALIĆKOJ CRKVI

U srijedu 23. veljače, nakon večernje sv. mise, oko 18 sati buknuo je požar u crkvi na Paliću. Crkva je sagrađena prije 23 godine i sva je od drveta. Požar je primijetio župnik i odmah alarmirao Vatrogasnu službu te je požar uz njihovu pomoć i pomoć brojnih vjernika ugašen oko 22 sata.

Vatra je uništila strop na sredini crkve i električnu instalaciju a djelimice se proširila i na župni stan.

Umoran od gašenja požara i vidno uzbuđen župnik je izjavio da je velika sreća u ovoj tragediji da nije bilo vjetrova a Bogu zahvaljuje da su nedavno postavljene orgulje ostale neoštećene. No i pored toga šteta je ogromna.

"Sve je u Božjim rukama", govori župnik **Josip Leist**. "Vjerujem da je i ovo dio Božjeg plana, jer se u ovoj nesreći očitovala ljudska ljubav prema našoj crkvi. Moramo jobovski prihvatiti od Boga i ono što nam je teško a ne samo ono što nam je drago. I na taj način se vrši volja Božja", zaključio je župnik.

U nevolji su nam priskočili u pomoć naš **biskup Ivan**, susjedne



župe a i mnoge firme kao što su "Chemos" i "Ledenjak", koji su dali svoje novčane priloge. SO Subotica je darovala jednokratnu pomoć u iznosu od 10.000 dinara. Također su mnogi vjernici dali svoje priloge u novcu, materijalu i radnoj snazi.

Ljubav i vjera naroda ovoga mjesta već je otpočela otklanjati požarom uništene grede i lamperiju. Neka Bog sve blagoslovi i nagradi. Oni su pokazali kako živa Crkva na Paliću gradi i popravlja svoju dragu župnu crkvu.

*Gabriela Milodanović*

## POKLADNE U BAJMOKU

Vremenu poklada najviše se raduju djeca. Kod nas u župi pokladne zabave održale su se 4. i 5. ožujka. Prvi dan organizirana je pokladna zabava za djecu i mlade koji pohađaju vjeronauk na hrvatskom, a drugi dan za djecu koja pohađaju vjeronauk na mađarskom jeziku.

U organiziranju pokladnih zabava najviše su sudjelovali naš župni vikar **vlč. Attila** i naša katehista **Ivana**, ali ni ostali nisu bili izostavljeni, napose mladi iz naše vjeronaučne skupine. Ulaznica za pokladni maskenbal bila je, naravno, maska. Dugo smo se i marljivo pripremali i trud se isplatio. Za mlađe vjeroučenike pokladni maskenbal bio je organiziran prijedodne. Priredili smo kviz iz vjeronauka a bila je birana i najbolja maska. O tome koliko su djeca bila raspoložena i vesela govorio je njihov osmijeh.

Za nas mlade pokladna zabava bila je poslijepodne. I mi smo uspjeli kroz maskenbal i druženje ostvariti duhovno jedinstvo. Željeli smo da zažive naši stari običaji, pa smo, iako je kišica rominjala, krenuli ulicama našega mjesta da pokažemo da imamo volje i snage oživjeti pokladne običaje. Maskirani su bili čak i naš župni vikar i naša katehista. Igrali smo, pjevali... - naša mladost i razdraganost u potpunosti je došla do izražaja.

Poslije veselih poklada započeli smo korizmu.

Svim čitateljima "Zvonika" vjeroučenici bajmočke župe šalju jedan veliki pozdrav sa željom da im korizma bude što plodonosnija.

*Mirela Sakač*

## DA SVI BUDU JEDNO

*O ekumenizmu u Somboru*

U nedjelju 20. veljače u župi sv. Križa u Somboru održana je tribina na kojoj je o "Ekumenizmu - jučer, danas, sutra" govorio **preč. Jakob Pfeifer**.

Sama riječ "ekumenizam" potječe od grčke riječi a znači privatno imanje - u materijalnom smislu, zajednicu a tek kasnije se počela upotrebljavati u religijskom smislu i označava međureligijske kontakte. Bog je onaj koji nas sjedinjuje a ljudsko je ono što nas dijeli. Raditi na jedinstvu kršćana zapravo znači odgovoriti na Isusovu molitvu: "Da svi budu jedno". Drugim riječima, to znači vršiti volju Božju. Mi katolici moramo surađivati sa svima koji zazivaju ime Božje pa i s onima koji ga nazivaju "Alahom". Osim molitve važno je upoznati svoju vjeru, ali isto tako i Crkvu i način moljenja onih sa kojima se susrećemo. Isus je rekao da bez Boga nitko ne može činiti dobro i stoga se moramo radovati kad znamo da i drugi mole, istakao je predavač.

Poslije predavanja predavač je u razgovoru odgovorio na brojna pitanja sudionika tribine.

*Monika Vekonj*



## PROMOCIJA INSTITUTOVIH IZDANJA

U ponedjeljak, 28. veljače je u Subotici, u svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" Izdavački odjel Instituta "Ivan Antunović" priredio promociju svojih izdanja: "Subotičke Danice (nove)" - kalendara za 2000. godinu, knjige **mr. Romana Miza** "Od Boga do Sotone" (o sektama), knjigu svećenika **Antuna Gabrića** "Čudan jendek i druge bunjevačke pripovijetke" te triju knjižica prijevoda odžačkog i apatinskog župnika **Jakoba Pfeifera**. To su knjižice: "Što god učiniste..." Charlesa de Foucaulda (2. izd.), "Oče naš" Ivana Pavla II. (2. izd.) te "Kako Bog vidi čovjeka (o blaženstvima)" Hermana Josepha Spitala.

U svom uvodnom govoru pročelnik Izdavačkog odjela Instituta **Andrija Anišić** prikazao je u kratkim crtama izdavačku djelatnost Instituta od njegovog postojanja do danas. On je naglasio značaj ove djelatnosti u ovim krajevima, ali se osvrnuo i na poteškoće, kao što su amaterski i dragovoljni rad, nedostatak materijalnih sredstava kao i na još bolniju činjenicu da je malo onih koji čitaju knjige. Na ovo izlaganje nadovezao se i rad **Katarine Čeliković** koja je opisala stvaranje izdavačkih edicija u posljednjih nekoliko godina.

O Subotičkoj Danici za 2000. godinu govorio je njezin odgovorni urednik **mr. Andrija Kopilović**. On je uz ostalo pročitao i tekst kojim je Danica predstavljena u najnovijem broju Glasa Koncila kao i onaj koji je IKA objavila o Subotičkoj Danici. Zbog bolesti ovoj promociji nije prisustvovao glavni urednik Danice **mons. Stjepan Beretić**.

O motivima koji su ga potakli da piše o problematici sekta i kako je nastala knjiga "Od Boga do sotone" govorio je njezin autor **mr. Roman Miz**, grkokatolički svećenik iz Novog Sada. Knjižice prijevoda **Jakoba Pfeifera** predstavio je **mr. Andrija Kopilović** a knjigu "Čudan jendek" **prof. Bela Gabrić**. Nazočnima, koji su ispunili prostranu dvoranu Centra, obratili su se i **vlč. Antun Gabrić**, autor knjige "Čudan jendek" i **Jakob Pfeifer**, koji je govorio o svojoj prevoditeljskoj djelatnosti. Od 1977. godine, kada se uz sve svoje župničke dužnosti počeo baviti i prevodjenjem (s njemačkog), do sada mu je objavljeno sedam knjiga prijevoda.

U drugom dijelu večeri Institut je svom članu **prim. dr. Marku Senteu** (1953) priredio promociju dodjele naziva "primarius". Dr. Sente je ugledni subotički liječnik, specijalista za ORL, kulturni djelatnik i praktični vjernik. Riječi čestitke najprije mu je uputio predsjedavajući Instituta **mr. Andrija Kopilović**, a potom je o njegovom životnom putu i radu govorio **Andrija Anišić**. U znak sjećanja na ovaj događaj Institut je dr. Senteu darovao umjetničku sliku u tehnici slame **Jozefine Skenderović** koja ima simbolički naziv "dva bisera" a prikazuje djevojku u "šlingu" s tamburicom.

Riječi zahvale na koncu je izrekao i sam dr. Sente.



Na ovoj promociji s nekoliko glazbenih točki nastupio je i zbor župe sv. Roka pod ravnanjem **s. Silvane Milan** uz klavirsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. Oni su izveli po prvi put i pjesmu "Bunjevačke riči" koju je napisala **s. Blaženka Rudić**, dominikan-ka, a uglazbio ju je **Antuš Gabrić**, poznati subotički harmonikaš i skladatelj koji je sam pratio zbor na harmonici. Prisutni su dugim pljeskom pozdravili izvođenje ove pjesme koja ih je podsjetila na istinu njihove "riči".

Među brojnom publikom ove večeri bio je i **Goran Rotim**, konzul-savjetnik u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici. /A. A./



## BUNJEVAČKE RIČI



Antuš Gabrić na harmonici prati zbor župe sv. Roka

Bunjevačke riči drage  
tako zvonke, pune snage,  
lepršave, tihe, blage,  
vedre, tužne - uvik drage.

Riči ove izabrane  
nose zato mnoge rane,  
al' govore na sve strane:  
hrvatskog smo stabla grane!

U njima je dah miline,  
plodnosti drage nam nizine,  
približuju sve daljine,  
u njima je dar blizine.

U njima je šapat žita,  
u njima je rosa skrta,  
u njima su vruća lita,  
zima injem obavita.

Oj, Bunjevci, ne spavajte!  
Blago svoje ne bacajte,  
prošlost našu obnavljajte,  
bunjevačku rič čuvajte!

Blaženka Rudić

## JEDNO VEČE U SOMBORU...

"Život i smrt u gradu" u Somboru

U Somboru je, u organizaciji Kulturno-umetničkog društva "Vladimir Nazor" u prostorijama Društva, u petak 3. ožujka priređena promocija knjige **Milovana Mikovića** "Život i smrt u gradu".

Na početku ove, za Somborce nesvakidašnje večeri, goste iz Subotice kao i sve prisutne pozdravio je predsjednik Društva **Alojzije Firanj**. Zatim je sve prisutne pozdravio **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice. On je u kratkim crtama predstavio ovaj katolički Institut, a potom je **Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta predstavio rad ovog odjela. On je naglasio da je, zahvaljujući dobročiniteljima koji novcem pomažu ovaj Odjel kao i zahvaljujući dobrim ljudima koji bez ikakvog honorara ulažu svoj rad i trud, ovaj Odjel uspio objaviti u posljednjih nekoliko godina desetak naslova uz redovito izdavanje katoličkog mjesečnika "Zvonik" i godišnjaka "Subotička Danica (nova)".

Nakon njega je **Lazar Merković**, književnik iz Subotice, govorio o pedesetpetogodišnjem kontinuitetu izdavačke djelatnosti na hrvatskom jeziku u Subotici.

O knjizi **Milovana Mikovića**, urednika Subotičkih novina, "Život i smrt u gradu", za koju je autor dobio nagradu Kulturno-prosvjetne zajednice Subotice "Dr. Ferenc Bodrogvari", govorili su **mr. Andrija Kopilović**, **Lazar Merković**, **mr. Josip Buljovčić** i **Tomislav Žigmanov**, a potom se prisutnima obratio i autor knjige **Milovan Miković** koji je govorio o motivima da objavi ovu knjigu eseja o književnosti Hrvata u Bačkoj. On je također prisutnima u kratkim



crtama predstavio roman **Josipa Pašića** (sada umirovljenog svećenika u Zagrebu) "**Krv se suši**" koji je bio prvi objavljeni roman bačkih Hrvata poslije 2. svjetskog rata. On je ujedno time najavio svoju novu knjigu koja će govoriti upravo o romanu u podunavskih Hrvata. On je naglasio kako su autori bački Hrvati do sada napisali 41 roman od kojih je objavljeno 29. Prvi roman napisao je biskup **Ivan Antunović** 1875. godine pod naslovom "**Odmetnik**".

### "Miroljub" i "Izložba"

U drugom dijelu večeri **Josip Pekanović**, urednik lista "Miroljub", koji izlazi četiri puta godišnje u Somboru u izdanju KUD-a "Vladimir Nazor", predstavio je novi, deveti broj lista. Za ovu zgodu KUD "Vladimir Nazor" priredio je i izložbu pod nazivom "**Mile davne uspomene**". Izložbu je predstavila autorica **Antonija Čota** i pročitala recenziju ove izložbe iz prigodnog kataloga (koji je u izradi) a koju je napisala **prof. dr. Katalin Kaić**. U spomenutoj recenziji ona uz ostalo kaže: "Izložba pod naslovom 'Mile davne uspomene', čiji je autor Antonija Čota, predstavlja veoma dragocjen, zahtjevan i vrijedan poduhvat kulturološkog značaja jer se radi o prikazivanju do sada prilično zanemarenog etnološkog naslijeđa jednog značajnog etnosa čija trovjekovna prisutnost pod ovim podnebljem je u velikoj mjeri doprinijela oblikovanju i formiranju karaktera našeg osobitog duhovnog prostora obogaćujući ga svojim visoko estetskim specifičnostima..." Izložba sadrži preko sto eksponata i ima četiri odjeljka. Po prirodi stvari najveći broj eksponata imaju odjeljci pod naslovom "Život na salašu i odijevanje". Tkanje i vezovi čine posebno poglavlje a "Građanski oblici života" u neku ruku predstavljaju onaj dio narodne baštine koji korespondira sa suvremenošću...

U ovom dijelu programa **Cecilija Miler** pročitala je svoju pjesmu "**Njega sada više nema**" (posvećenu srušenom salašu) uz pratnju malih tamburaša.

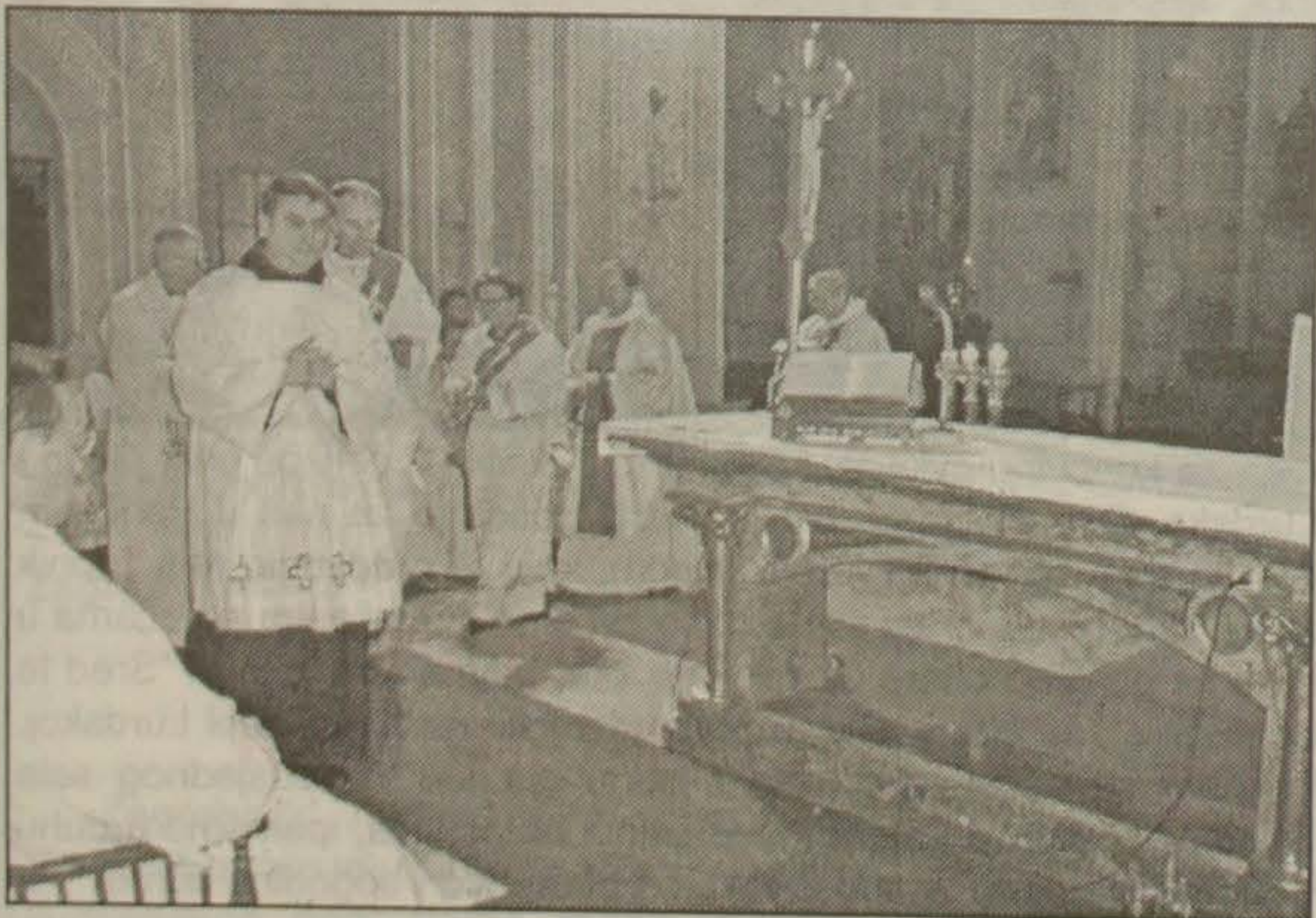
Sve u svemu, bijaše ovo jedno divno veče.

A. A.

## MOLIM OPROŠTENJE ZA SVE POGREŠKE I PROPUSTE

*Susret svećenika u znaku Jubileja*

U ponedjeljak 6. 03. u somborskom Karmelu 67 svećenika na čelu s biskupom **dr. Ivanom Péntzesom** okupilo se na "Dan pomirenja". Bio je to dan molitve i sabranosti. U svom pozivu upućenom svim svećenicima biskup je, navodeći dokument "**Prezbiter - navjestitelj Riječi, služitelj sakramenata i voditelj zajednice kršćanskoga Trećeg tisućljeća**" istaknuo: "Nova evangelizacija treba nove navjestitelje. To su svećenici koji se zalažu živjeti svoje svećeništvo kao osobit hod prema svetosti. Da bi se to ostvarilo, vrlo je važno da svaki svećenik svakodnevno otkriva apsolutnu nužnost svoje osobne svetosti. Treba započeti s čišćenjem samih sebe prije čišćenja drugih; potrebno je biti poučen da bi se moglo poučavati; postati svjetlo da bi se moglo rasvijetliti, približiti se Bogu da bismo mu mogli približiti druge; biti posvećeni da bismo mogli posvećivati..."



o. Mato Miloš predvodi prinos darova

"Trebamo početi Jubilej u samima sebi a to se ne može dogoditi bez obraćenja i pomirenja. Nalazimo se na vratima korizme, osobitog milosnog vremena za pomirenje i obraćenje. Pozivam Te da neizostavno sudjeluješ u našoj zajedničkoj pripravi za svećeničko poslanje u ovoj osobitoj korizmi" - napisao je biskup u pozivu svim svećenicima i redovnicima svoje biskupije.

Pozivu se odazvalo 67 svećenika i redovnika te dvojica oženjenih đakona. Susret je započeo adoracijom u crkvi, a zatim je bilo prigodno predavanje o značenju obraćenja i pomirenja u svećeničkom životu i poslanju. Na hrvatskom jeziku predavanje je održao **o. Tadej Vojnović** a na mađarskom **o. Karlo Harmath**, franjevci iz Novog Sada.

Slijedila je osobna ispovijed, a potom sv. misa koju je predvodio biskup. On je u svojoj propovijedi zamolio svećenike da mu oprostite sve pogreške i propuste koje je u svojoj slabosti učinio i pozvao svećenike da budu spremni opraštati jedni drugima te da učvrste svoje prezbiterijalno zajedništvo i međusobnu ljubav.

Liturgiju je animirao prior karmelićanskog samostana **o. Mato Miloš**.

Poslije sv. mise svećenici su nastavili svoje druženje na zajedničkom ručku koji su im priredili ljubazni domaćini. /A. A./

Vjerski poglavari tradicionalnih vjerskih zajednica na Kosovu i Metohiji:

## IZJAVA O ZAJEDNIČKOM MORALNOM ANGAŽIRANJU

Izjava za javnost upućena je s redovite sjednice Međureligijskog vijeća Bosne i Hercegovine na kojoj su u utorak 8. veljače u sarajevskom hotelu Holiday Inn sudjelovali i predstavnici vjerskih zajednica na Kosovu i Metohiji.

Mi vjerski poglavari tradicionalnih vjerskih zajednica na Kosovu i Metohiji, Islamske zajednice; Srpske pravoslavne crkve i Rimokatoličke crkve; zabrinuti sporim i neefikasnim provođenjem mirovnog plana o Kosovu i Metohiji, prilikom radnog posjeta Međureligijskom vijeću Bosne i Hercegovine, odlučili smo dati sljedeću izjavu:

Svi su narodi na Kosovu i Metohiji pretrpjeli velika stradanja. Rat je hvala Bogu završen, nažalost još vlada nesigurnost i nasilje. Naš zadatak sada je uspostavljanje trajnog mira, utemeljenog na istini, pravdi i zajedničkom življenju. Priznajemo i prihvaćamo da su naše vjerske zajednice međusobno različite i da se svaka od njih osjeća pozvanom živjeti u skladu sa svojom vlastitom vjerom.

Istovremeno, priznajemo da naše vjerske i duhovne tradicije imaju i mnoge zajedničke vrijednosti, te da te zajedničke vrijednosti mogu poslužiti kao vjerodostojna osnova za međusobno poštovanje, suradnju i slobodno zajedničko življenje na cijelom teritoriju Kosova i Metohije. Svaka od naših tradicionalnih Crkava i Vjerskih zajednica naučava i propovijeda da su dostojanstvo i vrijednost čovjeka dar Božji. Naše vjere, svaka na svoj način, pozivaju na poštivanje temeljnih ljudskih prava svake osobe. Nasilje nad ljudima, ili uzurpiranje njihovih osnovnih prava, za nas je kršenje ne samo ljudskih, nego i Božjeg zakona. Mi zajedno, u međusobnom priznavanju naših vjerskih različitosti, osuđujemo svako nasilje nad nevinim ljudima i svaki oblik uzurpiranja ili kršenja osnovnih ljudskih prava, a posebno osuđujemo:

- djela mržnje zasnovana na etničkim ili vjerskim različitostima,
- desakralizaciju vjerskih objekata i sknavljenje groblja i mezarja,
- protjerivanje ljudi s njihovih ognjišta,
- ometanja prava na slobodan povratak svakoga na svoje ognjište,
- djela osvete,
- zloupotrebu medija u cilju sisanja mržnje.

Na kraju, pozivamo sve ljude dobre volje da preuzmu odgovornost za vlastita djela. Postupajmo prema drugima onako kako bismo željeli da oni postupaju prema nama. Ovu izjavu upućujemo svim našim vjernicima na Kosovu i Metohiji, lokalnim vlastima i predstavnicima međunarodne zajednice na Kosovu i Metohiji.

U Sarajevu, 8. veljače 2000.

**Dr. Rexhep Boja**, Muftija i Preds., Islamska zajednica Kosova  
**Gosp. Artemije Radosavljević**, episkop raško-prizrenski,  
Srpska pravoslavna crkva

**Mons. Marko Sopi**, biskup prizrenski, Rimokatolička crkva



## PROSLAVA BLAGDANA SV. TRIPUNA U KOTORU

U povodu sv. Tripuna, zaštitnika Kotora i Kotorske biskupije, svečanosti su započele 27. siječnja tradicionalnim Lodom, zahvalama u čast sv. Tripuna, koje je izrekao s lođe kotorske katedrale mali admiral Bokeljske mornarice **Matija Mihović**, a svečanosti su bili nazočni članovi Bokeljske mornarice i gradska limena glazba. Nakon Loda, podignut je bijeli Tripunov stijeg na pročelju katedrale. U povodu svetkovine priređena je trodnevna duhovna obnova od 30. siječnja do 1. veljače koju su predvodili **o. Dinko Vlašić, don Anto Belan i don Branko Sbutega**. Uoči samog blagdana, 2. veljače, pjevana je pontifikalna Večernja koju je sastavio u XVI. stoljeću kotorski biskup **Luka Bizanti**. Na sam blagdan sv. Tripuna, 3. veljače, jutarnju svečanu misu predvodio je đakovački i srijemski pomoćni biskup **Đuro Gašparović**, a pjevao je dječji zbor kotorske katedrale.

Major i kolovođa Bokeljske mornarice **Slavko Roganović** posljednji je put nakon 37 godina kao kolovođa poveo kolo u čast sv. Tripuna nakon što je zatražio blagoslov kotorskog biskupa **Ilije Janjića**. Središnje blagdansko misno slavlje slavljeno je u katedrali, a predvodio ga je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit **Ante Jurić** zajedno s nadbiskupima barskim **Zefom Gashijem** i umirovljenim barskim **Petrom Perkolićem**, biskupima kotorskim **Ilijom Janjićem**, šibenskim **Antom Ivasom**, hvarsko-bračko-viškim **Slobodanom Štambukom** i pomoćnim đakovačkim i srijemskim **Gašparovićem** te brojnim svećenicima. Na početku mise sve okupljene pozdravio je domaći biskup **Janjić** koji je, između ostalog, istaknuo: "U Jubilarnoj svetoj godini kada u zajedništvu svih kršćana častimo prag trećeg tisućljeća, mi se ovdje u Boki s nadom i zabrinutošću zagledavamo u budućnost, na poseban način u vas mlade koji ste njezin zalog i garancija svakog kontinuiteta. Sa sretnim pogledom vidimo vašu umnoženu nazočnost koja je i znak vaše svijesti da je život nastavak, a ne početak vrijednosti." Nadbiskup **Jurić** u propovijedi je istaknuo smisao mučeništva danas za svakoga pojedinog kršćanina. Na misi je Brucknerovu Misu pjevao zbor kotorske katedrale uz solo nastup **Marine Cuca**. Na misi su bili hrvatski veleposlanik u SR Jugoslaviji **dr. Zvonimir Marković**, generalni konzul RH u Kotoru **Davorka Velecki-Čičak**, kotorski gradonačelnik **Konjević**, pomoćnik ministra vjera **Vladimir Marvučić** te admiral Bokeljske mornarice s pratnjom. /IKA/

## EKUMENSKI SUSRET U NOVOM SADU

Radni sastanak Komisije za dijalog HBK i SPC

Radni sastanak Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetoga Arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne crkve koji je započeo 17. veljače u Novom Sadu, završio je 18. veljače u Vladičanskom dvoru u istome gradu. Sa sastanka je upućeno priopćenje za javnost u kojem je istaknuto kako su u svome radu Komisije razmatrale i pozitivno ocijenile odnos dviju Crkava od posljednjeg susreta u Zagrebu u studenome 1998. godine. "Razgovaralo se o pitanjima vezanim uz pojedine sakramente i njihovu praksu u mješovitim brakovima i mješovitim sredinama, pri čemu su preporučile dosljedno poštivanje crkveno-vjerskog identiteta i slobode savjesti svakog pojedinca. Potom su razmatrani pastoralni i duhovni problemi, koji su posljedica izvancrkvenih čimbenika i preporučena je pastoralna odgovornost, razboritost i uzajamna bratska potpora.

Razmatrana je i problematika crkvene imovine oduzete nakon II. svjetskog rata i mogućnost suradnje u tome pitanju. Na kraju se raspravljalo o perspektivama daljnjih odnosa i suradnje, pri čemu je načelno dogovoreno da se sljedeći susret dviju Komisija održi za godinu dana u Hrvatskoj", stoji u priopćenju sa susreta.

U izaslanstvu HBK bili su nadbiskup i metropolit riječko-senjski **Anton Tamarut**, đakovački i srijemski biskup **Marin Srakić**, požeški biskup **Antun Škvorčević**, te đakovački i srijemski pomoćni biskup **Đuro Gašparović**. U njihovoj su pratnji bili kancelar Đakovačke i srijemske biskupije **mons. Luka Strgar** i vicekancelar Požeške biskupije **Perica Matanović**. Izaslanstvo SPC-a činili su metropolit crnogorsko-primorski-skenderijski **Amfilohije Radović**, bački episkop **Irinej Bulović**, koji je bio i domaćin susreta, i episkop braničevski **Ignjatije Midić**, te tajnik Svetog Sinoda protosinđel **Andrej Čilerdžić**. Metropolit zagrebačko-ljubljanski i cijele Italije **Jovan Pavlović**, također član Komisije SPC-a, nije sudjelovao na susretu u Novom Sadu zbog nazočnosti na svečanoj prisegi novoga hrvatskog predsjednika **Stipe Mesića** u Zagrebu.

Prije početka sastanka u četvrtak 17. veljače, hrvatski su biskupi u pratnji pravoslavnog paroha **Stanimira** i jednog monaha posjetili novosadsku crkvu Imena Marijina, gdje ih je dočekaio subotički biskup **Ivan Pénczes** zajedno s okupljenim vjernicima i izrekao riječi dobrodošlice. Nadbiskup **Tamarut** pojasnio je svrhu posjeta i pozvao okupljene vjernike na molitvu za uspješni rad susreta. Nakon zajedničke podjele blagoslova, biskupi su posjetili i župni dvor, gdje ih je ugostio župnik **Janoš Striković**. /IKA/

## DUHOVNO HODOČAŠĆE PANČEVACA U LURD

Maloj je pastirci jednom Marija rekla: "Moli za jadne grešnike, moli za ovaj bolesni svijet!"

Na poticaj naših župljanki prije četiri godine, slijedeći Marijinu želju, započeli smo skupno moliti za obraćenje grešnika. Devetnicu Gospi Lurdskej prve godine smo molili po kućama. Bilo je to divno iskustvo. Izmolili bismo molitve predviđene za taj dan, otpjevali nekoliko marijanskih pjesama, a potom se malo družili, da bismo dan završili na najljepši mogući način, susretom s Kristom, pod svetom misom. Tako je to teklo dvije godine, a onda smo, dobivši neko novo nadahnuće od Duha Svetoga, osnovali još jednu grupu i od tada devetnicu molimo u prostorijama župnog stana.

Ove smo godine 2. veljače, na blagdan Prikazanja Gospodnjeg, započeli devetnicu u čast Gospi Lurdskej pridodavši i molitvu za trajan mir. Molili smo našu nebesku Majku, koja je svog božanskog Sina prikazala u hramu, koja je i za nas ronila suze pod križem, da nas zagovara kod svog Sina i podari nam trajni mir na ovim prostorima.

Naša je župa dvojezična, pa smo prije svete mise molili na mađarskom, a nakon svete mise na hrvatskom jeziku. Ustrajne molitve koje smo tih dana upućivali našoj dobroj, ljubaznoj Majci, urodile su divnim plodovima. Pridružila nam se i jedna gospođa pravoslavne vjeroispovijesti. Ona nam je tom prigodom uručila svoj dar, namije-



njen za kupovinu cvijeća, kojim smo i okitili 11. veljače oltar Gospe Lurdske. Dan ukazanja bio je nešto posebno za nas u Pančevu. Slavlje smo započeli svetom misom, koju je predvodio naš župnik **Erős Mihály**. Na kraju svete mise svi smo s upaljenim svijećama u rukama pošli do oltara Gospe Lurdske, gdje smo otpjevali "Sred te se pećine", na oba jezika, a potom izmolili molitvu Gospi Lurdskej. Te nam se večeri pridružila i jedna gospođa iz susjednog sela Starčeva. Iako svi imamo materijalnih poteškoća, ipak smo u duhu hodočastili u Lurd, a ako dragi Bog bude htio i dogodine ćemo.

**Nenad Ješić, student TKI-a**



## PASTIRSKI POHOD PAPE EGIPTU

Papa Ivan Pavao II. na svoje 90. pastoralno putovanje izvan Italije uputio se u Egipat i poznato biblijsko brdo Sinaj. Ovo Papino putovanje bilo je iščekivano sa posebnim interesom mnogih znatiželjnika. Očekivalo se hoće li uopće biti moguće ostvariti Papinu zamisao da u Svetoj godini pohodi najpoznatija biblijska mjesta. Prva zemlja Papina putovanja bila je Egipat gdje mu je domaćin bio egipatski predsjednik Mubarak.

Papa je svoje trodnevno putovanje u Egipat započeo ujutro 24. veljače, a završio 26. veljače. Svog domaćina Papa je u zračnoj luci u Kairu pozdravio poznatim muslimanskim i biblijskim pozdravom: "Mir s vama". U svom pozdravnom obraćanju Papa je naglasio važnost dijaloga među različitim religijama. Različitost religija, ako se ispravno shvati, može biti izvorom silnog bogatstva, a ne razdora. Papa je pohvalio zauzimanja egipatskog predsjednika Hosnija Mubaraka koja on ulaže za mir na Bliskom Istoku. Također je Papa naglasio da tko god se zauzima za mir, taj vrši volju Božju. Samo nekoliko sati poslije dolaska u

Egipat Papa se službeno susreo sa vrhovnim poglavarom Koptskopravoslavne Crkve patrijarhom **Shenoudom III.** Ovaj susret bio je vrlo iskren i otvoren. Patrijarh je podsjetio na povezanost obiju Crkvi kroz dugi niz stoljeća kršćanstva te ujedno zamolio Papu da se zauzme za mir na Bliskom Istoku, posebno u Jeruzalemu. Papa je službeno zamolio da se teolozi različitih kršćanskih Crkvi moraju dogovarati kako bi našli najbolje rješenje za opće prihvaćanje papinskog primata za sve Crkve.

Papa se istog dana susreo sa velikim šeirom čuvenog muslimanskog učilišta Al Azhar **Mohammedom Sayedom Tanta-wijem.** Ovaj susret bio je vrlo srdačan i šaik je naglasio veličinu Pape koji se ustrajno zauzima za dobro čovjeka. Drugog dana svoga boravka Papa je slavio sv. misu u sportskoj hali u kojoj je bilo oko 20.000 vjernika, a predvodili su ih njihovi biskupi



različitih katoličkih obreda. Papa se u svojoj propovijedi zauzeo za jednaka prava kršćana i muslimana u Egiptu te pohvalio povišenu ulogu Koptskokatoličke Crkve.

Posljednjega dana svoga boravka na pastirskom putovanju Papa je pohodio brdo Sinaj i pored zidina povijesnog samostana sv. Katarine predvodio službu riječi. U svojoj propovijedi Papa se zauzeo za dijalog između kršćanstva, židovstva i islama. Papa se u samostanu susreo sa vrhovnim poglavarom autokefalne Pravoslavne Crkve Sinajskog poluotoka metropolitom **Damianosom.** /IKA/

Mostar

## XVIII. plenarno zasjedanje Biskupske konferencije BiH

U prostorijama biskupskog ordinarijata u Mostaru od 1. do 3. ožujka održano je trodnevno XVIII. plenarno zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Na zasjedanju su bili nazočni svi biskupi Bosne i Hercegovine, te apostolski nuncij u Sarajevu, pomoćni splitsko-makarski biskup i biskup iz Kotora.

Za vrijeme trodnevnog rada biskupi su posebno razgovarali o nepovoljnom raspoloženju koje vlada među vjernicima njihovih biskupija. Međunarodne organizacije, njihovi predstavnici, kao i službena vlast ne zauzimaju se dovoljno oko izgradnje povjerenja među građanima, nego, naprotiv, unose nepotrebni nemir i nepovjerenje. Vlast se mora zauzimati za što skoriji povratak izbjeglih na svoja ognjišta. Bilo je govora i o vraćanju prostorija travničkoj gimnaziji koje su potrebne za njezino učinkovito djelovanje.

Crkva se mora zauzimati za što bolje međuljudske odnose među svim građanima Bosne i Hercegovine. Ako je potrebno, Crkva mora kritizirati i postojeću vlast, a cilj joj mora biti dobro svakog čovjeka. /IKA/

Zagreb

## SUSRET DVAJU NADBISKUPA

Zagrebački nadbiskup **mons. Josip Bozanić** primio je u službeni uzvratni posjet ljubljanskog nadbiskupa **mons. Franca**

**Rodea.** U travnju prošle godine održan je prvi takav susret u Novome Mestu u Sloveniji kada su se susreli predsjednici dviju biskupskih konferencija.

Na ovom susretu bilo je govora o sadašnjem stanju u Crkvama u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, te o produblivanju veza između dvaju susjednih naroda. Prema izjavi samih nadbiskupa ovaj susret je planiran još za jesen prošle godine, ali je zbog predizborne kampanje u Republici Hrvatskoj odgođen kako ne bi bio krivo prokomentiran od strane zlonamjnika.

Nadbiskup **Rode** je na tiskovnoj konferenciji koja je održana u prostorijama zagrebačke nadbiskupije naglasio kako je većina medija u Sloveniji negativno raspoložena prema Crkvi te je često napadaju. Na pitanje novinara o vjeronauku u školi nadbiskup Rode je odgovorio kako je Crkvi službeno zabranjeno na bilo koji način utjecati na školstvo i to je službenim zakonom najstrožije ograničeno. Zato je službeno školstvo u Sloveniji najateističkije. U Sloveniji oko 80% djece redovito pohađa vjeronauk. Crkva bi htjela da taj postojeći vjeronauk koji postoji na župama postane izbornim predmetom u školama. Govoreći o otvorenim pitanjima između dviju susjednih država nadbiskupi su rekli da što se njih tiče taj bi problem mogao biti već davno riješen ali nadležna tijela ne čine dovoljno truda da bi se postojeći nesporazumi što prije izgladili. /GK/

## SVEČANA PROSLAVA STEPINČEVA

Crkva u Hrvata svečano je proslavila obljetnicu smrti bl. Alojzija Stepinca. Naj-

svečanije je bilo u Krašiću, blaženikovom rodnom mjestu; zatim u Zagrebačkoj prvostolnici, gdje počivaju zemni ostaci blaženika; te u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu.

Liturgijski spomendan blaženog Alojzija Stepinca ove godine slavljen je u četvrtak 10. veljače. Svečano liturgijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali predvodio je mjesni nadbiskup **mons. Josip Bozanić**, a uz njega je bilo više biskupa i oko 120 svećenika. Svečano misno slavlje predvodio je u Krašiću, rodnom mjestu kardinala Stepinca, **mons. Giulio Einaudi**, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj. U svojoj nadahnutoj propovijedi nuncij Einaudi podsjetio je na veličinu lika i djela blaženog Alojzija Stepinca. Posebno svečano bilo je u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu gdje je koncelebrirano misno slavlje predvodio kardinal **Angelo Sodano**, državni tajnik Svete stolice. Uz njega je bilo još nekoliko kardinala i više istaknutih djelatnika različitih rimskih kongregacija i oko 80 svećenika. Kardinal Sodano u svojoj propovijedi spojio je slavu, ali i tešku prošlost hrvatskog naroda koja je iznjedrila mnogo mučenika, sa sadašnjim trenutkom u kojemu mu primjeri tih mučenika moraju biti poticaj u nastojanju oko življenja svojega vjerničkog poziva.

Proslava Stepinčeva bila je i u svim biskupijskim središtima u Hrvatskoj, kao i u našim mjestima. /GK/

Vijesti priredio: Franjo Ivanković



19. ožujka

# SVETI JOSIP

## ZARUČNIK BLAŽENE DJEVICE MARIJE

- Potomak Davidov ● tesar ● zaručnik Marijin ● Isusov djevičanski otac ● veliki vjernik ●
- čovjek dubokog pouzdanja u Boga ● uvijek poslušan Bogu ● zaštitnik Crkve ●
- zaštitnik Hrvatske ● zaštitnik tesara, stolara i obrtnika ● zaštitnik djevojaka i mladića ●
- zaštitnik prognanika i izbjeglica ● zaštitnik dobre smrti ●

### Zaštitnik Crkve - zaštitnik Hrvatske

Sveti Josip je podrijetlom iz Davidove kraljevske kuće. Ipak je bio samo obrtnik - tesar. U Josipovo vrijeme su ljudi njegove struke više bili stolari i majstori koji su izrađivali drveni alat. Josip je zaručnik Blažene Djevice Marije. Premda sveti evanđelisti šturo govore o Josipu, ipak se o njemu daje puno toga zaključiti: susrećemo ga kao Marijinog muža, kao Isusovog brižljivog oca. Josip je uvijek nekako u pozadini. Odlikuju ga izuzetne kreposti. Josip je muž velike vjere, pouzdanja i poslušnosti prema Bogu. Josip je uvijek proveo ono što mu Bog naređuje. Svetoga Josipa su vjernici na istoku štovali već u prvim stoljećima kršćanstva, a na zapadu, zaslugom svetoga Bernarda Sijenskog, počeli su ga kršćani štovati istom od 15. stoljeća. Blagdan svetoga Josipa se slavi na dan 19. ožujka od 1621. godine. Tada je to bio zapovijedani blagdan. Dana 8. prosinca 1870. godine proglasio je papa Pijo IX. svetoga Josipa za zaštitnika cijele Crkve. Osim toga sveti Josip je zaštitnik Češke, Austrije, Kine, Papinske države i grada Rima. Sveti Josip je zaštitnik Hrvatske! U protokolu Hrvatskog sabora 9. i 10. lipnja 1687. godine čitamo latinski zapis: "Sveti Josip, Krista Spasitelja vjerni hranitelj, Djevice Bogorodice djevičanski zaručnik, za posebnog zaštitnika Kraljevine Hrvatske u Državnom saboru godine 1687. od redova i staleža jednoglasno je odabran."

### Zaštitnik onih koji traže stan

U Subotičkoj biskupiji se sveti Josip štuje, kao i u cijeloj Crkvi, kao zaštitnik tesara, stolara, krovopokrivača, ali su ga štovali kao svoga zaštitnika i kolari i obrtnici. Veliki je zaštitnik dobre smrti. Zaštitnik je radnika od 1955. godine kad je papa

*Sveti Josipe, djevičanski oče Isusa Krista i  
pravi zaručnike Blažene Djevice Marije,  
moli za nas i sve  
koji će danas (noćas) umrijeti!*

*Izmolite ovaj zaziv svakog jutra i svake večeri.*



Pijo XII. uveo blagdan Josipa radnika na dan 1. svibnja. Papa Ivan XXIII. je naredio da se ime svetoga Josipa unese u rimski kanon. Zaštita svetoga Josipa je neobična: zaštitnik je ljudi koji nemaju stana (zato što za Mariju i njega u Betlehemu nije bilo mjesta).

Zaštitnik je onih koji zapadnu u bezizlaznu situaciju, zaštitnik kršćanske obitelji i bračnih drugova, mladeži, mladića i djevojaka, zaštitnik momačkih društava, djece i siročadi, putnika i prognanika (zato što je i sam bio izbjeglica u Egiptu).

Prema: 1. M. Kreitner, Heilige um uns, Wien - München, 1956. Joseph, str. 200, 2. Diethard H. Klein, Das grosse Hausbuch der Heiligen, Aschaffenburg, 1984. Joseph, "Nährvater Jesu", str. 146-148, 3. Augustin Blazović, Sveci u crkvenom ljetu, II. dio, Beč, 1970. Sveti Jožef, zaručnjak bl. Djevice Marije, str. 97-100, 4. Josip Antolović, Duhovni velikani, I. dio, Zagreb 1998, Sveti Josip, zaručnik BDM i zaštitnik Crkve, str. 247-253.

### U mjesecu ožujku slave imendan:

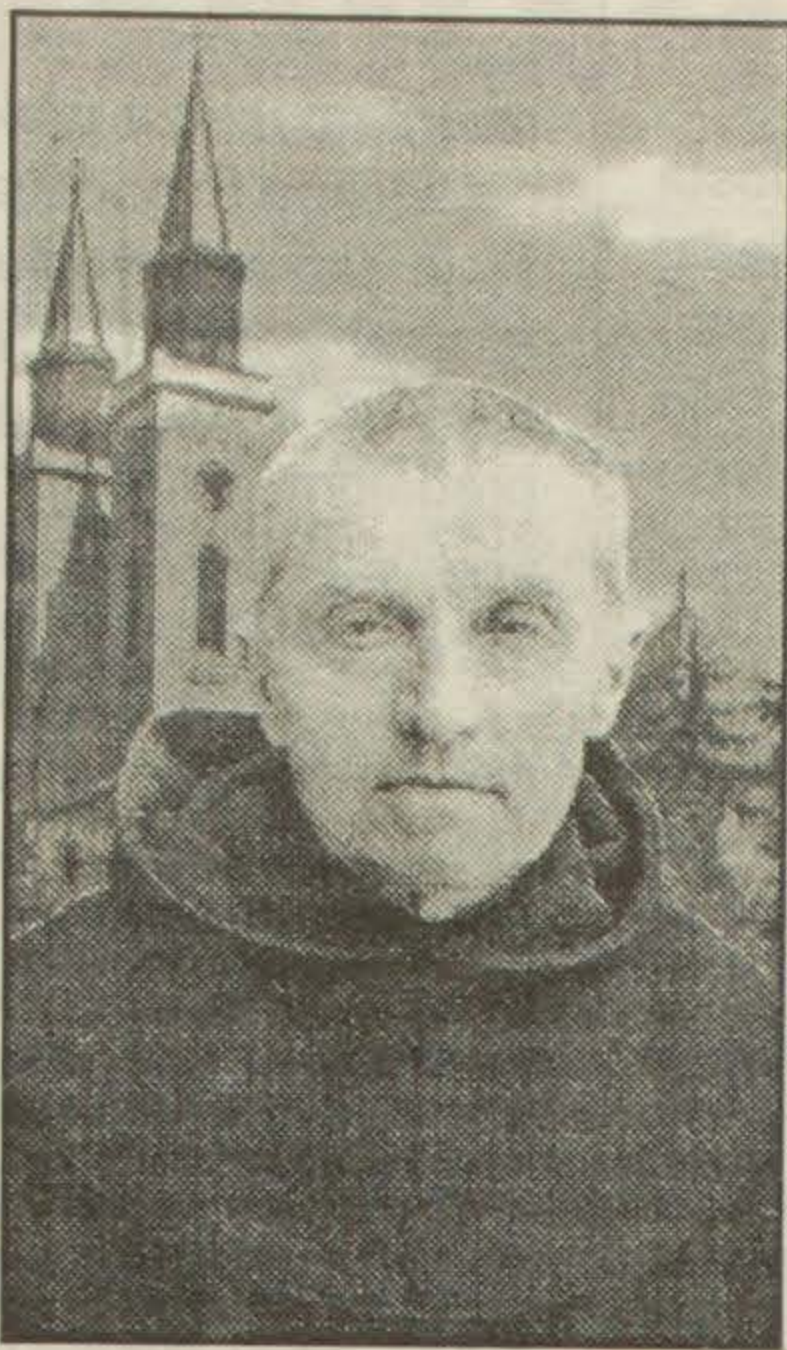
1. Albin, Jadranka, 2. Lucije, Iskra, Čedomil, 3. Marina, 4. Kazimir, Kazo, Miro, 5. Teofil, Bogoljub, 6. Marcijan, Viktor, Zvezdana, 7. Perpetua, Felicita, 8. Ivan, Ivša, Boško, 9. Franciska, Franjka, Fanika, 10. Emil, 11. Firmin, Tvrtko, 12. Maksimilijan, Teofan, 13. Kristina, Rozalija, Ratka, 14. Matilda, Miljana, 15. Longin, Veljko, Vjekoslava, 16. Herbert, Agapit, Smiljan, Hrvoje, 17. Patrik, Domagoj, Hrvat, 18. Ćiril, Cvjetan, 19. Josip, Josipa, Jozefina, 20. Niceta, Dionizije, Vladislav, 21. Vesna, 22. Jaroslav, Lea, 23. Oton, Pelagije, Dražen, 24. Latin, Simeon, Javorka, 25. Marija, Maja, 26. Emanuel, Montan, Goran, Maksima, 27. Lidija, Lada, 28. Priska, Sonja, Nada, 29. Jona, 30. Kvirin, Viktor, Vlatko, 31. Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo.



GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

# Sjedinjenje duše s Bogom

Sluga Božji Gerard Tomo Stantić, kako smo to istakli u prošlom broju Zvonika, učenik je Ivana od Križa. Ono što kao prvo susrećemo u Gerardovom učeništvu ovog velikog mistika i duhovnog pisca je sam pojam duhovnog života što sv. Ivan od Križa tvrdi da se "Ostvaruje... između dvije naravi (Božje i ljudske) (u) takovo povezivanje između Božje naravi i ljudske naravi da, iako svaka zadržava vlastito biti, svaka izgleda kao Bog: dvije naravi i jednom duhu i ljubavi" (Duh, spjev, 22,5,3). "Sjedinjenje se ostvaruje kada se ljudska volja potpuno usuglasi s voljom Božjom tako da ne postoje dvije volje nego samo jedna i to Božja, koja je također volja duše" (Uspon na goru Karmel, 1,11,2,3). Gerard ovu misao svoga učitelja opisuje ovako: "S Tobom sjedinjena duša nema svoje volje. Njezina je volja Tvoja slobodna volja; (duša) nema snage da se protivi Tvojim volji" (Thp. 663). Konkretnije izražava isti pojam u sljedećem zapisu: "Sasma ću predati volju Bogu jer je ona sveza: ako je ova (sveza) potpuna, sjedinjenje je potpuno. Bog samo baš to čeka da kažemo i djelom potvrdimo: evo Ti, Bože, najveći dar što mogu dati, evo Ti moja volja" (Sjedinjenje duše s Isusom, 8).



Sjedinjenje duše s Bogom o kojem je riječ je nadnaravnog obilježja. Ono se rađa na temelju milosne Božje prisutnosti u duši od dana krštenja i predstavlja se kao razvoj tog istog Božjeg života. Na temelju "milosti preporođenja" čovjek postaje novo stvorenje. Bog se daruje duši na nadnaravnoj razini na način, piše Ivan od Križa, da duša, iako je po prirodi tako daleko i tako različita od Boga "izgleda više Bog nego duša", svakako ne na razini biti nego na razini "udioničkog preobraženja" (Uspon na goru Karmel, 1,5,5).

O. Gerard, idući stopama svoga učitelja, pojam "sjedinjenja duše s Bogom" izražava svojim riječima i piše: "(Sjedinjenje) mistika je kao mekani vosak u kojem se (utiskuje, ucjepljuje)", ili kako to izriče SB: "užglibi" Mali Isus. Kad je Isus u dušu utisnut, "užglibljen", onda je čovjek s njime sjedinjen. Čovjek gleda, čuje, i djeluje s očima, ušima i rukama Isusovim" (Biser Mišljenja, 50).

Sjedinjenje duše s Bogom svakako ima i svoje stupnjeve. Nama je važno u ovom trenutku podvući da zapravo riječju "sjedinjenje duše s Bogom", o. Gerard usvaja definiciju duhovnog kršćanskog života sv. Ivana od Križa i time ističe da je duhovni kršćanski život udioništvo u Božjem životu koje može dostići takav razvoj da duša, iako je po naravi tako daleko od Boga, u stvarnosti ne živi samo život u kojem je Bog čini udionicom, nego živi preobražena i pripuštena u krug intimnog života Oca, Sina i Duha svetoga.

Vrijedi još istaknuti, a to isticanje je vrlo važno, da se "sjedinjenje duše s Bogom" i kršćanska svetost identificiraju na nadnaravnom planu, i da je po tome "Sjedinjenje duše s Bogom" isto što i savršenost u ljubavi jer je ljubav uzročnik i sredstvo po kojem Bog daruje ljudima svoje darove i svoje vrline. SB identifikaciju između "sjedinjenja duše s Bogom" i savršenosti u ljubavi ovako opisuje: "(Duša) samo Boga vidi bez svakog umora, duša je kao žerava postala, u vatru ljubavi se promijenila" (Ondje (32) 51).

Ovo "otkrice" o SB, to jest njegove ovisnosti od učenja Ivana od Križa, od presudne je važnosti ne samo za razumijevanje pisane riječi Gerarda Tome Stantića, nego i za autentično otkrivanje njegova duhovnog lika.

*o. Ante Stantić, OCD*

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**  
**POETSKI  
KULIAK**



**Antun Gustav Matoš** rođen je 13. lipnja 1873. u Tovarniku. U Zagrebu završava gimnaziju i muzičku školu. Iz vojske dezertira 1894. i odlazi u Srbiju. Kasnije živi u Ženevi i Parizu.

Objavljuje u raznim časopisima prozu i poeziju. Izlazi mu više zbirki pripovjedaka. Umro je u Zagrebu 17. ožujka 1914. godine. Posthumno (1923) mu je objavljena zbirka pjesama "Pjesme".

## Gospa Marija

**Ima jedna mala gospa Marija  
Što sve mi draža biva što je starija.**

**Jer ona me je prvog trudno rodila,  
Za ručicu me slabu prva vodila.**

**Prva me na ovom svijetu volila,  
Prva se za mene Bogu molila.**

**Kupala me suzom, Bog joj platio,  
Anđeo joj suzom suzu vratio,**

**Dojila me mlijekom svoje ljubavi,  
Učila me ovaj jezik ubavi,**

**Kojim ću i onda slatko tepati,  
Kada ću za plotom možda krepati.**

**Samo tebe volim, draga nacija,  
Samo tebi služim, oj Kroacijo,**

**Što si duša, jezik, majka, a ne znamen,  
Za te živim, samo za te amen!**

*Antun G. Matoš*



Uređuje: mr. Andrija Kopilović

## KATOLIČKE POSLANICE

### UVOD

Sedam poslanica Novoga Zavjeta, koje nisu od sv. Pavla, dosta su brzo skupljene u zasebnu zbirku, premda nisu istog podrijetla: jedna je sv. Jakova, jedna sv. Jude, dvije sv. Petra i tri sv. Ivana. Zovu se od starine "katoličke", možda stoga što većinom nisu upravljene pojedinim zajednicama ili osobama, nego se više odnose na kršćane općenito.

Jakovljeva poslanica tek je postupno prihvaćena u Crkvi. Njezin kanonicitet, čini se, nije bio osporavan u Egiptu, gdje je Origen navodi kao bogoduho Pismo. Euzebije Cezarejski, ipak, početkom IV. st. zapisuje da su je neki stavljali u pitanje. Tijekom IV. st. unesena je u kanon NZ u crkvama sirske jezika. U Africi je još ne poznaju ni Tertulijan ni Ciprijan, a nema je još ni u Mommsenovu popisu (oko 360.). U Rimu je ne nalazimo u Muratorijevu kanonu, koji se pripisuje sv. Hipolitu (oko 200.), a nije pouzdano da je navodi sv. Klement Rimski ili pisac Hermina Pastira (v. niže). Tek koncem IV. st. u optjecaju je u svim Crkvama Istoka i Zapada.

Kada Crkve prihvaćaju kanonicitet ove poslanice, općenito poistovjećuju njezina autora sa Jakovom, "bratom Gospodnjim" (Mt 13,55p; usp. 12,46+), čija je tako istaknuta uloga u prvoj jeruzalemskoj zajednici (Dj 12,17+; 15,13-21; 21,18.26; 1 Kor 15,7; Gal 1,19; 2,9.12) bila okrunjena mučeništvom od ruku Židova, oko god. 62. (Josip Flavije, Hegesip). Očito je da je taj Jakov netko drugi, a ne apostol Jakov, sin Zebedejev (Mt 10,2p) kojega je Herod dao pogubiti 44. (Dj 12,2). No možda se može poistovjetiti s drugim istoimenim apostolom, sinom Alfejevim (Mt 10,3p). U tom su se već stari kolebali, a naši suvremenici još o tom raspravljaju, naginjući negativom odgovoru. Pavlov izraz u Gal 1,19 tumačio se u oba smjera.

Uostalom pravi je problem drugdje i dublje: njegovo je težište u samom pridijevanju te poslanice Jakovu, "bratu Gospodnjemu". To pridijevanje nije bez teškoća. Ako je doista bila napisana od takve prvorazredne osobe, teško bi se razumjelo oklijevanje da je Crkva prihvatila kao kanonski spis. Nadalje, sastavljen je izravno na grčkom, i to otmjenom, s bogatim rječnikom, s govorničkim umijećem (osjeća se stil grčke "dijatribe"), što ne bismo očekivali kod jednog galilejca. Bez sumnje, Jakov se mogao poslužiti pomoću nekog učenika, helenistički naobražena, ali se to ne može dokazati. Konačno, i nadasve, poslanica pokazuje veoma veliku srodnost sa spisima sastavljenim koncem I. st. ili početkom II, posebno s prvom Klementovom poslanicom i Herminim Pastirom. Dosada se često tvrdilo da su ta dva djela obilno koristila Jakovljevu Poslanicu. No danas se sve više priznaje da se te srodnosti mogu protumačiti upotrebom zajedničkih izvora i činjenicom da su se autori tih različitih djela suočili sa sličnim teškoćama. Dosljedno, brojni autori danas stavljaju nastanak Jakovljeve poslanice pod konac I. ili čak početkom II. st. Drevnost njezine kristologije tada se tumači ne starošću njezina sastava, nego odatle što potiče iz judeo-kršćanskih sredina, koje su baštinile misao Jakova, brata Gospodnjega, a bile zatvorene za daljni razvoj prvotne kršćanske teologije.

Ako se pak zastupa autentičnost poslanice, njezin nastanak treba staviti prije Jakovljeve smrti, tj. prije 62. god. Tada su moguće dvije hipoteze, već prema stavu o odnosu između Jak i Gal/Rim u pitanju opravdanja po vjeri (usp. niže). Prema nekim autorima, Jakov polemizira s Pavlom ili, točnije, s nekim kršćanima koji su iskrivljivali Pavlov nauk. U tom slučaju on bi napisao poslanicu malo prije smrti. Po drugima, sve manje brojnim, Pavao je pobijao Jakovljeve ideje, čija bi poslanica onda bila napisana oko 45-50., što bi lijepo tumačilo drevni značaj njezine kristologije. Ono što smo gore rekli upućuje nas na to da je tako stari datum malo vjerojatan.

Bilo kako bilo u vezi s podrijetlom poslanice, spis je upućen "dvanaestorima plemena Raseljeničtva" (1,1), zacijelo kršćanima židovskog podrijetla raspršenim u grčko-rimskom svijetu, nadasve

u graničnim područjima s Palestinom, kao što su Sirija ili Egipt. Da su naslovnici obraćenici iz židovstva, potvrđuje cijela poslanica. Pisac se stalno poziva na Bibliju, što pretpostavlja da im je dobro poznata, tim više što ih autor u svojim dokazivanjima izričito ne navodi (kao što npr. čini Pavao ili autor Poslanice Hebrejima), nego je primjenjuje spontanom osjećajima ili aluzijama koje se svugdje naziru. Posebno se nadahnjuje na mudrosnoj književnosti i odatle izvodi pouke za praktični moral. Ali u isto je vrijeme uvelike ovisan o naucima Evanđelja, pa tako njegov spis nije samo židovski, kako se je katkada tvrdilo. Naprotiv, u njemu trajno susrećemo Isusovu misao i njegove omiljele izraze, i to opet manje kao izričite navode, uzete iz pisane predaje, a više kao korištenje živom usmenom predajom. Ukratko, pisac je židovsko-kršćanski mudrac koji na originalan način promišlja načela židovske mudrosti u smjeru njihova usavršenja, koje su poprimila u ustima Učitelja.

Spis se teško uklapa u poslanički stil. Više je to homilija, uzorak kateheze koja se rabila u judeo-kršćanskim zajednicama onog vremena. Nalazimo ovdje niz moralnih poticaja, bez prave povezanosti, čas je to kitica izreka koje okuplja isti sadržaj a čas zvučna podudarnost. Redaju se naputci: kako podnositi kušnje (1,1-12; 1,7-11), odakle napasti (1,13-18), kako gospodariti jezikom (1,26; 3,1-12) ili o važnosti sloge i milosrđa (2,8-13; 3,13-4,2; 4,11s), o djelotvornosti molitve (1,5-8; 4,2s; 5,13-18, itd.). Sakrament bolesničkog pomazanja ima svoje teološko mjesto u 5,14s (Tridentinski sabor).

Dvije glavne teme određuju sve to poticanje. Jedna uzdiže siromahe i strogo kudi bogate (1,9-11; 1,27 - 2,9; 4,13 - 5,6). Ta briga za poniznike, Božje miljenike, nadovezuje se na staru biblijsku predaju, a posebno na evanđeoska blaženstva (Mt 5,3+). Druga tema naglašava vršenje dobrih djela i upozorava da se čuvamo neplodne vjere (1,22-27; 2,10-26), za koju mnogi tumači drže da je uperena protiv Pavla. Treba doista priznati da ima vrlo upadnih dodirnih točaka između Jak i Gal/Rim, posebno u različitom tumačenju istih biblijskih tekstova o Abrahamu. Nije nemoguće da se Jakov htio suprotstaviti, ako li ne samom Pavlu, a ono bar nekim kršćanima koji su iz njegova nauka izvodili kobne zaključke. Treba ipak ustvrditi dvoje: prije svega, iznad površinskog suprotstavljanja koje uvjetuju različite situacije, Pavao i Jakov se slažu u bitnom (usp. 2,14+). Nadalje, ova tema vjere i djela, što je tako naravno izviralalo iz datosti židovske religije, mogla je veoma lako pružiti tradicionalni poticaj za raspravu koju su dva autora obradila na neovisan način.

Juda, koji se naziva "bratom Jakovljevim" (r. 1), predstavlja se također kao jedan od "braće Gospodnje" (Mt 13,55p). Ništa nas ne obvezuje da ga poistovjetimo sa istoimenim apostolom (Lk 6,16; Dj 1,13; usp. Iv 14,22). Štoviše, on sam sebe razlikuje od apostolske družbe (r. 17). Ali ništa nam također ne nameće da mislimo na pseudonim, koji uostalom ne bi bio dovoljno opravdan zbog osrednje važnosti posuđene osobe.

Činjenica je da je već od god. 200. ova poslanica bila prihvaćena od većine Crkava kao kanonsko Pismo. To što rabi apokrifne izvore (Henok uz rr. 7.14s; Uznesenje Mojsijevo u r. 9.) pobudilo je neke sumnje već u starini. Ali ne treba se stoga uznemirivati. Takva je upotreba tada rasprostranjenih židovskih spisa bila zakonita te nipošto ne priječi da im se prizna nadahnuti značaj.

Jedina je Judina namjera javno žigosati krive učitelje koji izlažu pogibelji kršćansku vjeru. Prijeti im Božjom kaznom koju osvjetljuje ranijim događajima iz židovske predaje (rr. 5-7). I sam opis njihovih zabluda stoji, čini se, pod utjecajem tih sjećanja na prošlost (r. 11). Taj je opis, uostalom, veoma neodređen te sigurno ne ovlašćuje da se tu prepozna gnosticizam II. stoljeća. Bezbožnost i moralna raspuštenost koju im pisac predbacuje, nadasve njihove hule na Krista Gospodina i anđele (rr. 4,8-10), susreću se u kršćanskom ambijentu već od I. st. pod utjecajem sinkretističkih sklonosti, koje napadaju Poslanica Kološanima, Pastoralne i Otkrivenje.

(nastavlja se)

/Usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA,  
KS, Zagreb 1994, str. 1723-1724/



## VRŠENJE OPĆEG SVEĆENIŠTVA U SAKRAMENTIMA

*"Po sakramentima i krepostima djelotvoruje se sveto i organsko obilježje svećeničke zajednice. Vjernici se krštenjem pritjelovljuju Crkvi, dobivaju biljeg za kršćansko štovanje Boga i preporučaju se za djecu Božju. Stoga su dužni pred ljudima ispovijedati vjeru koju su primili od Boga po Crkvi" (LG 11,1).*

Već smo prije govorili o sakramentima, no ovaj tekst koncilске konstitucije ima dva ključna pojma o kojima ćemo nešto reći, a to su: *pojam sakramenta i pojam kršćanske inicijacije*. Sakrament je znak i sredstvo susretanja s Bogom i ulaženje u prijateljske odnose s njime. Isus je činio znakove da bi ljudi uvidjeli kako Bog po njemu djeluje. On je svojom osobom, djelima i govorom učinio da se Bog događa kao prisutni među ljudima i za ljude. Prva Crkva se osjećala znakom-sakramentom i sredstvom Krista u svijetu. To je Crkva i danas. Crkva je prasakrament koji sadrži sedam posebnih znakova susretanja s Bogom. Sakramenti su znakovi novoga života, koji dariva uskrsli Krist. Sakramenti nam govore da smo otkupljeni i da smo primili život. Sakramenti nisu prazni već djelotvorni znakovi koji ne govore samo o otkupljenju nego daju otkupljenje.

*Kršćanska inicijacija* jest vjerski obred ili obredi ulaženja u odnose s božanstvom i pristupanje u zajednicu vjernika. *"Oni koji su primili od Boga po Crkvi vjeru u Krista neka se liturgijskim obredima pripuste katekumenatu. On se ne sastoji samo od pukog izlaganja dogmi i zapovijedi, nego je razdoblje inicijacije i dovoljno duga priprava za sav kršćanski život kojom se učenici združuju sa svojim Učiteljem Kristom"* (AG 14,1).

Iz ovog saborskog dokumenta vidimo da je kršćanska inicijacija pritjelovljenje Kristu i Crkvi koje se ostvaruje po krštenju, potvrđi i euharistiji. Sva tri sakramenta kršćanske inicijacije tako su međusobno povezani da privode k punom uzrastu Kristove vjernike koji u Crkvi i u svijetu izvršuju poslanje svega kršćanskog naroda.

**1. KRŠTENJE** - sakrament pritjelovljenja i preporoda. Iz gore navedenog citata koncilskog dokumenta vidljivo je da je krštenje *"biljeg za kršćansko štovanje Boga"*. Kršćanska zajednica iskazuje štovanje Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetom. Onoga koji se dao poučiti o vjeri u kršćanskoj inicijaciji i prihvaća vjeru, sakrament krštenja pritjelovljuje Crkvi. Svaki novi član biva pridružen Kristu i Crkvi kao zajednici Kristovih vjernika. Ljudi *"po krštenju kao kroz vrata"* (LG 14,1) ulaze u Crkvu. Nema pridruženja vjernika Kristu bez pridruženja i braći u Kristu. "Krštenje je sakrament kojim se ljudi pritjelovljuju Crkvi. Time se ugrađuju u stan Božji u Duhu, u kra-

ljevsko svećenstvo i sveti narod. Krštenje je i otajstvena veza jedinstva što spaja sve koji su njime obilježeni" (Red krštenja br. 4). Zato se krštenje treba obavljati po mogućnosti nedjeljom kada najviše vjernika sudjeluje u svetoj misi i obredu krštenja, da ta zajednica vjernika pozdravi nove članove koji se krste i preuzme odgovornost za njihov daljnji rast u vjeri. "Božji narod, to jest Crkva, koju predstavlja mjesna zajednica, ima veliki udio u krštenju i odraslih i djece"

(Red krštenja br. 4). Novi obrednik krštenja traži od župnika da roditelje, kumove i cijelu župnu zajednicu pripravi na krštenje kao na događaj važan za zajednicu. Roditelji i kumovi trebaju zajedno biti na krštenju svoga djeteta kao garancija da će to dijete biti zaista odgojeno u vjeri Crkve. To bi naši vjernici trebali ozbiljno shvatiti i kada župnik kaže da se dođe na pripravu i pouku roditelja i kumova, onda ne treba opstruirati župniku i govoriti da uvodi novotarije. To je odredba Crkve. Isto tako kada se od kumova, ako su oženjeni, traži da su crkveno vjenčani, onda trebamo to prihvatiti razumno. Kako može netko biti kum na krštenju djeteta ako i sam nije u sakramentalno sklopljenom braku? Novi obrednik krštenja kaže da kumovi predstavljaju "ulogu Majke Crkve". Kako će oni svjedočiti djetetu puninu vjere i sakramenata, te vršiti ulogu Majke Crkve, ako sami nisu primili određene sakramente?

Naš dokument nadalje kaže da novi članovi Božjega naroda primaju vjeru od Boga po Crkvi i da su je dužni ispovijedati. Vjera prihvaćena od Boga po Crkvi nije neka tajna organizacija koju trebamo sakrivati. Nju trebamo javno ispovijedati i svjedočiti pred svijetom. Naš nedavno preminuli teolog dr. Tomislav Šagi-Bunić lijepo piše: "Krštenje je nešto zajedničko i zajedničarsko, da se krštenik uklapa u zajednicu kao njezin aktivni član, a ona ga prima i prihvaća, te se on obvezuje i njoj; on počinje živjeti njezin specifičan život, proživljavati njezine specifične odnose. Ako to vrijedi za odraslog, koji sasvim svjesno, osobnim činom, ulazi u otajstveno događanje krštenja, na svoj način i u određenom stupnju vrijedi i za nejakog krštenika: dijete nije krštenjem samo dobilo nešto u sebi, nego je i uneseno, uklopljeno u zajednicu, koja ima sada za nj brigu kao takva, kao zajednica, da bi normalnim duhovnim razvitkom postao njezin aktivni član" (Red krštenja, Zagreb, KS 1970, str. 6-7).

Naš dokument kaže da se vjernici krštenjem *"preporučaju za djecu Božju"*. Kršćani trebaju uvijek ostvarivati svoj duhovni preporod, neprestano oblačeći novog čovjeka *"po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine"* (Ef 4,20-24). Iz krsnog preporoda dolazi mogućnost i zadaća da vjernici teže za svetošću. Vjernici su po krštenju uistinu postali Božja djeca *"i dionici božanske naravi, i zato uistinu sveti. Oni dakle moraju uz Božju pomoć živjeti držati i usavršavati svetost koju su primili"* (LG 40,1).





## JUBILEJ SE DOGAĐA (2)

### HODOČAŠĆE (2)

*Sveta Zemlja, Rim, katedrale...*

Najstarija hodočasnička mjesta su mjesta koja je svojim životom posvetio Isus Krist. To su sveta mjesta njegova rođenja, života, smrti i uskrsnuća. Stoga je Sveta Zemlja uvijek bila meta kršćanskih hodočasnika od najstarijih vremena a naslanja se na židovsku tradiciju hodočašćenja u Jeruzalem - "u susret Gospodinu". Nakon svetih mjesta Isusovog života cilj mnogih hodočasnika bili su grobovi apostola. Tako se od prvih stoljeća kršćanstva hodočastilo u Rim na grobove apostolskih prvaka Petra i Pavla. Vrlo je značajno i vrlo staro hodočasničko mjesto na najzapadnijoj točki Europe a to je grob svetoga Jakoba apostola u španjolskom gradu Santiago de Compostella. Puno kasnije su hodočasničkim ciljevima postale marijanske proštenišne crkve, a tek u drugom mileniju kršćanstva mjesta marijanskih ukazanja.

U želji da ostane vjeran kršćanskoj tradiciji u ovom Jubileju, a to je učinio i papa Pavao VI, papa Ivan Pavao II. je upozorio da je hodočasnička crkva po naravi zapravo svaka stolna crkva biskupije - katedrala jer je to mjesto gdje Crkvi predsjedava apostolski nasljednik - biskup. Ekleziologija (nauka o Crkvi) osobito nakon II. vatikanskog sabora jasno ističe cjelovitost i svetost mjesne Crkve pa onda i katedrale kao majke svih vjernika jedne biskupije. Hodočašća će dakle u ovom velikom Jubileju krenuti prema Svetoj Zemlji, prema Rimu, ali i prema svakoj katedrali. Jednako tako, želeći ostati vjerni novijoj tradiciji, mnoge proštenišne crkve, napose marijanske, postat će cilj našega hodočašća.

Za hodočašće mora postojati duboka duhovna priprava i ispravna nakana. Naime, hodočašćem moramo ispovjediti vjeru, očitovati zajedništvo svih vjernika i počastiti mjesto hodočašća kako bi se vratili kući obogaćeni vjerom i ljubavlju i tako osnaženi uistinu i osjetili plodove Jubileja.

Papa u dokumentu "O hodočašću na sveta mjesta" izražava svoju želju za hodočašćem ovako:

"U tom duhu želio bih, ako je volja

Božja, prigodom Velikog jubileja 2000. još jedanput poći tragovima povijesti spasenja u zemlji u kojoj je ona započela svoj hod. Polazište će biti neka tipična mjesta Staroga zavjeta. Time bih želio jasno izraziti da je Crkva svjesna svojih neraskidivih veza s narodom Staroga Saveza. Abraham je i za nas jednostavno praotac naše vjere (usp. Rim 4; Gal 3,6-9; Heb 11,8-19). U Ivanovu evanđelju čitamo što je jednom Isus o njemu rekao: 'Abraham, otac vaš, usklikta što će vidjeti moj Dan. I vidje i obradova se' (Iv 8,56). Tako je prvi odsjek mogega putovanja koje želim poduzeti čvrsto povezan s Abrahamom. Rado bih naime, ako je to Božja volja, krenuo u Ur Kaldejski, današnji Tal al Muqajjar u južnom Iraku - u grad dakle u kojem je, prema biblijskom izvještaju, Abraham čuo riječ Gospodnju. Ta ga je riječ istrgnula iz njegove zemlje, iz njegova naroda, i u određenome smislu iz njega samoga, da ga učini djelotvornim oruđem spasenjskog nauma koji će obuhvatiti budući saveznički narod i, štoviše, sve narode svijeta. 'Gospodin reče Abram: 'Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati. Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličat, i sam ćeš biti blagoslov... Sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati' (Post 12,1-3). Tim riječima počinje dugi put Božjega naroda. Abrahama motre ne samo svi koji se s ponosom mogu uvrstiti u njegovo fizičko potomstvo, nego i svi - i njihov je broj neizmjeran - koji su svjesni svojega duhovnoga podrijetla od njega, jer s njime dijele svoju vjeru i poput njega prepuštaju se spasenjskom djelovanju 'Svemogućega' (usp. br. 5).

Nakon ovakvog razmišljanja Svetoga Oca zasigurno će svaki naš čitatelj shvatiti da na narav i ovog Jubileja spada hodočašće kao jedan od načina doživljavanja svega onoga što nam nudi Jubilej. Pripremat ćemo se, hodočastit ćemo i učiniti sve da naša hodočašća budu bogoštovna, znakovi zajedništva i obogaćenje duše te znak s jasnom porukom koji definira "Crkvu na putu".

A. K.



S oko 20.000 bolesnika, liječnika i bolničkog osoblja papa Ivan Pavao II. proslavio je 11. veljače Svjetski dan bolesnika. Na misi koju je Papa slavio na Trgu Sv. Petra u Vatikanu sudjelovalo je i oko 2.000 bolesnika u kolicima, a među bolesnicima u jubilejskoj godini u Rim su, osim iz Italije, hodočastili vjernici iz još 35 zemalja. U trodnevnom hodočašću misa s Papom bila je središnja točka, a u subotu su obavili pobožnost križnoga puta u Koloseumu te u vaticanskoj dvorani za audijencije bili nazočni na koncertu na kojem su nastupili bolesni umjetnici. "Krist je za one koji trpe vrata u život", rekao je Ivan Pavao II. u svojoj propovijedi, naglasivši kako i bol u svjetlu vjere može postati izvor nade. U propovijedi je Papa bolesnicima izrazio suosjećanje, sigurnost i nadu te pozvao sve vjernike na brigu i suosjećanje s bolesnicima. Bol i bolest predstavljaju dio ljudske tajne. Naravno je boriti se protiv bolesti, jer je zdravlje dar Božji. "Ali također je važno da se Božji plan znade čitati i tada kada bol pokuca na naša vrata", rekao je Papa.

U tijeku bogoslužja Papa i nazočni biskupi podijelili su sakrament bolesničkoga pomazanja na više stotina bolesnika, među kojima je bio i nekadašnji slavni američki košarkaš Kirk Kilgour, koji je već 24 godine vezan uz kolica. Papa, za kojega se vidjelo da i sam trpi boli, desetoro je teških bolesnika, koje su pomoćnici donijeli na podij pred njega, pomazao svetim uljem. Slijepi je pjevač predvodio pjesmu molitve vjernih na Braillovu pismu, a bolesnici su sudjelovali i u prinosu darova za misu. /IKA/







## JUBILEJ UMJETNIKA

*Svatko je od nas dužan biti umjetnik*

Nastavljaju se "dionice" proslave jubilejske godine za pojedine skupine vjernika. U petak 18. veljače proslavljen je Jubilej umjetnika. Tri tisuće pjesnika, glumaca, redatelja, slikara, kipara, arhitekata i ostalih predstavnika svijeta umjetnosti iz različitih zemalja okupilo se u bazilici Sv. Petra u Vatikanu na misnom slavlju kojim je predsjedao predsjednik Središnjeg vijeća Svete Stolice za proslavu Velikog jubileja 2000. kardinal Roger Etchegaray nakon kojeg je slijedio susret Ivana Pavla II. s umjetnicima.

Jubilej umjetnika je proslavljen na liturgijski spomendan blaženog fra Angelica, dominikanca Giovannijsa da Fiesole, jednog od najvećih slikara talijanske rane renesanse, uzdignutog na čast oltara 3. listopada 1982. i proglašena zaštitnikom umjetnika 18. veljače 1984.

U svojoj poruci umjetnicima Papa je poručio kako je "vrijeme da se ponovno uspostavi plodni savez Crkve i umjetnosti koji je obilno označio hod kršćanstva u ova dva tisućljeća". Jubilej od nas traži da prihvatimo milost Uskrsnuća i učinimo da ona proдре u sve pore našeg života, ozdravljajući ga ne samo od grijeha već također i od natruha koje on ostavlja u nama, čak i nakon što smo se pomirili s Bogom. Riječ je, u stanovitom smislu, o klesanju kamena našeg srca, kako bi se pojavili orisi Krista, novog čovjeka. "Vi umjetnici, naviknuti oblikovati najrazličitije materije prema nadahnuću vašeg duha, znate koliko umjetničkom trudu nalikuje svakodnevni napor oko poboljšanja vlastitog života", rekao je Papa. Između umjetnosti oblikovanja samih sebe, nastavio je Papa, i one koja se izražava u preobražavanju materije doista postoji jedinstvena sličnost. U vašem duhu, dodao je Ivan Pavao II, Bog se daje naslutiti preko čari i nostalgije ljepote. "Nema doista sumnje da umjetnik uspostavlja s ljepotom osobito živ odnos i može se reći da je umjetnost poziv koji mu upućuje Stvoritelj", rekao je Papa. Katkad upravo uspoređivanje sjaja umjetničkog ostvarenja i težine vlastitog srca, primijetio je Papa, može probuditi onaj spasonosni nemir koji omogućuje osjetiti želju za prevladavanjem osrednjosti i započinjanjem novog života, velikodušno otvorena Božjoj ljubavi i ljubavi braće.

O značenju Jubileja za umjetnike govorio je kardinal Etchegaray. "Jubilej umjetnika morao bi nam omogućiti da shvatimo kako umjetnička dimenzija mora biti sastavni dio života svih ljudi. Vjeruje se da je umjetnik netko tko je originalan, koji kao da dolazi s drugog planeta, netko tko nije kao drugi; ja ne mislim tako. Nužno je da ovaj Jubilej pomogne shvatiti kako je umjetnost potpunjujući dio života svih ljudi. U tome smislu Jubilej umjetnika se tiče ne samo umjetnika već i svih kršćana i svih ljudi", rekao je kardinal Etchegaray. Jer, pojasnio je kardinal, svatko je od nas dužan biti, kao što je to Bog, umjetnik, sigurno ne po zanimanju već po rođenju, po plemenitosti našeg rođenja, koje od nas čini "stvarateljska" stvorenja. Pred Bogom koji od čovjeka čini "stvarateljsko" stvorenje, Jubilej nam nadasve pokazuje da je Bog postao čovjekom. Već dvije tisuće godina čovjek nastavlja u dubini svog srca tražiti Isusa Krista, onu "sliku Boga nevidljivog", kako kaže sv. Pavao. Velika umjetnost Crkve prokušana dvijetisućljetnom poviješću urezuje u nas Božje tragove, čiji najčišći sjaj, istaknuo je kardinal Etchegaray, svijetli na licu Raspetog kako su posvjedočili veliki slikari i glazbenici. Istoga dana u popodnevnim satima u dvorani Pavla VI. u Vatikanu priređen je međunarodni simpozij o "Crkvi i umjetnosti u hodočašću prema Bogu". /IKA/

### JUBILEJ STALNIH ĐAKONA U RIMU

Stalni đakoni iz cijeloga svijeta doputovali su u Vječni grad na proslavu svog Jubileja koji je obilježen u nedjelju 20. veljače. Stalni đakoni su se po dolasku okupili u bazilici Sv. Marije Velike gdje ih je pozdravio predstojnik Kongregacije za kler kardinal Dario Castrillon Hoyos nakon čega su se zadržali u molitvi i euharistijskom klanjanju.

Oko dvije tisuće stalnih đakona i članove njihovih obitelji koji su se okupili na proslavi Jubileja u subotu 19. veljače u dvorani Pavla VI. primio je u audijenciju papa Ivan Pavao II. "Budite djelatni apostoli nove evangelizacije", poručio je Papa stalnim đakonima osobito ih pozvavši da se ne obeshrabre kada ih stigne kušnja "mučeništva nerazumijevanja". "Dragi đakoni, neki su od vas možda i umorni od teških napora, od frustracija zbog neuspjeha apostolskih pothvata, od nerazumijevanja mnogih ljudi. Ne dajte se obeshrabriti! Prepustite se Kristovu zagrljaju: On će vas okrijepiti. Neka ovo bude vaš Jubilej: hodočašće obraćenja Isusu", rekao je Papa.



I predstojnik Kongregacije za katolički odgoj nadbiskup Zenon Grocholewski, u propovijedi na misnom slavlju kojim je ranije toga dana predsjedao u dvorani Pavla VI., pozvao je nazočne "na osnaživanje velikodušnosti i žara" u đakonskom služenju, potičući ih na osnaživanje osobne vjere, kako bi se isticali u službi i svjedočanstvu.

U nedjelju 20. veljače kardinal Dario Hoyos zaredio je u bazilici sv. Petra u Vatikanu 18 novih stalnih đakona, 17 Talijana i 1 Španjolca.

Zvanja stalnih đakona, animatora kršćanske zajednice, poslužitelja nekih sakramenata, navjestitelja Božje Riječi i svjedoka njegove ljubavi prema siromašnima, u Crkvi predstavljaju svojevrsni "fenomen" zbog brzine porasta njihova broja. Naime, dok ih je g. 1970. bilo samo 309, g. 1987. njihov se broj povećao na čak 15.000 a danas ih je 24.684. Većina ih živi u Sjevernoj Americi (13.077), u Europi ih je 7.125, u Južnoj Americi 3.292, u Africi samo 331, Oceaniji 157 i Aziji 136. /IKA/

### JUBILEJ RIMSKE KURIJE

U Vatikanu se na spomendan Katedre sv. Petra, 22. veljače, slavi Jubilej djelatnika Rimske kurije. Prema riječima predsjednika Papinskoga vijeća za kulturu kardinala Paula Pouparda tom se proslavom mora jasno dati do znanja da je "Kurija u službi Crkve". U razgovoru za "Kathpress" kardinal Poupard je istaknuo kako i Rimskoj kuriji treba obraćenje, jer su i "članovi Kurije ljudi, a time i grešnici". U propovijedi na misli koju je slavio sa svim djelatnicima Kurije papa Ivan Pavao II. podsjetio je kako se služba Petrova nasljednika u Crkvi ne temelji na ljudskim sposobnostima i snazi, nego na Kristovoj molitvi. Sveti je Otac također podsjetio na biblijske temelje Petrove službe. Prije mise bio je ophod preko Trga Sv. Petra kroz Sveta vrata u baziliku.

Sveta Stolica ima 4958 djelatnika, od čega je 771 biskupijski svećenik, te 295 redovnika i 140 redovnica. U Vatikanu djeluje i 2.852 laika, od čega su 453 žene.



## BOŽJE SPASENJE: ZAKON MILOSTI

Čovjek je od Boga stvoren i pozvan na puninu života, tj. blaženstvo. Ipak, čovjek ranjen grijehom doživljava potrebu Božjeg spasenja. Božja velikodušna pomoć čovjeku se pruža u jedinstvenoj osobi Isusa Krista. Na putu spasenja čovjeka upravlja zakon, a milost ga podržava.

### Moralni zakon

Moralni zakon djelo je božanske mudrosti, a u biblijskom smislu možemo ga okarakterizirati kao Božje odgajanje čovjeka. U moralnom zakonu čovjeku je propisan životni put; jednako kao i pravila životnog ponašanja i onaj tko ih vrši ide putem koji završava u punini blaženstva. Moralni zakon zabranjuje čovjeku stranputice zla koje bi ga mogle udaljiti od Boga i njegove ljubavi. "Zakon je pravilo ponašanja koje je nadležna vlast izdala za opće dobro. Moralni zakon pretpostavlja razumski poredak što ga je među stvorovima, za njihovo dobro i u vidu njihova cilja, uspostavila Stvoriteljeva svemoć, mudrost i dobrot. Svaki zakon nalazi svoju prvu i posljednju istinu u vječnom zakonu."

"Izrazi su moralnoga zakona različiti, a međusobno su svi usklađeni: vječni zakon, u Bogu, kao izvor svih zakona; prirodni zakon; objavljeni zakon što obuhvaća Stari zakon i Novi ili Evandeoski zakon, i napokon građanski i crkveni zakoni."

Moralni zakon u Kristu nalazi svoju puninu. Razlog te punine je sama osoba Isusa Krista koji je savršen. Isus je dovršenje Zakona jer samo on naučava i daje puninu Božje pravednosti.

### Prirodni moralni zakon

Čovjek svojim postojanjem sudjeluje u mudrosti i dobroti samog Stvoritelja jer je dobio da bude gospodar svih svojih čina te je sposoban da se usmjeruje prema istini i dobru. "Prirodni zakon je izraz izvornog moralnog osjećaja koji omogućuje čovjeku da razumom razlučuje što je dobro, što li zlo, što li istina a što laž. 'Božanski i prirodni' zakon pokazuje čovjeku kojim mu je putem ići da izvrši dobro i postigne svoj cilj." Prirodni zakon označuje najbitnija pravila koja ravnaju moralnim životom. Temelji su mu: težnja podložnosti Bogu i osjećaj za drugoga kao sebi jednakoga. Veliki dio toga zakona nalazimo zapisana u Božjim zapovijedima koje je objavio Mojsiju na brdu Sinaj (Deset zapovijedi). Ovaj zakon zove se prirodan zato "što je razum, koji ga proglašuje, vlastit ljudskoj prirodi".

Prirodni zakon je sveopći i u njemu je izraženo temeljno dostojanstvo ljudske osobe te njezina osnovna prava i dužnosti. On se dakle proteže na sve ljude svih prostora i svakog vremena. Sama primjena prirodnog zakona može biti raznolika jer ona koji puta traži različite prilagodbe prema uvjetima života. Ipak, prirodni zakon je pravilo koje povezuje ljude svih kultura i naroda. Prirodni zakon je po sebi nepromjenjiv jer je on najdublje upisan u narav čovjeka. Njega se može nijekati ali ne i uništiti. Zato je prirodni zakon dobar temelj na kojem se može graditi zgrada moralnih pravila. Ovaj zakon pretpostavlja moralni temelj za izgradnju bilo koje ljudske zajednice, a ujedno je i podloga za bilo koji građanski zakon. Zbog grijeha, kojim je čovjek ranjen, zapovijedi prirodnog zakona ne uočavaju svi dovoljno jasno.

### Stari zakon

Bog je izabrao Izrael za svoj narod i njemu objavio svoj Zakon. Na taj način Bog je pripremao dolazak svome sinu Isusu Kristu. Mojsijev zakon sadrži u sebi mnoge istine koje su po sebi dostupne svakom ljudskom razumu. "Stari zakon prvi je stupanj objavljenog zakona. Njegovi su moralni propisi sažeti u Deset zapovijedi." Zapovijedi postavljaju temelje čovjekovom pozivu na zajedništvo s Bogom i ujedno čovjeku zabranjuju činiti ono što se protivi ljubavi. Po predaji kršćana starozavjetni zakon još ne sadržava u sebi svu puninu. On naznačuje što treba činiti, ali sam ne daje snagu Duha za njegovo ispunjenje. Ovaj zakon samo služi kao priprema izabranog naroda i svakog kršćanina za obraćenje i za vjeru u Boga koji jedini spašava čovjeka. Tako se kaže da je "stari zakon priprema za Evanđelje". Tako starozavjetni zakon nalazi svoje ispunjenje u Novom ili Evandeoskom zakonu.

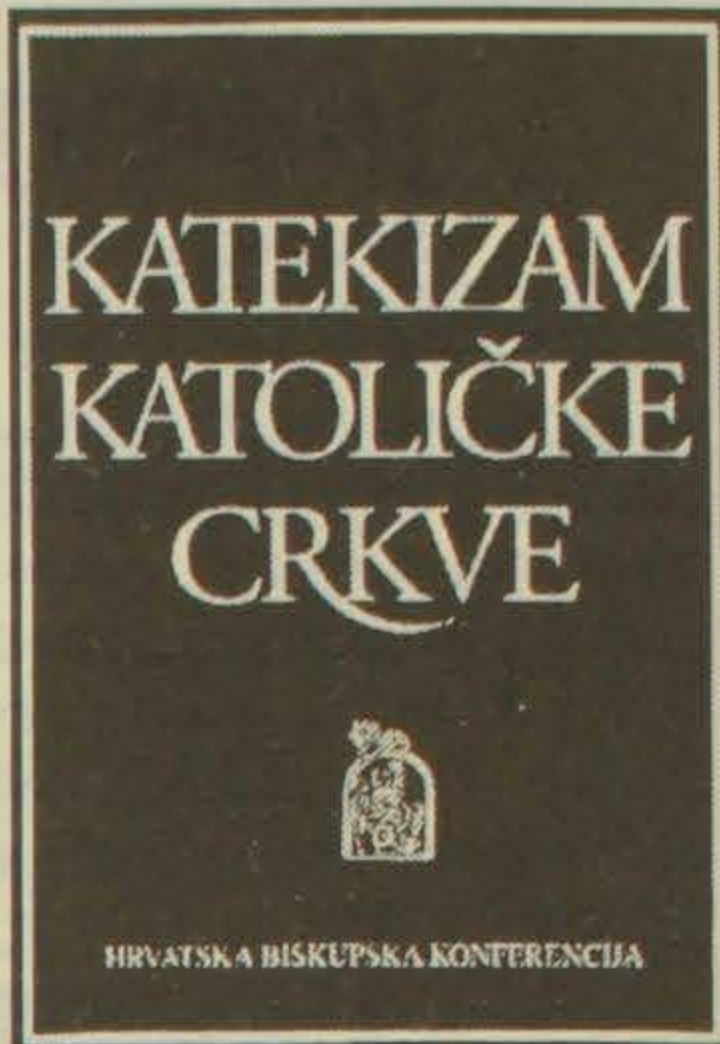
### Novi ili Evandeoski zakon

"Evandeoski ili Novi zakon pretpostavlja ovozemaljsko savršenstvo božanskog zakona, prirodnog i objavljenog." Evandeoski zakon djelo je Isusa Krista, a na poseban način je izražen u govoru na gori i djelo je Duha Svetoga. Tako je Novi zakon Milost Duha Svetoga darovana vjernicima po vjeri u Isusa. Duh Sveti djeluje po ljubavi i On nas uči što nam valja činiti. "Evandeoski zakon 'dopunja' Stari zakon, pročišćava ga, premašuje i dovodi do savršenstva." Novi zakon ne dokida Stari nego otkriva njegove skrivene vrijednosti i tako otvara nove zahtjeve. Tako je tek po Novom zakonu osvijetljena sva istina koja se nalazila u Starom zakonu. "Tako Evanđelje dovodi Zakon do punine nasljedovanjem savršenosti Oca nebeskoga, opraštanjem neprijateljima i molitvom za progonitelje, po uzoru Božjeg velikodušja."

Novi zakon izvršava religijske čine, a to su: molitva, post i milostinja. U Novom zakonu ti čini dobivaju svoju nutarnju snagu. Nova zapovijed koju je proglasio Isus: da ljubimo jedni druge kao što je on nas ljubio, sadržana je u Novom zakonu. Novi zakon koji je proglasio Isus Krist u svojem govoru na gori detaljnije je protumačen u spisima apostola koji su nam sačuvani u Novom zavjetu. Novi zakon nazivamo još i zakonom ljubavi jer nas on potiče kako da djelujemo iz ljubavi, a ne iz čistog formalizma vršeći ono što nam je naređeno. Novi zakon u nama želi probuditi i produbiti stvarnost djetinjstva Božjeg koje nam je darovano po Isusu Kristu snagom Duha Svetoga. Novi zakon sadrži u sebi, pored evandeoskih zapovijedi, i evandeoske savjete. Zapovijed želi ukloniti ono što je u suprotnosti s ljubavlju, a savjet želi ukloniti i ono što nije u suprotnosti s ljubavlju, ali može biti zaprekom razvijanju ljubavi.

*Prema Katekizmu Katoličke Crkve (br. 1949-1986)*

**Priredio: Franjo Ivanković**





Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

## Iz našeg života

(koncerti, šetnja, humanitarna pomoć, promocije knjiga...)

Nakon svih onih događaja koje smo imali u mjesecu siječnju i početkom veljače, uslijedio je mali predah. Vrijeme je poklada, te smo se mogli malo odmoriti i pripremiti za početak korizme.

Od značajnijih zbivanja vrijedno je spomenuti da smo bili na koncertu koji je održan 19. veljače u svečanoj dvorani Gradske kuće, koji je priređen u okviru Dana Kotora u Subotici. Na koncertu su svirali na klaviru **Jelena Gobović** i **Bojan Martinović**. Kotor je bratski grad Subotice, ali sa Bokom Kotorskom je povezana i Subotička biskupija, koja koristi otok sv. Jurja za ljetovanje svojih sjemeništaraca, bogoslova i svećenika.

Nakon polugodišta i duhovnih vježbi, 19. veljače smo po prvi put ove godine imali veliku šetnju na Paliću. Tamo smo proveli čitavo poslijepodne: bili smo na župi, šetali smo obalom jezera, penjali se na tamošnji brodić i uživali u ljetnom pejzažu (usred zime!), ali smo sa žalošću promatrali ostatke bombardirane meteorološke stanice. Pošto smo ovaj put bili tankih džepova, nismo posjetili zoološki vrt. Zaključak: primjeti se da smo malo "zarđali", jer su nakon šetnje mnogi od nas bili "mrtvi" umorni.

Tokom veljače u dva navrata su sjemenište i gimnazija Paulinum dobili humanitarnu pomoć. Jedan veći transport je stigao iz grada Jablonca na Nisonu iz Republike Češke. U tom gradu postoji katolička gimnazija i pošto su roditelji tih gimnazijalaca čuli

da i u Subotici postoji jedna katolička škola i sjemenište, sami su se međusobno dogovorili da skupe hranu, odjeću, odijela, krevetninu i obuću za učenike i osoblje sjemeništa.

Druga pomoć je stigla iz susjedne Rumunjske preko Malteške organizacije Zrenjanina. Od ove organizacije sjemenište i škola dobili su sredstva za uređenje prostorića i dvorišta. Na humanitarnoj pomoći iz Češke i Rumunjske sjemeništarci, poglavari sjemeništa i osoblje i ovim putem zahvaljuju na razumijevanju i na pomoći.

28. veljače u velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo" sudjelovali smo na promociji izdanja novih knjiga Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" kao i na promociji dodjele naziva primarijus **dr. Marku Senteu**.

29. veljače navečer priređen je orguljski koncert u subotičkoj katedrali-bazilici. Na koncertu je svirao na orguljama **prof. Andrija Galun** iz Beograda izvodivši djela J. S. Bacha, L. C. Daquina, T. Duboisa i dodatnu točku G. Michella. U okviru koncerta profesorica povijesti umjetnosti u Paulinumu i direktorica Likovnog susreta **Olga Šram** prikazala je novu knjigu art. musicae **Josipa Mioča**, regensa chori i direktora naše gimnazije o orguljama Subotičke biskupije.

Svim čitateljima želimo da ovogodišnja korizma urodi dobrim plodovima, te tako spremni dočekamo najveći kršćanski blagdan.



## Janje sam Tvoje

Zahvaljujem Ti, Bože,  
iz dubine srca,  
što si me vratio u stado svoje.  
Pjesmu Ti pjevam, o, Bože.

Srce moje tiho Ti pjeva,  
sunce nježno me grije.  
Isuse, Ti me miluješ rukom svojom,  
a ja grlim volju Tvoju.

Bože, velika je ljubav Tvoja,  
njome se liječi duša moja.  
Ptice opet za me pjevaju,  
svoje melodije veselo liju.

Sretno je srce moje,  
ja sam janje Tvoje.

Pandev Vasil

## Vrijednost malih stvari

Što meni, zapravo, znače male stvari?

Male stvari su one stvari koje činimo rutinski, koje činimo svaki dan, pa možda čak i refleksno, ne misleći na njih. Ali ako ih ne izvršavamo, ostat ćemo prazni. Male stvari nas čine snažnijima, kako ne bismo posrnuli pred velikima. Uzmimo za primjer naviku kašnjenja. Zakasnio sam malo na misu ili u školu. Ništa strašno. Ali jednom, kada mi se pruži šansa da na poslu postignem neki viši rang, ja ću zakasnuti na dodjelu toga ranga i prokockati šansu, jer sam navikao kasniti... A isto tako i drugu, treću, četvrtu... Tako nikad neću stići do cilja.

Da li prezirati malenkosti?

To se svakako ne bi smjelo dogoditi, ali se ipak događa svima nama. Svaka mala neizvršena sitnica je trn u oku. A kada se sitnice nagomilaju, trn se povećava i postaje brvno u oku, teret na leđima, rana na srcu, ljaga na duši. A što je najgore, bit će to i grijeh u Božjim očima. Zar imamo ikakve koristi od preziranja i izbjegavanja malenkosti? Ja bih rekao, samo štetu. Ako ne preziremo male stvari, znači da ih cijenimo. Ako ih cijenimo, one će u Božjim očima biti velike stvari, a ako ih preziremo i Bog će nas prezreti. Sigurno volimo kad nas netko cijeni, a neugodno nam je kad nas preziru.

Tko prezre male stvari, neće dočekati ni veliku. Primjeri toga su nam stalno pred očima: mali potoci načinit će veliku rijeku, koja će odronjavati drvlje i kamenje, koja će rušiti brane i praviti kanjone. Jedna mala gruda snijega može izazvati veliku lavinu, koja će zatrpati sve što joj se nađe na putu. Ili: iz koliko cigala je sagrađena kuća? Koliko nota je trebalo Bachu da napiše svoja remek djela? Koliko poteza kistom je učinio Leonardo da Vinci dok nije naslikao Mona Lisu?

"Čovjek uči da u malim zadovoljstvima nalazi veliko zadovoljstvo", riječi su jednog srednjovjekovnog japanskog majstora borilačkih vještina. Kad osjetimo zadovoljstvo zbog svake učinjene sitnice, kakvo ćemo zadovoljstvo osjetiti nakon niza malih stvari, nakon kojih slijedi velika stvar? Napokon, i Isus je rekao da će nam se svaka učinjena sitnica stotruko vratiti, a rekao je također: "Tko je vjeran u najmanjemu, bit će vjeran i u najvećemu."

Ivan Blažević

## Smrt kao neizbježna realnost

Prolazim kroz groblje i razmišljam... Kako je vječnost ovdje blizu! Čovjek se rađa, živi i umire. A oni koji ovdje počivaju u miru Božjem, oni su nam dali život. Smrt ih je odijelila od patnje i odvela u krilo nebeskog Oca.

U korizmenom vremenu spremniji smo na žrtvu. Uvijek se i iznova vraćamo Isusovu životu, mucu i smrti. Smrti koju je podnio za nas ljude!

Što sve danas čovjek ne poduzima da izbjegne i samu pomisao na smrt!? Današnji čovjek ne prihvaća smrt kao dio života, a pogotovo ne kao posljednje putovanje u vječnost. Smrt je ipak svršetak kojega se ne može izbjeći ili odgoditi.

Istina, više se ne umire toliko u krugu najbližih i dragih, već pretežno po nekim institucijama, bolnicama ili domovima, gdje se malo ili gotovo ništa ne govori o životu poslije smrti. Čitajući obavijesti u novinama da je netko preminuo, pitamo se tko to zapravo umire!? Uvijek umire netko drugi.

Mi vjerujemo da je Krist postao čovjekom da nas spasi i da je on Put, Istina i Život! Mi vjerujemo u život i poslije smrti. Ali to ništa ne umanjuje gorčinu smrti. Ona i dalje potresa svakog čovjeka.

Jedina nam je utjeha vjera... Ako je imamo... Petak je dan kada je Isus umro za nas na križu. Ali petak nije posljednji dan u tjednu...

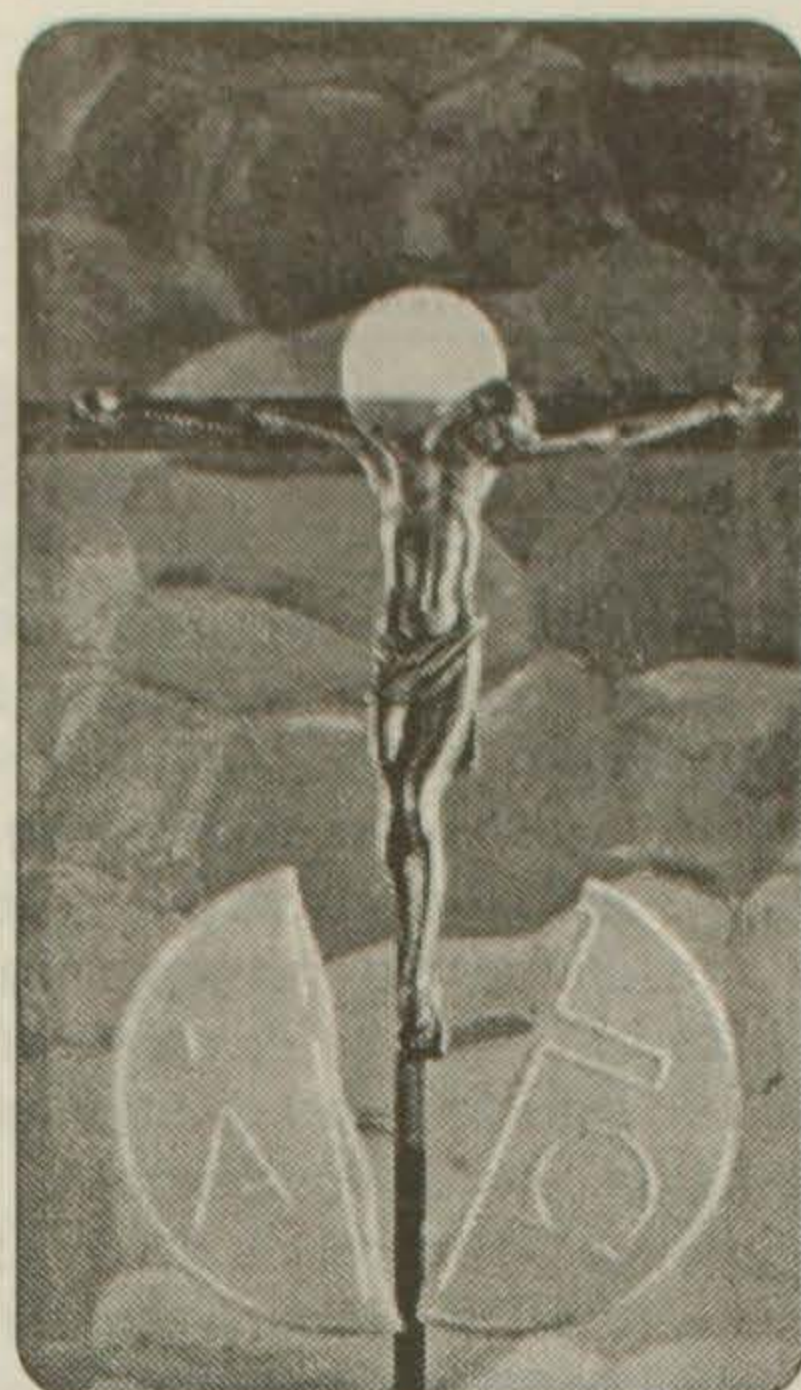
Ivan Milodanović



Uređuje: Katarina Čeliković

## SLIJEDITI KRISTA

Tko ljubavlju slijedi Krista,  
i po križnom putu hodi,  
duša će mu biti čista  
i živjet će u slobodi!



*Dragi Zvončići,*

sada ste vi još mali i gledate kako se ponašaju tata, mama, baka i djed i drugi odrasli u vašoj blizini. To znači da vi odrasle "kopirate" kao aparat za kopiranje. Na žalost, ni odrasli ljudi često nisu svjesni da vam pokazuju uz dobar i loš primjer. Zato je na vama u ovoj korizmi velik zadatak - da gledate odrasle i da preuzmete, ili da "prepišete" (kao u školi) sve ono što je dobro, a ako vidite nešto loše, odmah odustanite od "prepisanja"!

Naravno, ako negdje i pogriješite, nemojte odmah svaljivati krivnju na druge. Najbolje je priznati svoje propuste i grijeh i "pod hitno" nastojati popraviti se i popraviti ono što je bilo loše.

Ima jedan VELIKI ČOVJEK - ime mu je ISUS, koji je odrastao pored poočima JOSIPA i uz majku Mariju - koji je NAJBOLJI PRIMJER i od kojeg uvijek smijete sve "prepisati". Zato bi bilo dobro u korizmi često obavljati pobožnost križnoga puta jer tamo vidite odličan primjer kako treba druge voljeti čak i onda kada vas tuku, kada vam prijete, kada vas mrze.

Korizma je pravo vrijeme za vježbanje u DOBROTI!

*Vaša Zvončica*



## ZVONČICI NA MISI

**12. 03. - 1. KORIZMENA NEDJ.**

*Mk 1,12-15*

Kušnja u pustinji. Isus je 40 dana bio sa zvijerima, Sotona ga kušao, a anđeli su mu služili. Nakon toga Isus počinje propovijedanje.

**19. 03. - 2. KORIZMENA NEDJ.**

*Mk 9,2-10*

Petra, Jakova i Ivana poveo je Isus na goru visoku i pred njima se preobrazilo - učenicima su se ukazali Ilija i Mojsije. Toliko im se dopalo da su htjeli tamo ostaniti. Isus im je zapovjedio da nikome o tome ne govore dok on ne uskrsne.

**26. 03. - 3. KORIZMENA NEDJ.**

*Iv 2,13-25*

Hram je za židove sveto mjesto - a u njemu su u Isusovo vrijeme bili i trgovci sa životinjama, mjenjači novca. Isusa je to boljelo i sve ih je istjerao bičem iz Hrama, kuće njegova Oca.

**2. 04. - 4. KORIZMENA NEDJ.**

*Iv 3,14-21*

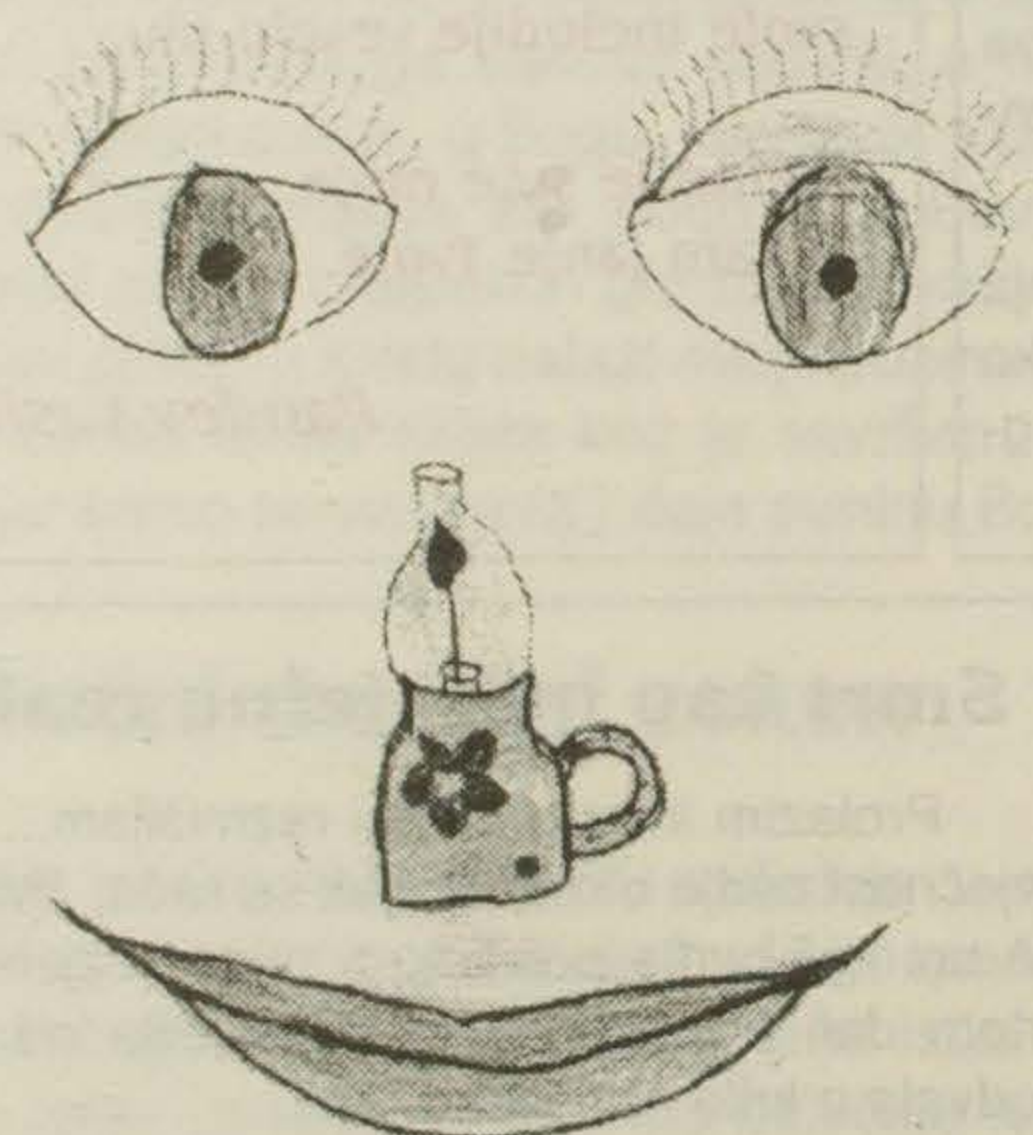
Bog je svog jedinog Sina poslao da sve ljude spasi od smrti - svi koji vjeruju u njega spasit će se.

**9. 04. - 5. KORIZMENA NEDJ.**

*Iv 12,20-33*

Isus tumači smisao svoje smrti i obećava:

"A ja, kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi."



*Oko je tijelu svjetiljka*

*Jasenska Jozić, IV. r.*

## ŠTO ZNATE O KORIZMI?

Korizma je vrijeme od

\_\_\_\_\_ dana u kojima se  
pripravljamo za Veliki tje-  
dan, smrt Isusovu i za  
blagdan \_\_\_\_\_.

Prvi dan korizme je

\_\_\_\_\_

ili \_\_\_\_\_.

Korizma je i vrijeme

\_\_\_\_\_.

Zato ću pružiti ruku bratu.

## Mali adresar

Iz Beograda nam se javio tata Aleksandar i poslao adrese svoje djece koja se žele dopisivati s vama, Zvončići! Evo prilike za lijepa prijateljstva.

**MARKO ŠUSTER**, 12 godina, glavni sam ministrant u crkvi, volim igrice na kompjutoru, učim engleski jezik. Idem redovito na vjeronauk i pomažem tati oko popravki na autu. Adresa: Srnetička 10/2, 11060 Beograd.

**SANDRA ŠUSTER**, 11 godina, volim čitati knjige, bavim se uzgojem cvijeća, skupljam salvete, idem redovito na vjeronauk. Srnetička 10/2, 11060 Beograd.

**BARBARA ŠUSTER**, imam 6 godina, volim gledati filmove i redovito idem u video klub - omiljeni junaci su mi Moćni rendžeri, ali idem redovito i na svetu misu. Mnogo volim svog engleskog hrta Lakija. Adresa: Srnetička 10/2, 11060 Beograd.



## SEDAM RIJEČI S KRIŽA



Isus je pravi Bog i pravi čovjek. Značajne su njegove riječi koje je izgovorio na križu koje upravo to svjedoče.

- Za svoje mučitelje je molio

**OČE, OPROSTI IM JER NE ZNAJU ŠTO ČINE!**

- Jednom od dvojice razbojnika razapetom na križ, koji se pokajao za svoje grijehе rekao je:

**DANAS ĆEŠ BITI SA MNOM U RAJU!**

- Da njegov učenik Ivan ne bude tužan i sam:

**EVO TI MAJKE!**

- Isus je pravi čovjek - osjećao je velike boli. Iako je mogao, nije želio izbjeći ni ljudsku patnju.

**BOŽE MOJ, BOŽE MOJ, ZAŠTO SI ME OSTAVIO?**

- O njegovoj ljudskosti govori i žed

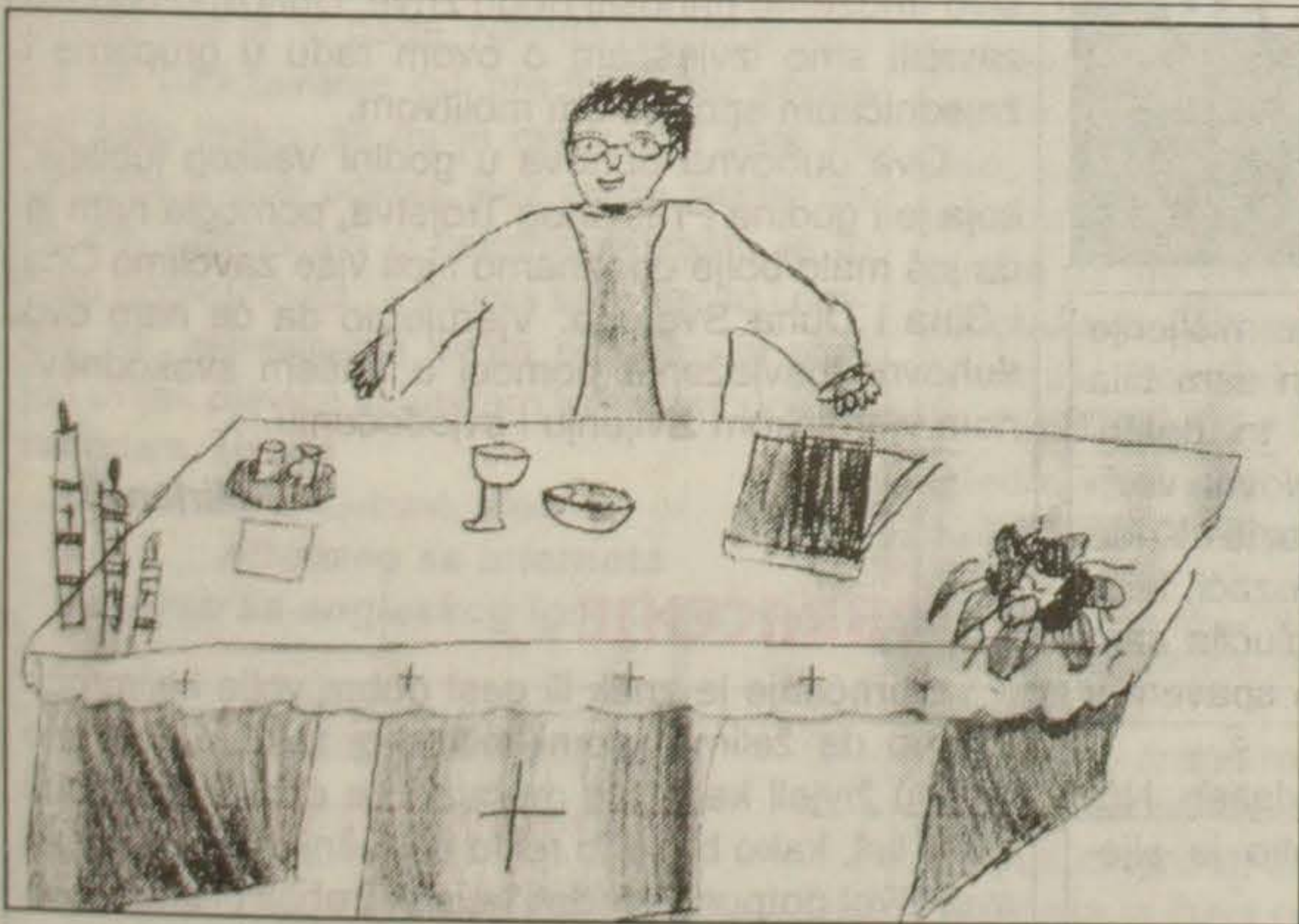
**ŽEDAN SAM**

- Kad je smrt bila blizu, osjetio je da je izvršio djelo spase-nja. Izgovorio je:

**SVRŠENO JE!**

- Na kraju, s punim povjerenjem u svoga Oca, Isus umire i prelazi k Ocu:

**OČE, U RUKE TVOJE PREDAJEM DUH SVOJ!**



Miroslav Varo, sv. Križ - Sombor

### Uskrsna nagradna igra

Kupone s točnim odgovorima pošaljite do 9. 04. 2000. na već poznatu adresu:

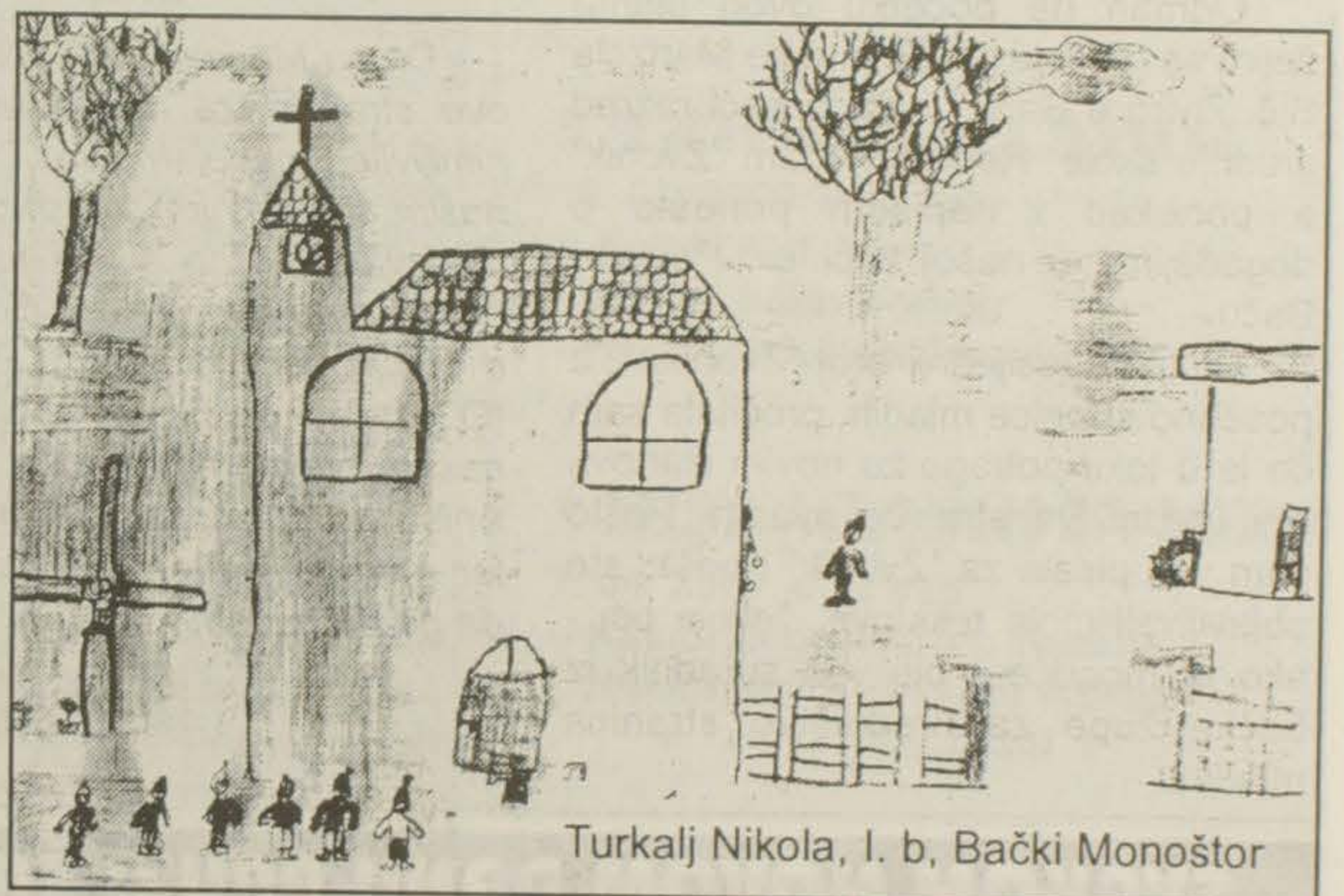
Uredništvo "Zvonika", Ivana Milutinovića 52,  
24000 Subotica.

Lijepo nagrade očekuju vas za Uskrs.

## TELEVIZIJSKI POST

Post i nemrs u korizmi nekad su ljudima mnogo više značili, strogo su se obdržavali naročito u korizmi. Danas nije baš veliko odricanje ne jesti petkom meso, jer nam se nude fine i skupe ribe, koje mnogi više vole nego meso!

Zato je jedan talijanski biskup preporučio da se vjernici odreknu nečega što im je slađe od pečenja - a to je gledanje televizije! Isto tako preporučuje im odricanje i od drugih užitaka: cigarete, sladoleda, čestih kava... Čovjek mora u korizmi osjetiti da je sebi nešto uskratilo iz ljubavi prema Bogu!  
/MAK/



### Uključite se u natječaj:

- pišite, ● crtajte, ● slikajte, ● skladajte...

O čemu?

Tema: **ISUS KRIST JUČER, DANAS, UVIJEK**  
u povodu 2000 GODINA KRŠĆANSTVA



Svoje radove osobno ili preko vašeg župnika (vjeroučitelja) pošaljite na adresu Uredništva "ZVONIK" do 31. 08. 2000.

**Slijede nagrade!**

## KUPON br. 65

Isusu je rubac pružila: \_\_\_\_\_

Ime i prezime: \_\_\_\_\_

Adresa: \_\_\_\_\_



Uredili: Dijana, Ivana, Marina, Željka, Svetlana, Igor, Ljubica i Biserka

**Bog, mili moji!**

Još jedna korizma je pred nama, još jedno osobito vrijeme milosti kojim se možemo besplatno poslužiti. Milošću Božjom za ovaj broj Zvonika dobila sam puno dobrih tekstova a samo jedan dio možemo objaviti (zbog ograničenog prostora). Bilo je stvarno puno događaja ovih poklada pa izvolite, izaberite...

Za korizmu predlažem vam novu avanturu, novi stil života. Živite kraljevskim životom! Kako?! Kraljevstvo nebesko nam je blizu. Puno bliže nego što mislite. On je već ovdje i to baš u nama i među nama. Pa zašto onda ne živjeti po njegovim zakonima koji su upisani u naša srca?

Ljubi bližnjeg svog - često puta znači "umrijeti" samom sebi. Tko želi sačuvati svoj život (mислеći samo na sebe), izgubit će ga a tko izgubi svoj život poradi Isusa (ljubeći, darujući, prihvaćajući druge...), sačuvat će ga. Dakle, jeste li spremni probati? Isplati se pokušati. Vaša sreća će, kad uspijete, biti puno veća nego li sve poteškoće koje možete imati u početku. Iz ljubavi prema Kristu krenite odmah u akciju. Vidjet ćete novo nebo i novu zemlju, nove ljude... Ako se svi promijenimo, započet će živjeti novo čovječanstvo, drugačije od dosadašnjeg.

To vam želi iz sveg srca

*Dijana*

P.s. - Dragi Srđane! Hvala Ti što si mi pisao. Dobila sam Tvoje pismo tek ovih dana. Dopalo mi se i pisala bih Ti ali mi nisi napisao svoju adresu. Moj odgovor je predugačak za Zvonik. Stoga Te samo pozdravljam i očekujem adresu!

**Poštovani Uredniče!**

Odmah na početku ovog pisma želim se predstaviti. Zovem se Marizela Sič. Živim u Baču. Idem u treći razred srednje škole. Redovito čitam "Zvonik" a ponekad i napišem ponešto o događajima u našoj župi sv. Pavla u Baču.

Čitajući posljednji broj "Zvonika", a posebno stranice mladih, pročitala sam da je u toku potraga za novim članovima uredništva stranice mladih. Pošto sam već pisala za "Zvonik" i pošto ste objavljivali moje tekstove, željela bih - ako je moguće - biti vaš suradnik iz bačke župe za uredništvo stranica mladih.

\*\*\*\*\*

*Draga Marizela i svi vi koji želite da ove stranice za mlade budu što zanimljivije: Imenujemo vas i smatrajte se našim specijalnim dopisnicima, odnosno izvjestiteljima s lica mjesta. Pišite nam. Samo vi možete to činiti. Mi nismo u stanju doći svugdje... Pišite hrabro! (O ostalim detaljima raspitajte se kod našeg glavnog urednika vlč. Andrije Anišića! U tome vam želim puno sreće, jer meni je jednom trebalo četiri dana da ga pronađem!)*

*urednica SM*

**SVAKOM NOVOM DANU PRUŽI ŠANSU  
DA POSTANE NAJLJEPŠIM  
U TVOM ŽIVOTU**

**JEDAM LAŽI O LJUBAVI**

**LAŽ br. 3**

**SEKS U PROLAZU  
PRUŽA TI ZADOVOLJSTVO  
I DAJE TI SLOBODU**

Jednom sam pročitao da se jedna holivudska zvijezda time ponosila što je spavala s puno muškaraca te da broj hotelskih soba u kojima je noćila premašuje broj izdanih Biblija Gideona.

Stalna promjena partnera niti čini čovjeka sretnim, niti mu daje slobodu. Većina mladih žena osjeća se iskorišteno kada svoje tijelo daje za jednu noć (one-night-stands).

Jedna čitateljica časopisa *Drumi*, koji izlazi u Južnoafričkoj Republici, pročitala je članak o djevičanskom

pokretu te nam je rekla svoje mišljenje o seksu u prolazu: "Jednom sam bila iskorištena i mislim da je to dosta. Muškarci misle da smo mi polovna vozila na kojima mogu učiti voziti. Kada misle da su dovoljno dobri vozači, tada si odu kupiti novi auto... Odučila sam da nikad više prije braka ne spavam s muškarcem."

Seks u prolazu je drugoklasan. Novinar Georg Leonar primijetio je sljedeće:

"Seks u prolazu ni ne liči na gozbu, a nema čak ni kvalitetu ukusnog sendviča. On je kao i fast-food hrana koja se servira u plastičnim posudicama."

Predbračni seks ne oslobađa čovjeka budući da je posljedica prinude. Iz pritiska grupe, medija ili partnera ne dolazi ni u kojem slučaju sloboda, već razočarenje, povreda emotivnog života i duše.

**U IME OCA  
I SINA  
I DUHA SVETOGA**

Iako je pokladno raspoloženje bilo na vrhuncu, dvadesetak mladih željelo se sabrati i duhovnom obnovom pripremiti za "vrijeme milosno i vrijeme spasa", kako rado nazivamo korizmu.

Duhovna obnova započela je u crkvi sv. Roka u petak navečer misom mladih za mir, koju je predvodio **dr. Tadej Vojnović**, franjevac iz Novog Sada. On je u svom razmatranju obrazložio zašto svaka naša molitva, pa i kršćanska povijest svakog pojedinca započinje u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Drugi dan duhovne obnove započeo je molitvom Jutarnje iz Časoslova naroda Božjega u kapeli sestara Kćeri Milosrđa. I ovoga dana o. Tadej održao je dva predavanja. U prvom je protumačio što znači da smo kršteni u ime Oca i Sina i Duha Svetoga a u drugom je govorio o svećeništvu laika naglasivši da biti svećenik zapravo znači vršiti Božju volju. U tom smislu je i Isus, iako nije bio svećenik u današnjem smislu riječi, bio doista Veliki svećenik, jer je njegova hrana bila "vršiti Očevu volju".

Poslije prvog predavanja mladi su radili u tri grupe. Svaka grupa je imala zadaću da u Ivanovom evanđelju (12. do 19. poglavlje) pronađe što ono govori o Ocu, odnosno o Sinu i Duhu Svetomu.

Ovaj dan duhovne obnove mladi su završili sudjelovanjem na sv. misi u crkvi.

U nedjelju su se mladi okupili u crkvi na misu u 9 sati a poslije toga je predavanje o obraćenju održao župnik **Andrija Anišić**. A prije ručka bilo je izvješće o radu u grupama prethodnog dana iz kojeg smo mogli uočiti koliko su navedena poglavlja Ivanovog evanđelja prebogata govorom o osobama Presvetog Trojstva. Poslijepodne smo također radili u grupama. U ovom svom radu obradili smo što o obraćenju, pokori i postu govori Katekizam Katoličke Crkve. Čuli smo također i predavanje **mr. Andrije Kopilovića** o tome kako mi kao "kraljevsko svećenstvo" možemo prinositi Bogu žrtve. Duhovnu obnovu završili smo izvješćem o ovom radu u grupama i zajedničkom spontanom molitvom.

Ova duhovna obnova u godini Velikog jubileja, koja je i godina Presvetog Trojstva, pomogla nam je da još malo bolje upoznamo i još više zavolimo Oca i Sina i Duha Svetoga. Vjerujemo da će nam ovo duhovno osvježenje pomoći u našem svakodnevnom vjerničkom življenju i svjedočenju.

*Mirjana G.*

**OBRAĆENJE**

Obraćenje je znak ili gest dobre volje kojim očitujemo da želimo promijeniti svoj život. Da bismo uistinu živjeli kao Isus moramo se obratiti, okrenuti drugi list, kako bi se to reklo današnjim žargonom, i svoj život potpuno predati Isusu. Trebali bismo u ovo korizmeno vrijeme biti ljubazniji, prijatniji i darežljiviji; ne štedjeti sami sebe nego se darivati u cjelosti. I Isus nije sebe štedio, nego je postao poslušan do smrti na križu...

Obratimo se i porušimo mostove iza sebe da se ne bismo mogli vratiti na stare puteve grešnosti. Krenimo s Isusom u bolji i ljepši svijet...

*Ana Lukač, 21 godina*



## Subotička Tribina mladih

## POKLADNI "MASKENBAL"



Budući da su poklade najaktualnija tema u veljači, prošlu Tribinu mladih otvorio je vlč. Franjo Ivanković s par riječi o pokladnom vremenu. Podsjetio nas je na period od tri kralja pa do Čiste srijede kada započinje korizmeno vrijeme, vrijeme posta i odricanja. Tokom poklada ljudi su se okupljali na prelima i družili se dajući tako sebi oduška i pripremajući se za napore proljetne i ostale radove u polju. Vrhunac poklada je "Debo četvrtak" kada se peku i jedu "fanki". Toga dana, kako običaj veli, trebalo bi jesti devet puta.

Predviđeni maskenbal se, nažalost, sveo na samo tri maskirana

sudionika, dok smo se svi ostali pojavili u svojim svakodnevnim, prepoznatljivim "maskama".

No, ipak, veseloj atmosferi ove večeri doprinijeli su glumci amateri iz župe sv. Roka (članovi Mladeži euharistijskog pokreta - MEPOVCI) sa svojim šaljivim igrokazom "Udruženje glancaroša" (neki su među njima bili "maskirani", pa je tako broj "maski" bio veći od tri).

Dobro bi bilo da nam sve ovo bude poticaj da naredne godine budemo maštovitiji i smjeliji i da svi sudjelujemo u maskenbalu.



Biserka J.

## Ispovijest jednog člana pokreta "True Love Waits"

WWW

Zovem se Melinda i upravo sam napunila 18 godina. Moja crkva je obradila program "True Love Waits" prije 5 godina. Pokretu sam se priključila zapravo zato jer je to zvučalo kao dobra ideja i još nisam počela izlaziti s momcima. Kada je pokret izdao prstenje, odlučila sam nabaviti jedan jer je to bio dobar podsjetnik na obećanje koje sam dala. Također, mislila sam da ću prsten sačuvati čistim kako bih ga mogla dati svom mužu na dan našeg vjenčanja. Nosila sam ga svaki dan od onda. Našla sam dečka prije godinu dana, i to što sam već dala obećanje i imam prsten kao podsjetnik, čuvalo nas je od pada. Nikada nisam mislila da će uzdržavanje od predbračnog seksa biti tako teško, ali mi je drago što sam se uključila u ovaj pokret. Bez njega mislim da ne bih razmišljala o čekanju ili zašto je to tako pogrešno itd., a mogla sam već to i uraditi. Ali, zahvaljujući ovom pokretu, ja sam još uvijek djeвица i planiram to i ostati dok se ne udam. Hvala!

U Kristovoj Ljubavi, Melinda  
/Preuzeo sa interneta  
i preveo sa engleskog Igor Čeliković/

## IZ MOG DUHOVNOG DNEVNIKA

Svugdje sam Te tražila. Najprije u govoru mog oca koji mi je rekao za Tvorca. Tražila Te u jezgri podnevnog sunca, mjesecu ostarjelog sjaja, izmučenoj zemlji što joj brazde kao rane liječiš. Dragi mi je treptaj zvjezdanog neba - Velikih i Malih kola, kad znam da Ti stojiš iza toga. Gledala sam Te i u tamnoj noći i shvatila da ničeg bitnog osim Tebe ni nema. Svugdje sam tražila potpis Tvoj utisnut u sva stvorenja... I zapazih, nakon duge šutnje, da su tragovi Tvoji sve češći.

Silno me zanimaju Tvoje tajne i zato mi pod nebom ne osta ništa drugo osim da Te ustrajno i dugo tražim. Ovdje sam, eto, zavedena istinom Tvojom - vjerom, nadom i ljubavlju. Molim Ti se tiše jer znam da me voliš sve više i više... Otkada si ovdje uvijek sav sa svima, Ti jednako praštaš! Dopusti mi zato da se nastanim u Tebi. Gledam dok me dobrota Tvoja gleda. Vječnosti, što si je stvorio za nas, konačno i ja pripadam...

Stela

## NAJAVA

### \* TRIBINA MLADIH

19. 03. 2000. u 19 sati  
u Katoličkom krugu  
Tema: Ljubav i grijeh  
Predavač: Nikola Jaramazović, učenik

### \* MISA MLADIH ZA MIR

7. 04. 2000. u 20 sati  
u Katedrali-bazilici sv. Terezije  
(Ispričavamo se za krivu informaciju  
u prošlom broju)

## Hvala za "važno upozorenje"

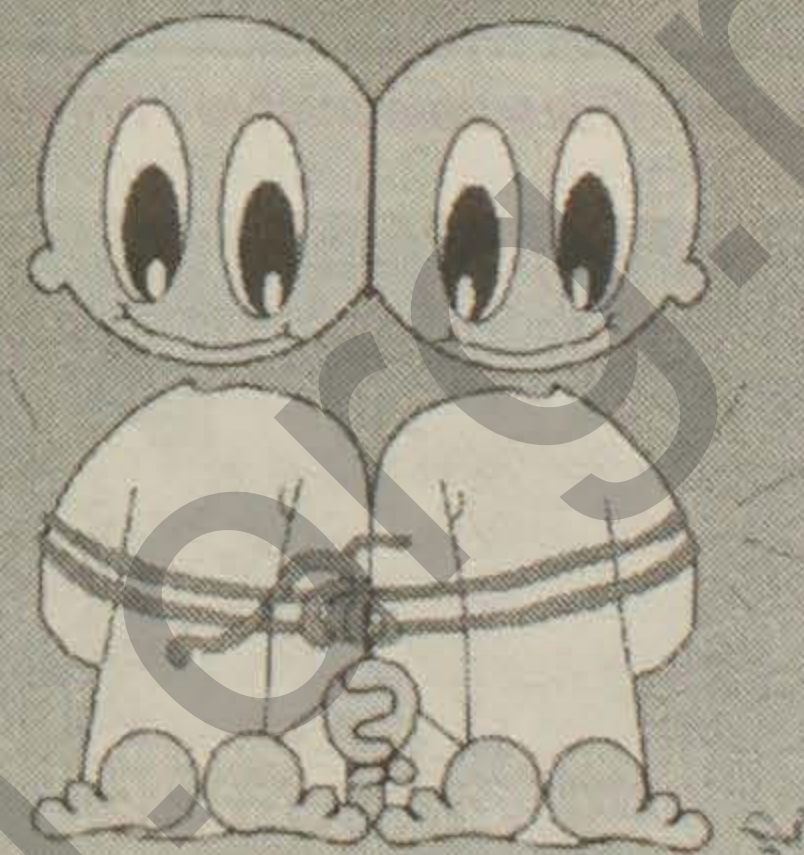
Željela bih napisati nekoliko riječi djevojci SLI koja je uputila pismo pod naslovom "važno upozorenje!!!" koje sam pročitala u prošlom broju na stranici 25.

Draga moja Djevojko!  
Pametna si bila što si napisala svoje pismo koje je puno jadikovanja. Neka to bude upozorenje ostalima da ne bi zavedeni upali u slične klopke kao što si ti. Razumijem te potpuno, žalim te što si tako

prošla, no drago mi je što si se uspjela lišiti takve gluposti. Zaboravi na sve to. Misli na svoju budućnost. Eto ti otvorene crkve naše. Bog neka te čuva od svakoga zla. Duh Sveti neka ti prosvijetli razum. "Duhovni liječnici, naši školovani teolozi su tu da ti objasne ako ti nešto nije jasno. Pitaj njih a ne slušaj mi učitelja Sri Chinmoya. Idi što češće na sv. misu, hrani se tijelom Isusa Krista u svetoj pričesti - tako ćeš najbrže ozdraviti.

Molit ću za tebe da imaš snage za borbu.

Mnogo te ljubi jedna čitateljica  
iz Sombora



**PRIJATELJSTVO  
je  
konopac ljubavi**



Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog

## PRELO MLADIH

Prvo "Prelo mladih" održano 26. veljače 2000. godine uspješno su organizirali Odbor Tribine mladih i HKC "Bunjevačko kolo". Za sjajno raspoloženje blizu tri stotine mladih bili su zaduženi tamburaški sastavi "Neven", "Biseri" i mladi tamburaši iz Tavankuta a "pomogla" je i "Ravnica".

Nakon uvodnih riječi voditeljice Tribine mladih i glavne "radnice" za Prelo mladih **Željke Cvijanov** i burnog aplauza koji je uslijedio, svi smo otpjevali prvu preljsku pismu "Kolo igra, tamburica svira". Neki su čuli i kako se "kadgod pravilo prelo", a pročitana je i jedna preljska pisma (no to baš nije puno vridilo, jer se slabo čulo, odnosno slabo slušalo!).

Prije večere riječima drevnog kršćanskog himna "Gdje je ljubav, prijateljstvo - ondje je i Bog" **preč. Andrija Anišić** predmolio je molitvu prije večere i zazvao Božji blagoslov na jelo i piće i molio ga da blagoslovi i ovo zajedništvo i našu ljubav prema divnim bunjevačkim običajima.

Slijedila je fina večera, koju nam je za "sitne" novce pripremila "Kavana DUKAT", a i raznovrsnog pića je bilo "ko je koliko tijo" (ipak, se - koliko nam je poznato - nitko nije "skroz" opio).

Poslije večere mnogi su pojedinci usrećeni velikim brojem duhovitih, pa i vrijednih nagrada u priređenoj tomboli, dok su se ostali "utješili" vrućim fancima.

Mnogobrojni sponzori su se pobrinuli za doista lijepe nagrade, a bilo je svega: od gajbe jabuka do besplatne frizure, zlatnog nakita, knjiga, živog zeca i piva, "zaklanog" praseta (u kuverti) pa do besplatnih sati na internetu, raznih metala i četaka...

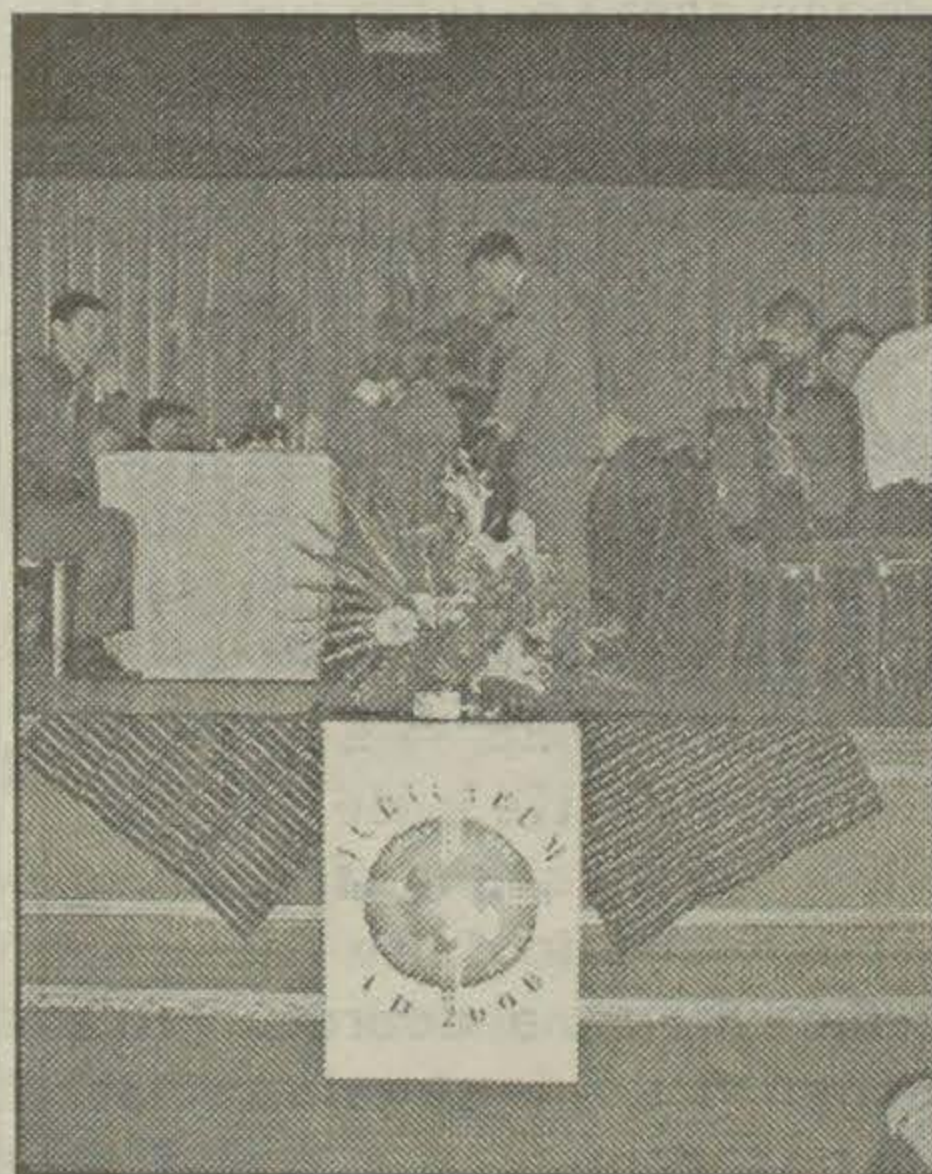
Kao što se i očekivalo, cijelo veče proteklo je u vedrom i prijateljskom raspoloženju, kako i dolikuje mladima. Pjevalo se, igralo i smijalo do ranih jutarnjih sati.

Najvažnije je, ipak, da smo svojim kućama svi pošli veseli i ponosni što smo prisustvovali ovako lijepom i važnom događaju s iskrenom nadom da ćemo se i iduće godine okupiti i da će biti još bolje.

Mira i Bane



Kolo simbolizira zajedništvo i prijateljstvo



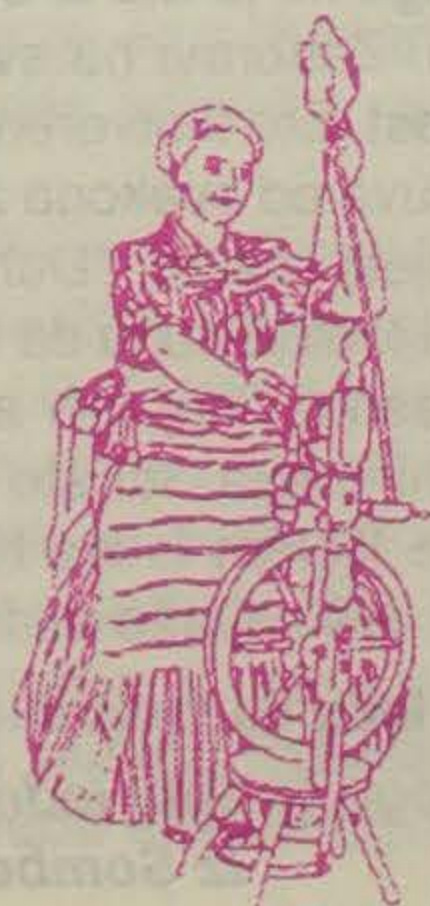
Za početak:  
Željka C.



Najmiliji gosti: mladi iz Sombora



Za ovim stolom bilo je puno sretnika



U znaku  
Jubileja...



Zaduženi za raspoloženje



Gledajte koliko nas je bilo (ovo je samo dio)



Nikola je sretan - dobio je gajbu jabuka



Piše: Jakob Pfeifer

## PRAKTIČNO-PASTORALNA PRIMJENA EKUMENIZMA

Da, upravo to: praktično-pastoralna primjena, životna primjena ekumenizma jest mnogima veliki problem. Zašto? Jer nisu shvatili bit ovoga djela, a ne mogu shvatiti jer se ne informiraju, ne pitaju, ne uče, nemaju volje... Nemaju za to ljubavi - za jedinstvo, za koje je sam Isus molio. Također, velika većina čeka i kaže "još nije ono pravo vrijeme", "nismo još sazreli za pravi ekumenizam", ili se čeka da drugi učini prvi korak. Jednostavno rečeno, nisu načisto što je ljudsko a što je Božje ni sa naukom Crkve kojoj pripadaju, pa je onda jasno da je teško s drugim - "drugacijim" i razgovarati.

Evo što o tomu govori jedan od osobitih stručnjaka za ekumensku teologiju mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić u svojoj knjizi: **EKUMENSKE NADE I TJESKOBE (Mostar 1993)**.

Suvremeni ekumenizam, što ga provodi Katolička Crkva, stoji u potpunoj oprečnosti s prozelitizmom, lažnim irenizmom i zajedljivom polemichošću. Ona ne želi nečasnim putovima pridobivati sebi članove, niti kani prividnim pomirbenjaštvom prešutno pustiti neka teku "vode niz livade", niti je voljna izoštravati ubodljiva pera u napadu nekatoličkih a u obranu katoličkih poimanja istine. Bilo bi nam drago kad bismo od predstavnika Pravoslavne Crkve mogli čuti koje se sve vrednote priznaju autentičnima u našoj katoličkoj zajednici. Nema sumnje da će se to vjerojatno moći doznati iz dokumenata svepravoslavnog Sabora koji je u pripremanju. Za sada smo više pod dojmovima raznovrsnih pravoslavnih teologa kojih se mišljenja u nekim stvarima posvema razilaze u pogledu i ekumenizma i priznanja eklezijalnosti i sakramentalnosti Katoličke Crkve. Nije na odmet spomenuti da ima mjesnih Pravoslavnih Crkava koje stoje u izvanredno dobrim odnosima s Katoličkom Crkvom, kao što ima i onih koje još uvijek imaju vrlo suzdržan odnos prema katolicizmu. Bez obzira na to, naša nam kršćanska savjest i volja za ostvarenjem Kristove namisli o jedinstvu ne dopuštaju da mirujemo u određenim načelnim spoznajama, bez poduzimanja ikakvih praktičnih koraka i mjera, nego nas ljubavlju prema Kristu potiču na ekumensku djelatnost.

Možda nije teško neke stvari intelektualno priznati, ali je teško za te iste stvari konkretno srce dati. I ponajčešće u tom je sva problematika. Mi se teoretsko-teološki možemo vrlo dobro složiti, pa i u onim različitim dogmatskim izričajima, kao što je povijest pokazala: na pr. pitanje Filioque zadovoljavajuće je riješeno i na Drugom lionskom (DS 460/850), a osobito na Firentinskom (DS 691/1300-1302); različito poimanje epikleze dade se uskladiti bilo dogmatskim obrazloženjem bilo tzv. pričesnom teorijom; a i za još neke prijeporne teološke formule "nerijetko valja prije reći da se međusobno dopunjuju negoli suprotstavljaju" (UR, 17a). Međutim, dosadašnja nam je praksa pokazala da nam konkretna norma ostaje prilično hroma. Tu više nije u pitanju intelektualna vjera, nego praktična istina za koju se životom zalažemo.

## KORIZMA VELIKODUŠNE LJUBAVI

Kao poticaj da ova korizma u jubilarnoj godini bude osobito "Korizma bratske ljubavi" prema potrebnima, prenosimo ovdje dijelove iz Papine poruke za Svjetski dan bolesnika.



### Kršćani milosrdni Samarijanci

Jubilej nas također poziva promatrati lice Isusa, božanskoga Samarijanca duša i tijela. Slijedeći primjer svoga božanskog Utemeljitelja, Crkva je "iz stoljeća u stoljeće u golemom mnoštvu oboljelih i trpećih osoba uvijek iznova prepisivala prisposobu o milosrdnom Samarijancu, otkrivajući i prenoseći iscjeliteljsku i utješnu ljubav Isusa Krista. To je radila po svjedočanstvu redovničkog života posvećenog služenju bolesnicima i po neumornom zalaganju svih zdravstvenih radnika". To zauzimanje ne proizlazi iz osobitih društvenih okolnosti, niti ga treba shvatiti kao neobvezan ili prigodan čin, nego je to neizbježan odgovor na Kristovu zapovijed: "Dozva dvanaestoricu svojih učenika i dade im vlast nad nečistim dusima i liječiti svaku bolest i nemoć" (Mt 10,1; usp. 7-8). Upravo euharistija osmišljuje služenje čovjeku koji trpi u duši i tijelu, nalazeći u njoj ne samo svoj izvor, nego također usmjerenje. Isus nije slučajno tijesno povezao euharistiju sa služenjem (Iv 13,2-16), zahtijevajući od učenika da ovjekovječe uspomenu na njega ne samo "lomljenjem kruha", nego također službom "pranja nogu". Primjer Krista, dobroga Samarijanca, treba nadahnjivati vjernikov stav, potičući ga da bude "bližnji" braći i sestrama koji trpe, po poštovanju, razumijevanju, prihvaćanju, nježnosti, samilosti i bez koristoljublja. Riječ je o borbi protiv ravnodušnosti koja dovodi pojedince i skupine do sebičnog zatvaranja u same sebe. Zbog toga, "obitelj, škola i druge odgojne ustanove - makar ih poticala samo čovječnost - treba da ustrajno rade za buđenje i usmjeravanje te osjetljivosti za blišnjega i njegovo trpljenje". /.../

Doista, Crkva vođena vjerom, obuhvaćajući ljubaznom skrbi one koji su pogođeni ljudskom patnjom, prepoznaje u njima sliku svoga siromašnog i patničkog Utemeljitelja i trudi se pomoći im u nevolji, zauzima se uzdići njihovu patnju, sjećajući se njegovih riječi: "Oboljeh, i pohodiste me" (Mt 25,36). Primjer Isusa, dobroga Samarijanca, ne samo da potiče bolesnome pomoći, nego također učiniti sve što je moguće da ga se uključi u društvo. Za Krista, doista, izliječiti istodobno znači uključiti: kako bolest isključuje iz zajednice, tako izlječenje mora dovesti čovjeka da ponovno nađe svoje mjesto u obitelji, u Crkvi, u društvu. Svima koji su zauzeti, po struci ili po dragovoljnu izboru u svijetu zdravstva, upućujem svoj topli poziv da upiru pogled na božanskoga Samarijanca kako bi njihovo služenje moglo postati predokus konačnog spasenja i navještaj novih nebesa i nove zemlje "gdje pravednost prebiva" (1 Pt 13,3). /Iz Papine poruke za Dan bolesnika 2000./

### HUMANOŠĆU PROTIV BIJEDE I BOLESTI

Kako doći do skupog lijeka?

U sakristiju naše crkve nedavno je došla platiti za misu majka malene curice koja je od djetinjstva bolesna. Donijela je nešto novca koji je skupila među kruničarima a povelu je i svoju bolesnu djevojčicu. Pisac ovih redova u razgovoru saznaje od tužne majke kako je djevojčica bolesna od epilepsije, kako koristi svakodnevno "apilepsin 300 mg", koji se samo može kupiti.

"Desi se da dobijemo lijek iz humanitarne, ali već je u takvom stanju da su tablete žute i ne smijemo ih dati našoj kćerci..." Naziv lijeka je upisan uz obećanje: ponekad putujemo u Hrvatsku, možda dobijemo lijek od fratara ili u nekoj župi. Poruka je ostavljena svećeniku koji je baš tih dana putovao u Hrvatsku. Ne znajući za detalje, navedeni je lijek kupio plativši ga skoro 200 kuna. Doduše, 100 tableta je u kutiji... "Donio sam lijek, javio je svećenik, unutra je račun." "Ja sam mislio da ćete lijek dobiti iz humanitarne pomoći u Hrvatskoj, a ne kupiti", uplašeno sam reagirao misleći na majku bolesne djevojčice i njeno materijalno stanje koja je u nedjelju došla na veliku misu. Župnik ju je pozvao u sakristiju i nakon što je sklonio račun - poklonio lijek.

Ako negdje nađete na "apilepsin" od 300 mg ostavite ga u redakciji "Zvonika" - oni čija se imena ovdje ne spominju, bit će vam od srca zahvalni. A i sami znate da i ljubav može biti čudo. Pred spomenutom djevojčicom još je mnogo dana sa zasad neizlječivom bolesti. /Joza/



## OŽIVJETI CIVILIZACIJU LJUBAVI - IZNOVA OTKRITI RODITELJSKO POSLANJE

*Predraga braćo i sestre!*

Danas se u Italiji slavi Dan života. Tema mu je "Sin nam je darovan", jeka Izaijina proroštva (9,5) što odzvanja u božićnoj liturgiji. U uobičajenoj poruci za taj Dan talijanski su biskupi podsjetili vjernike da je svako dijete neprocjenjivi dar: za supružnike, za obitelj, za Crkvu i za društvo.

Zabrinjavajući pad broja rođenih koji se bilježi ovih godina ne može ne potaknuti talijansko društvo na pozorno promišljanje i na obnovu, kako u raspoloženju tako i u odgovarajućim uljudbenim, političkim i zakonodavnim opredjeljenjima. Zacijelo je to zadaća javnih ustrojstava koja su pozvana uklanjati teškoće što opterećuju obitelji. Ali ponajviše na bračne drugove spada oživjeti uljudbu ljubavi i života, iznova otkriti roditeljsko poslanje koje su preuzeli sklapanjem braka.

Kultura života je idealni okoliš ne samo za prihvaćanje djece, nego također za poštovanje i pažnju prema svakoj osobi, počevši od onih slabijih i nezaštićenijih. U tom smislu rado koristim priliku podsjetiti da će idućega petka 11. veljače, na spomendan Blažene Djevice Lurdske, biti slavljen i jubilej bolesnika i zdravstvenih radnika.

Taj posebni jubilejski dan ističe važnost ljudskoga života na razini Otkupljenja: Krist je odlučivao ozdravljati bolesne u znak Kraljevstva Božjega; mukom i smrću on, dobri Samaritanac čovječanstva, oslobodio nas je grijeha da bi nas obdario duhovnim i tjelesnim zdravljem. Idući njegovim tragom, Crkva na svakom mjestu i u svako doba bliska je čovjeku patniku s bezbrojnim pothvatima u prilog bolesnika, osobito onih koji su siromašniji i napušteni...

Presvetoj Mariji povjeravamo zauzimanje cijele Crkve, kako u Italiji tako i u svemu svijetu, za obranu i promicanje ljudskoga života. Od nje, Majke patnika i Zdravlja bolesnih, ištemo osobiti zagovor, kako bi svaka osoba koja upravo proživljava teške trenutke našla svjetlost i okrepu u Evanđelju života. /IKA/

*Ivan Pavao II.*

## IGROKAZ I TOMBOLA ZA POKLADE

Obiteljski susret u župi sv. Roka okupio je 18. veljače mnoštvo obitelji pa je dvorana potko zna koji put bila premala. Susret je bio posvećen pokladama, a započeo je igrokazom "Jedan dan na salašu" koji je napisala župljanka Đula Milodanović. Publiku je dobro zabavila dobro uigrana ekipa glumaca koja je čitavih mjesec dana uvježbavala ovaj komad, a prisutne je nasmijala do suza.



*"Jedan dan na salašu" nasmijao je mnogobrojnu publiku, a sa strane "posjedali momci"*

Tamburaški sastav "Biseri" dugo su zabavljali sve prisutne, od najmanjih do onih najstarijih. Tako je uz kolače, sokove i dobru "svirku" pokladna zabava potrajala... Obiteljski susret je bio doista dobro organiziran zahvaljujući spremnosti mnogih obitelji na nesebičnu žrtvu. /K. Č./



Obiteljski odjel župe i ove godine je pripremio tombolu s lijepim nagradama pa je kupona za tombolu bilo i premalo. Dobijeni novac ide u fond za organiziranje obiteljskih susreta (poštanski i drugi troškovi).

## ŽUPNO PRELO 2000.

U župi Isusova Uskrsnuća odbor mladih roditelja organizirao je 19. veljače župno prelo. Ovom prigodom se zahvaljujemo našem župniku mons. **Beli Stantiću** na dobroj volji i prostoru a onda i grupi organizatora koja je zaista ponijela sav teret na svojim leđima.

Devedesetak prisutnih, uglavnom mlađi bračni parovi s dvoje, troje ili četvero male i školske djece, počelo se družiti u 18 sati. Program nije bio tipičan za prelo. Svi su dočekani "svatovskim dočekom", dobili su bedževe prela koji su bili i dobitna kombi-

nacija za tombolu. Kulturno-zabavni program je počeo preljskom pjesmom, zatim su djeca izvela svoj dio programa. Slijedio je skeč odraslih kojega su sami i napisali. U međuvremenu častili smo se slanim i slatkim pecivom te pićem i fancima. Na kraju kulturnog programa bio je SHOW KVIZ - Treća sreća (koju možete inače gledati na HRT). Kviz sa devet zvijezda, osam takmičara, voditeljem i gošćama. Nas su posjetile to večer "Doris Dragović" (na slici), "Mirea" i "Severina sa Antom"! Glavna nagrada bila je auto HUNDAY (igračka). Naravno, igralo se i plesalo; veselilo do ponoći.

Cilj nam je bio da ova grupa mlađih roditelja vjernika osjeti pripadnost našoj župnoj zajednici i nakon mise - da se bolje upoznamo kako bismo bili pri ruci jedni drugima u nevoljama i radostima.

Oduševljenje zbog ovog susreta nije izostalo a prave rezultate, naravno, moramo pričekati. I župnik se oduševio pa je i on sam organizirao reprizu prela (s istim programom) 4. 03. na kojem je sudjelovalo šezdesetak osoba.

*Nena T.*





Još o oprost u Jubilejskoj godini

## DAR OPROSTA U JUBILEJSKOJ GODINI

Dar oprosta pokazuje puninu Božjeg milosrđa koja se na prvome mjestu izražava u sakramentu pokore i pomirenja. I u naše se doba osjeća potreba za posadašnjem i prihvaćanjem te drevne crkvene prakse o kojoj u tijeku povijesti nisu nedostajala nerazumijevanja. Pomirenje s Bogom, premda dar Božjeg milosrđa, podrazumijeva i proces u koji se čovjek uključuje osobnim zauzimanjem, a Crkva svojom sakramentskom službom. Proslava jubilejske godine izvanredna je prigoda ne samo za posvješćivanje važnosti toga važnog dara kojeg nam Gospodin daje, već također i povoljna prigoda za podsjećanje vjernika na katehezu o oprost. S tom sviješću Apostolska pokorničarna objavila je pismo u kojem podsjeća na nužne uvjete za plodonosno primanje jubilejskog oprosta. Na početku pisma, kojeg na svojoj naslovnici prenosi poluslužbeni vatikanski dnevnik "L'Osservatore Romano" u broju od četvrtka 10. veljače pod naslovom "Dar oprosta", podsjeća se na definiciju oprosta prema Zakoniku kanonskog prava, kan. 992: "Oprost je otpuštenje pred Bogom vremenite kazne za grijeha kojih je krivnja već izbrisana, što ga vjernik, pravo raspoložen i pod sigurnim i određenim uvjetima, postiže pomoću Crkve koja, kao služiteljica otkupljenja, ovlašteno dijeli i primjenjuje blago Kristovih i svetačkih zadovoljština." U pismu se potom navode nužni uvjeti za primanje oprosta. Oprost se može primiti samo jednom u danu i za to je potrebno biti u stanju milosti. Uz to je nužna vjernikova nutarnja raspoloživost, potpuna izuzetost od grijeha, bio on i laki, sakramentalna ispovijed za grijeha, primanje euharistije te molitva na nakane Svetog Oca. "Preporučuje se, no nije nužno, da se sakramentalna ispovijed i osobito sveta pričest i molitva na nakanu Svetog Oca izvrše istog dana u kojem se izvršava djelo oprosta; međutim dostatno je da se ti preduvjeti izvrše u razdoblju od nekoliko dana (oko 20) prije ili poslije čina oprosta. Usmena je molitva prepuštena na slobodnu volju vjerniku no preporučuju se 'Oče naš' i jedna 'Zdravo Marijo'", kaže se u pismu Apostolske pokorničarne.

Ispovjednici mogu, u prilog onih koji su spriječeni valjanom razlogom, promijeniti kako propisano djelo tako i tražene uvjete, osim naravno izuzetosti od grijeha, također lakog. Oprosti se mogu dobiti za sebe ili namijeniti za pokojne kao molitvu no ne mogu se dobiti za ostale žive osobe na zemlji.

Pod pretpostavkom da je ispunio tražene uvjete vjernik može dobiti jubilejski oprost i ako izvrši jedno od sljedećih djela: vjere ili pobožnosti, milosrđa ili ljubavi ili pokore. Među djelima vjere ili pobožnosti u pismu se navode posjeti ili hodočašća nekom od jubilejskih svetišta ili mjesta u kojem će vjernik sudjelovati u misi ili nekom drugom liturgijskom slavlju (Srednji čas ili Večernja) ili izvršiti neke pobožne vježbe (križni put, krunica itd.), zajednički ili privatni pobožni posjeti nekom od spomenutih mjesta gdje će vjernik sudjelovati u euharistijskom klanjanju i pobožnim meditacijama zaključujući ih Očenašem, Vjeronanjem i zazivom Blaženoj Djevici Mariji. Djela milosrđa ili ljubavi su posjet braći u potrebi ili poteškoćama (bolesnima, zatvorenima, starijima, osobama s poteškoćama u razvoju itd.), odnosno podupiranje značajnim prinosom pothvata vjerskog ili društvenog značaja, ili posvećivanje primjerenog dijela svoga slobodnog vremena korisnim aktivnostima za zajednicu ili ostala slična djela. Djela pokore su uzdržavanje od nekog suvišnog troška (cigarete, alkoholna pića itd.), post ili uzdržavanje od mesa (ili ostale hrane prema uredbama episkopata) namjenjujući tako uštedeni novčani iznos za siromašne. (sa)

Priredio: Josip Pekanović

## BLAGOVIST - Vaćanje krvi

**Bunjevci i vino.** Dolaskom u ove krajeve iz prapostojbine, najvećim dilom iz Hercegovine, naši preci su doneli i naviku pijenja vina, a u pisku južnopanonske nizije privatili su se odranjivanja vinove loze u atarima Kunbaje (jedan dio današnjeg Skenderova), Čikerije, Tavankuta i Kelebije. Kako je rasto broj stanovnika tako su se i uvećavale i površine pod vinogradima. Bunjevci su zavolili pitka vina s ovdašnjeg piska, osobito kevedinku i kadarku, pili su ga po potrebi, il dok ga nisu popili, a nuz to su ga pili i u nikim narodnim običajima, kad je bilo određeno ko će ga i kako pit: na Blagovist, na materice, na sv. Ivana (27. prosinca), nosili su bukaricu na Božić i pili trojanice u svatovima.

**Krvaća.** Blagovist (25. ožuljka) je blagdan kad je anđeo Gospodnji navistijo Mariji da će začeti po Duhu Svetom i roditi sina. To je blaga vist - najlipča poruka upućena svim ljudima. Ovaj blagdan pada uvik u korizmu, a kod Bunjevaca je adet da se u korizmi nuz post ljudi odriču i niki užitaka: duvana, alkoholni pića i drugog. Ovaj blagdan Bunjevci pobožno štiju, a salašari rade samo nužne poslove oko josaga. Pošto u korizmi poste i dobrim su izglednili, a tog dana nisu radili, smislili su da na ovaj blagdan popiju po koju čašicu. Vno su pili samo čisto i iz čašice od jedan deci. Kako nisu imali dobru podlogu za vino, ono njim je friško udarilo u glavu - kako su kazli "ušlo u krv". Iz tog se vrmenom razvijo običaj da na Blagovist triba pit vina, jel će se ono pritvorit u krv pa će čovik bit zdraviji i jači. Rad tog su pili po mogućnosti šiljer il kadarku, a ako njim nije bilo na dovat to vino onda su pili ono koje njim je bilo pri ruki.

Po adetu krv se počima vaćat popijenom čašicom šiljera na prazan stomak, prija neg svane. Viruje se da se ovako popijeno vino u tilu oma pritvara u krv. Pošto je ono tilu od hasne, nije na odmet popit još koju čašicu. Tog blagdana, a napose posli crkve, u društvu su se čeljad zabavila "vaćanjem krvi" u čem su tušta nji pritirali, pa je tog dana napiti, čak i pijani na sve strane.

Vinopije su smislili hincutsku izreku da "Vino čini dobro ženama, pogotovu kad ga piju muškarci" u šta dosta žena ne viruje, pa se po kojom čašicom šiljera oće uvirit jel je to baš istina.

Sam blagdan nema nikake veze s pijenjem vina, to je starovinski adet Bunjevaca, a adeta "vaćanja krvi" se tušta nji drže i danas. Blagovist je samo izgovor da se brez zamirke prikrši odricanje od vina u korizmi.

Zašto tako i toliko o vinu: ono je jedan od Božji darova ljudima, o njemu pripovida Biblija, ko zna koliko ima narodni izreka, nebrojeno poznati i nepoznati ljudi su pisali o njemu, od Homera, Hipokrata, Plinija Starijeg... sve do Jakova Kopilovića, a i toliki drugi posli njegov.



### KADA PIJEM

*Kada vino pijem  
i noćima bdijem,  
to iz mrtvih opet  
moj se otac budi.*

*I naše se duše  
na dnu čaše združe,  
a za stolom samo  
mene vide ljudi.*

(Jakov Kopilović, zbirka pisama "Moja dužijanica", 1994. str. 36).

*On me vodi kući.  
Kad ne mogu ući,  
čeka dok mi žena  
ne otvori vrata.*

*Onda ode zbogom.  
Kad ću i ja s tobom?  
Bez glasa u tami  
izgubi se - Tata.*

Alojzije Stantić



Piše: Stjepan Beretić

## Prije 100 godina umro je ugledni subotički župnik

# Matija Mamužić

(II. dio)

### Djeca, mladi, siromasi, intelektualci

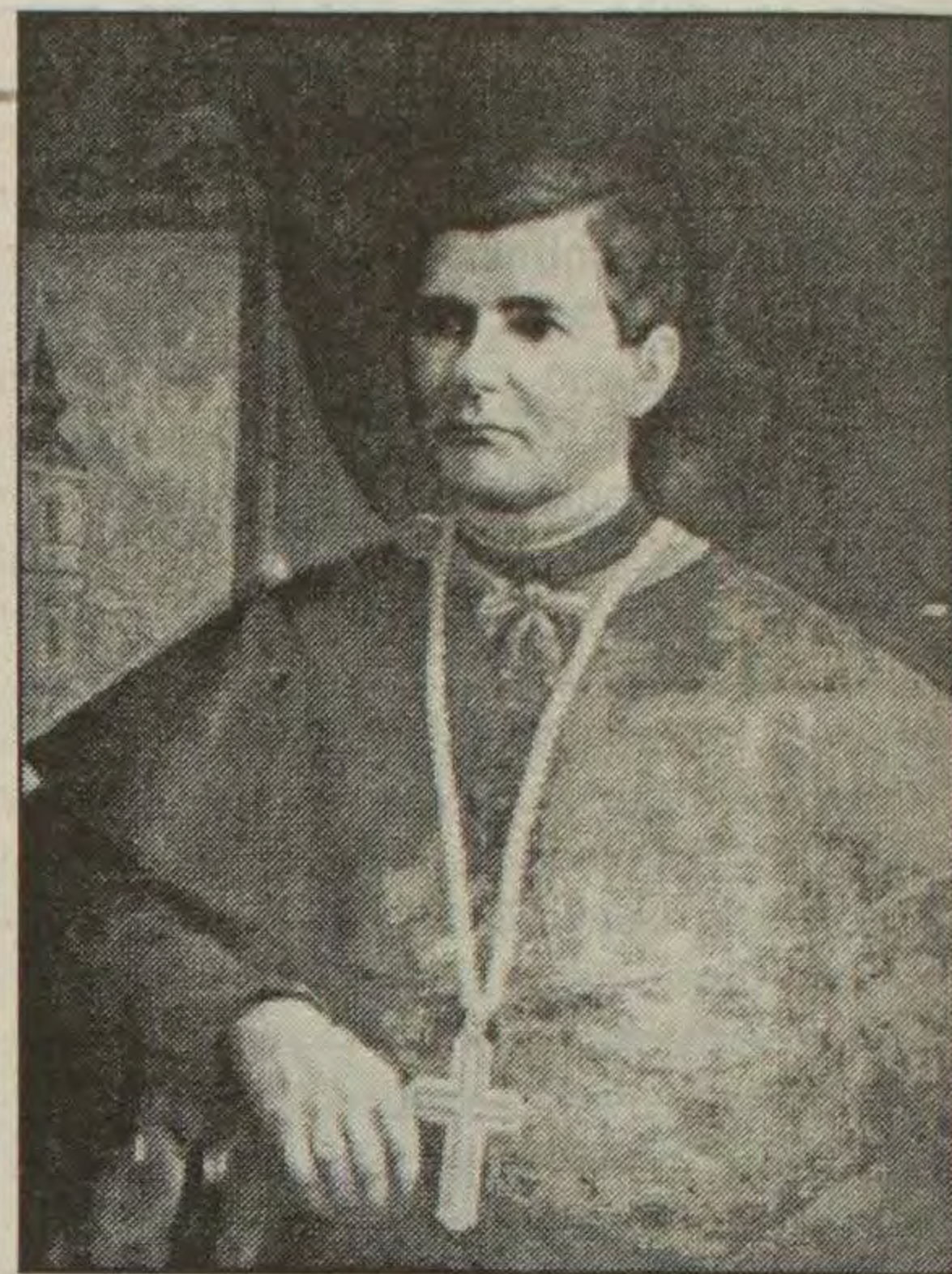
Još kao bogoslov se zalagao za to da se u sjemeništu uspostavi kružok prijatelja lijepe književnosti, kako bi se obogatilo i oplemenilo govornički značaj budućih svećenika. Taj je podatak tim zanimljiviji, što je poznato, da su Mamužića njegovi kolege držali za vrlo ozbiljnog čovjeka. Odjednom se pokazao kao zagovornik naprednijeg kulturnog života među bogoslovima. Bio je čovjek inicijative. Kao subotički kapelan se istakao i kao vrstan kateheta, osobito od 1883. godine kad je imenovan katehetom u pučkoj i građanskoj školi Sestara Naše Gospe. Zalagao se za vjeronauk koji neće biti samo učenje odgovora na klasičan katolički katekizam. Mlade je poticao na razmišljanje i osobno prihvaćanje vjere. Za njegovoga boravka u Subotici je osnovano Katoličko momačko kolo 1885. godine, Društvo svetog Vinka 1888. i Pučka kuhinja svetoga Antuna. Osnovao je i Oltarsko društvo. Prema pisanju subotičkog lista "Szabadka" od 4. listopada 1885. godine, Mamužić je bio čovjek od kojeg se očekivala ne samo trpeljivost prema sugrađanima druge vjere. Smatrali su ga čovjekom koji je vjerni nasljedovatelj Isusov i njegove vjere, "trpeljivosti i ljubavi". Držali su ga čuvarom i graditeljem građanskog mira i promicateljem naprednih ideja u društvu i kulturi.

### Zdravlje, odmor i pobožnost bili su razlozi Mamužićevih izbivanja iz župe

Župnik Mamužić je bio bolehljiv čovjek. U govoru 27. rujna 1885. godine, prigodom svoga izbora za subotičkog župnika, izričito je rekao da je zbog slabog tjelesnog zdravlja više puta bio na pragu groba. Već je kao bogoslov u velikoj bolesti molio Boga da mu udijeli samo tu milost da postane svećenik. 1879. godine bio je teško bolestan. Za slučaj da ozdravi, odredio je u svojoj oporuci pod brojem 4, u zahvalu za ozdravljenje da se crkvi svete Terezije ostavi kalež kupljen za 110 forinti, i da njegov brat dade ugravirati tekst "Memento Mathiae sacerdotis" ("Spomeni se svećenika Matije"). Osim ovog teksta u kalež je trebalo ugravirati i križić, te dan njegove smrti (Oporuka, 13. srpnja 1881, II. stranica). Tužio se na grlo. Kad bi malo dulje govorio, pojavila se promuklost. Ipak je poznato da je župnik Mamužić volio djecu i da je bio vrstan kateheta. Nekada izvrstan đak i student, Mamužić je svoje znanje i vrline umnažao čitanjem. O njemu je pisao njegov župnik Mihalović, za vrijeme kapelanovanja u Monoštoru, da župnog doma nikada nije napuštao osim iz pastoralnih razloga. Petkom i subotom je predavao vjeronauk u Monoštoru po tri sata. Voljela su ga djeca. Djeci i mladima je propovijedao svake nedjelje. Nerijetko ga je pratio slab tek, pa je fizički slabo izgledao i radi toga patio. Nije se čuditi što je svoj godišnji odmor provodio mahom u lječilištima: Mátrafüred (1885), Karlove Vary (1889). Godine 1890. se za vrijeme svoga liječenja u Wörishofenu obraća nadbiskupu s molbom da mu odobri produženje liječenja za dva tjedna. I 1892. godine mu liječnik preporuča liječenje u kupki u trajanju od mjesec dana. 1894. godine odlazi na odmor u Slovačku. Godine 1896. liječnik mu preporuča kupanje u moru.

Zato Mamužić odlazi na odmor u Crikvenicu. Osim osjetljivog grla, patio je i zbog slabog vida. 1896. godine se potužio nadbiskupu da mu vid naglo slabi. Te godine je bio na liječenju u Bavarskoj kod glasovitog Kneipa. 1898. odlazi na godišnji odmor u Karpate.

Često je vodio subotičko hodočašće u Jud i Radnu (danas Rumunjska). Godine 1884. hodo-



častio je u Lurd u okviru zemaljskog hodočašća. Kao subotički župnik i prepošt hodočastio je 1887. godine u Rim o 50. obljetnici svećeništva Lava XIII. Godine 1897. je hodočastio u Loretto. Tom prilikom je deset dana izbivao iz župe. Toliko mu je omiljelo to hodočašće da je za brojne Subotičane ono postalo tradicionalno. Kako svi nisu mogli hodočastiti u Loretto, Mamužić je osnovao posebnu zakladu za promicanje svibanjskih pobožnosti. Matija Mamužić je organizirao nadbiskupijsko hodočašće svete 1900. godine u Rim. Smrt ga je omela u toj njegovoj želji. (KÉL, MAMUŽSICS MÁTYÁS, Personalia).

Matija Mamužić je danomice sjedio u ispovjedaonici. Bio je čovjek koji je živio za svoje zvanje, te je u prvom redu radi vjernosti svome zvanju bio cijenjen u Subotici.

### Je li župnik Mamužić zaista bio kršćanski socijalist?

Matija Mamužić je za svojih posljednjih kapelanskih dana stupio u jednu radničku udrugu koja je bila socijalistički orijentirana. Samo je mjesec dana bio u toj organizaciji. O tom se slučaju govorilo i na osnivačkom kongresu Mađarske socijaldemokratske stranke u Budimpešti 1890. godine. O toj je strani Mamužićevog života pisao naš ugledni kulturni djelatnik, Subotičanin, o. Tome Vereš.

### Dovršena druga velika obnova katedrale

Koncem studenog 1889. godine dovršena je druga velika obnova katedrale, kad je za dvije današnje sakristije, za radove na zvoncima segedinski majstor Mihály Erdélyi podigao 31.099 forinti i 50 krajcara. (Magyar László, Egy falrepedés históriája avagy hogyan mentették meg a Teréz-templomot már a múlt században is? Iratváltató egy levéltáros írásaiból, Életjel könyvek 77, Subotica, 1999, str. 133)



Piše: s. Blaženka Rudić

# PLAVE SESTRE

Sestre u plavom habitu, koje ćemo upoznati u ovom broju Zvonika, prvi put sam susrela na jednom proštenju na Tekijama. Iako sam bila još curica, osjećala sam već neku naklonost prema tom zvanju i pomno sam proučavala sve časne koje sam susretala. (Možda sada i mene proučavaju neke buduće časne?) Ove sestre su mi bile baš simpatične; mlade, plavih očiju i vesele.

Ne sjećam se više ni lica, ni imena, ni razgovora, samo znam da se stvorilo neko lepršavo, tiho razumijevanje između njih i mene. I taj dojam sam ponijela s Tekija kao jedan od najljepših. I čežnju, naravno, da i ja jednom budem časna.

Nisam tada ništa znala o tim sestrama. A evo sada na zamolbu Zvonika one su se spremno odazvale da nam se predstavljaju. Pismo i fotografije nam je poslala s. Mihaela Vorotnjak iz Ruskog Krstura.

## Tko su plave sestre?

Prije 108 godina, ili točnije 1892. godine, u Ukrajini Družba sestara Službenica Blažene Djevice Marije započela je svoje djelovanje. Možda je u početku izgledala slična drugim družbama, ali opet se razlikuje jer ima svoju specifičnu karizmu (poslanje).

Družba sestara BDM je **ISTOČNOG OBREDA** zasnovana na papinskom pravu. Družba naglašava da svaka sestra preko tri zavjeta: **ČISTOĆE, SIROMAŠTVA I POSLUŠNOSTI**, treba da ostvaruje zajednicu ljubavi. Svojim životom i služenjem sestre nastoje ostvarivati Kristovu otkupiteljsku misiju preko svoga apostolata. Osnovne karakteristike su **TIHOST, POKORA I SESTRINSKA LJUBAV**, a tri glavne zadaće sestara su **ODGOJ MLADEŽI, BRIGA OKO BOLESNIKA I NEMOĆNIH I UKRAŠAVANJE HRAMA BOŽJEG**.

Marija je uzor svakoj sestri, a blagdan Bezgrešnog začeća sestrama je veoma drag i toga dana polažu svoje zavjete ili obnavljaju već dano obećanje.

## Počeci i širenje Družbe

U jednoj maloj župi Žuželj (u Ukrajini) održavale su se pučke misije. Misionari su bili redovnici Bazilijanci. Već pri kraju misija nekoliko djevojaka odvažilo se pristupiti misionaru o. Jeremiji Lomnjickom sa željom da svoj život posvete Bogu odlazeći u samostan. Pošto su bile iz siromašnih obitelji nisu mogle ući u neki od već postojećih samostana, jer su oni zahtijevali da se



donese nešto u samostan. Nakon razmišljanja i molitve sa župnikom o. Kirilom Seleckim shvatili su da je to znak Božji na koji treba odgovoriti. Bio je to znak da se osnuje jedna nova družba apostolskog karaktera.

Misao vodilja ove Družbe bila je: **SLUŽITI SVOME NARODU TAMO GDJE JE NAJVEĆA POTREBA**. I tako uz pomoć redovnika o. Jeremije Lomnjickog, koji se brinuo o duhovnom životu članova nove Družbe, prva osoba koja je konkretno započela ovo djelo bila je **Mihajljina Gordaševska** iz Lavova. Bila je veoma razborita osoba koja je znala oslušivati plan Božji s njom, a kasnije i s cijelom Družbom. I tako Mihajljina 24. kolovoza 1892. godine oblači plavi habit i uzima novo ime: **s. JOSAFATA**, ime velikog ukrajinskog mučenika za jedinstvo Crkve.

Nakon kratkog vremena broj članova se povećava tako da su sestre krenule i u druge krajeve svijeta: Kanadu, Evropu, Ameriku i Australiju. U Hrvatsku su došle 1906. godine, u Srbiju 1915. a u Bosnu i Hercegovinu 1982. godine.



## Danas na ovim prostorima

Na teritoriju današnje Jugoslavije sestre djeluju u pet samostana: u Ruskom Krsturu (provincijalna kuća), u Kuli, u Vrbasu (novicijatu), u Kucuri i u Novom Sadu. Broj članova se posljednjih godina povećao, pa sada imamo u novicijatu 2 kandidatice, 5 novakinja, 5 sestara s privremenim

zavjetima i 30 sestara s vječnim zavjetima. Inače u cijeloj Družbi ima oko 1000 članova. Sestre iz naše Vice-provincije djeluju još u Zagrebu, Londonu i Rimu, dok je samostan u Banja Luci trenutno prazan, jer su sestre zbog rata morale napustiti ovu kuću.

*Geslom Družbe: SLAVA BOGU - ČAST MARIJI - NAMA MIR - s. Mihaela završava svoje pismo i predstavljanje svoje zajednice našem čitateljstvu. Zahvaljujemo sestrama što su nam otkrile dio svoga bogatstva i karizme koju im je Bog povjerio u ovom vremenu i na ovim prostorima.*





**Kafana - "Dukat"**

Subotica, Preradovićeva 4  
(u Bunjevačkom kolu)  
Tel: (024) 30-136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja,  
bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Nedjeljom: "BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22 sata,  
nedjeljom od 12 - 16 sati,  
ponedjeljkom zatvoreno

vl. Jakov Letović

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

**FUNERO**

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.  
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")  
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")  
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7  
Telefon (danonoćno): 792-202

Poljoprivredna apoteka



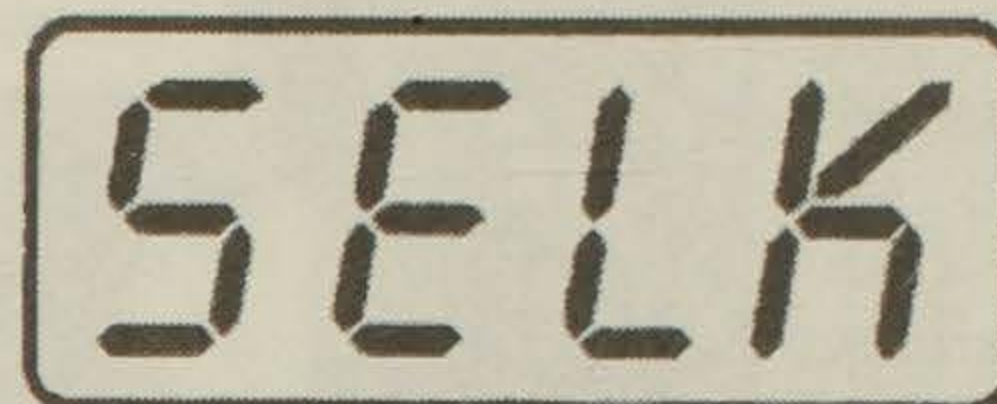
**Nudimo vam**

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 8 do 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 556-228

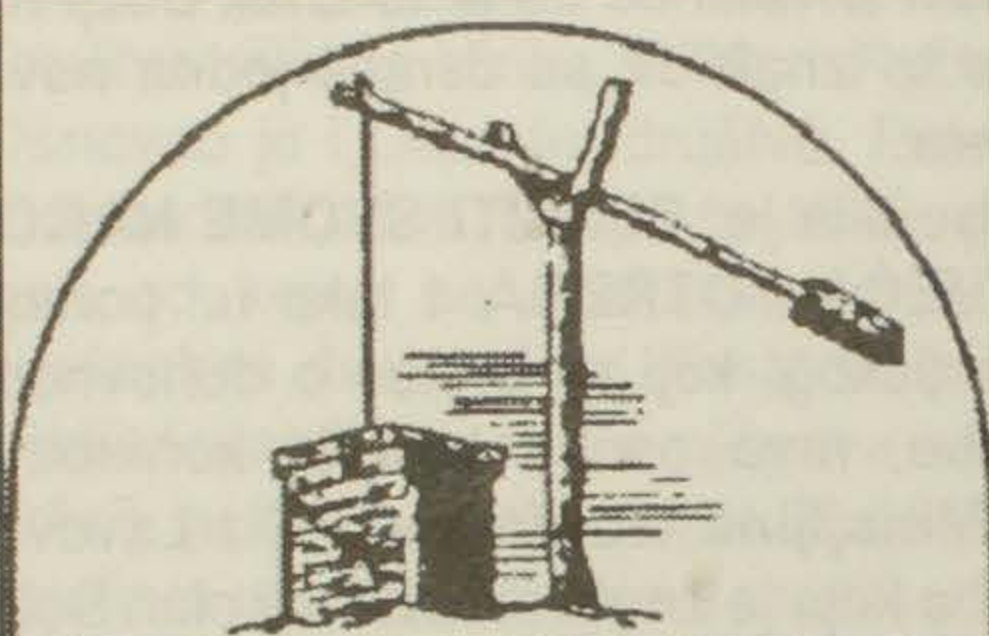
*U spomen  
sestri Vijaneji*



d.d.

K U T I N A  
Kolodvorska 27

Tel.: 044/ 682-432, fax: 044/ 682-438



**SALAŠ**  
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na  
E-mail adresu:  
zvonik@tippnet.co.yu



**Dr. Kern Katalin**  
specijalista - fizijatar

Subotica, Ptujška 1  
tel: (024) 551-375

Radno vrijeme:  
ponedjeljak-petak  
8 - 13 sati  
poslijepodne  
terenski rad

**Djelatnost ordinacije:**

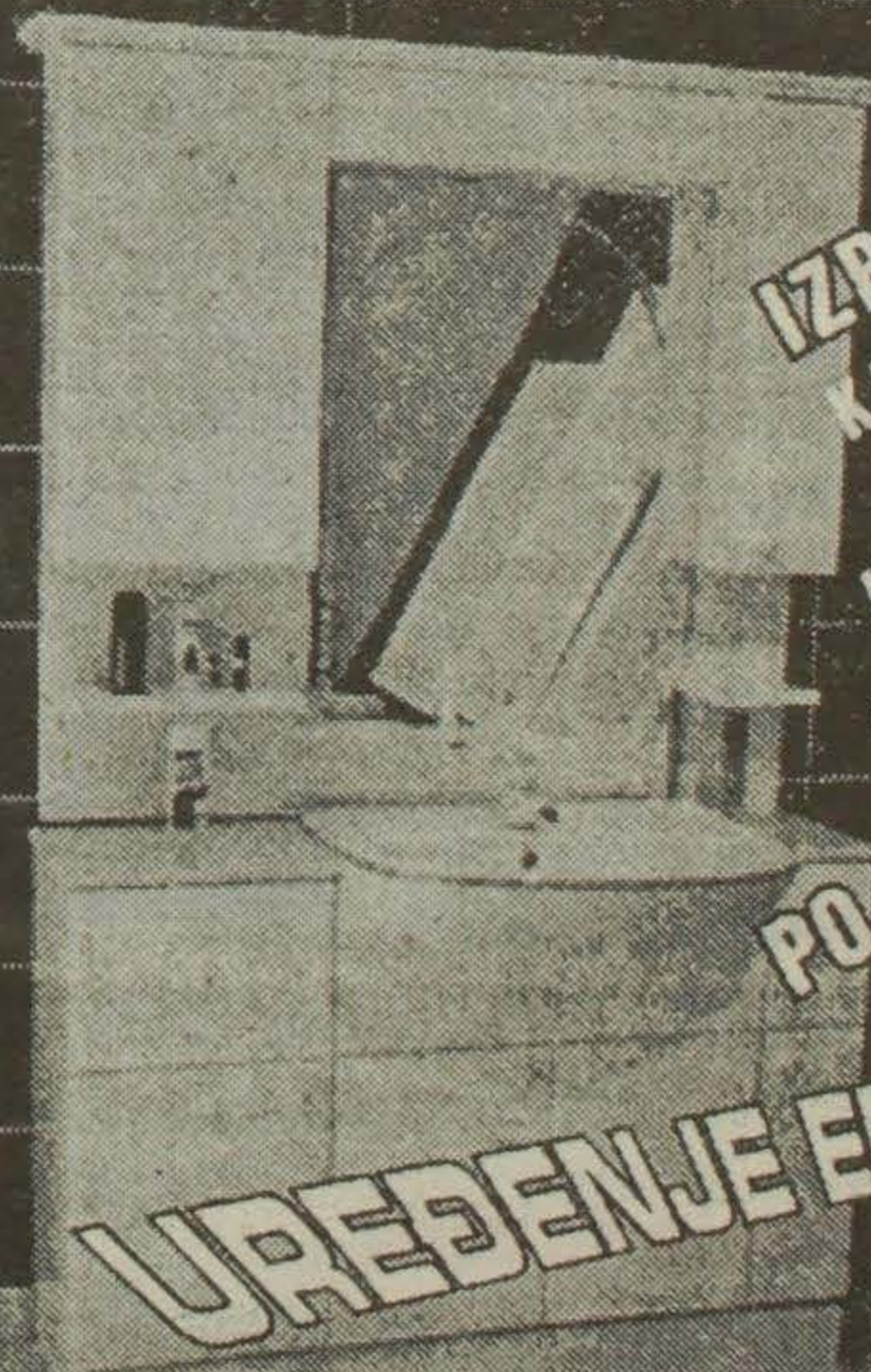
- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, laboratorij, terapija
- Neurološki pregled i terapija
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima



Tel/fax:  
(021) 775-411  
063-566-062  
VAJSKA



...uvek, kada počete lepe stvari.



IZRAĐUJEMO  
KUPATILSKI  
I  
KUHINJSKI  
NAMEŠTAJ  
PO NARUDŽBI

UREĐENJE ENTERIJERA

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE,  
ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE,  
PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel/fax: 024/ 561-186, Tel: 024/ 561-187

**INTERNET**

WWW.  
TippNet  
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

☎ (024) 555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica  
e-mail: support@tippnet.co.yu



Pretpatnici  
iz inozemstva  
uplate (30 DM ili  
avionom 40 DM)  
mogu izvršiti  
pošt. uputnicom ili  
čekom na adresu:  
Gabrijela  
Skenderović,  
Kneza Trpimira 1/3  
44320 Kutina  
tel: 99 385 (0)44  
681-272  
R. Hrvatska

HORVAT BUSINESS CENTER  
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR  
CROATIAN BUSINESS CENTER



Nagymező u. 49.  
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301,  
311-9200, 353-1501  
Tel/fax: (36-1) 269-1300



**ĐULA MATKOVIĆ**

(1930 - 2000)

Početak Svete godine, u eri gripe, božanski Zaručnik je došao po svoju zaručnicu Đulu Matković 17. siječnja i našao je pripravnu. Lampica vjere, nade i ljubavi je gorjela, jer je u njoj bio On, Isus, kome je ona poput prave redovnice u čistoći srca služila do posljednjeg časa!

Đula potječe iz brojne obitelji **Vece** i **Matije Matković** iz Male Bosne. Uvijek slabašna za fizičke poslove, sva se predala duhovnima. Sv. misa i sv. pričest su joj bili svakodnevna duhovna potreba, posebno kad je konačno doselila u župu Isusova Uskrsnuća. U vrijeme krize mladenačke predbračne čistoće njezin život i smrt su izazov! Takvima pristaje svaka riječ koja "izlazi iz Božjih usta" a vjerujemo i plaća. Takve duše su pravi gubitak za zemlju, a blago za nebo!



Kamo ideš? - Nismo ga pitali! Rekao je "Zbogom"! Zato dođite da se zajednički pomolimo na sv. misi u crkvi sv. Roka 5. 04. 2000. u 17 sati za dragog nam pokojnika

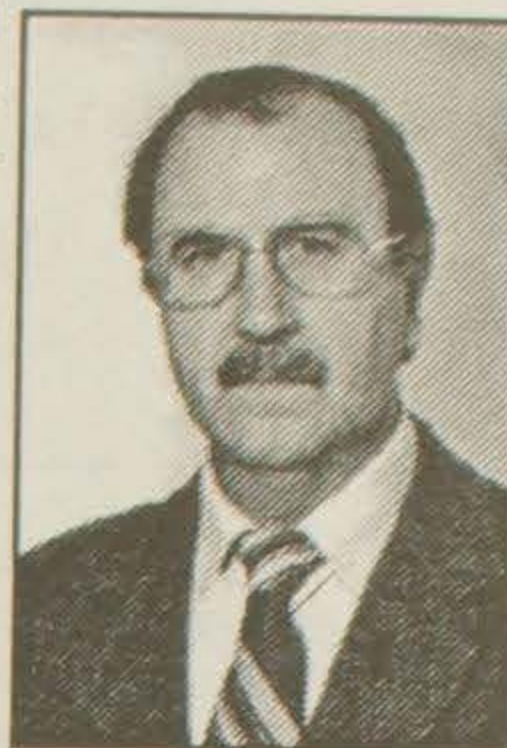
**LAJČU CRNKOVIĆA**

(1999 - 2000)

Isus je rekao: "Idem pripremiti vam mjesto, kad odem i pripravim vam mjesto, ponovo ću doći i uzeti vas k sebi, da i vi budete gdje sam ja... A kamo ja odlazim znate put!"

I tako, žalošću su se napunila naša srca, ali nada u ponovni susret s njim i ljubav prema njemu nisu prestali...

Njegovi najmiliji



**FRANJO DAVČIK, SVEĆENIK**

U župi Srca Isusova u Futogu 20. veljače bila je sv. misa u povodu četvrte obljetnice smrti našega župnika Franje Davčika.

Tog dana skrušeno i ponizno sam molio Boga da se naš dragi, pokojni župnik nauživa Božjeg kraljevstva, vječne slave i radosti.

Sv. misu zadušnicu predvodio je naš sadašnji župnik **Antun Kopilović**.

Mi vjernici, skrušeni ćemo biti, pa će Bog naše molitve za pokoj duše njegove rado uslišiti.

Bosiljko Kostić, Veternik

Prije godinu dana u vječnost se preselio naš anđeo

**DAVID ČELIKOVIĆ**

(1999 - 2000)

Skoro tri godine širio je oko sebe ljubav. Od te ljubavi u dubokoj vjeri čekaju ponovni susret njegovi:

tata **Ervin**, mama **Katarina**, braća **Igor** i **Filip** i sestra **Martina**



U subotu 12. 02. 2000. godine Gospodin je iznenada pozvao k sebi našu dragu mamu, taštu, svekrvu, majku, pramajku i sestru

**LOZIKU STANTIĆ**

Tužni smo, ali zahvalni Gospodinu što smo je imali. Njezin dragi lik ostat će nam svima u sjećanju. Cijenit ćemo i dalje ono što je njoj bilo sveto a molitva kao najfinija nit ljubavi dnevno će nas povezivati s njom i sada kada je prešla u pokoj.

Ovim putem želimo izvijestiti rodbinu, prijatelje i poznanike da će sv. misa na šest nedjelja biti u crkvi Isusovog Uskrsnuća na Blagovijest, 25. 03. 2000.

Njezini najmiliji: sinovi i kćerke s obiteljima



**IVAN LULIĆ**

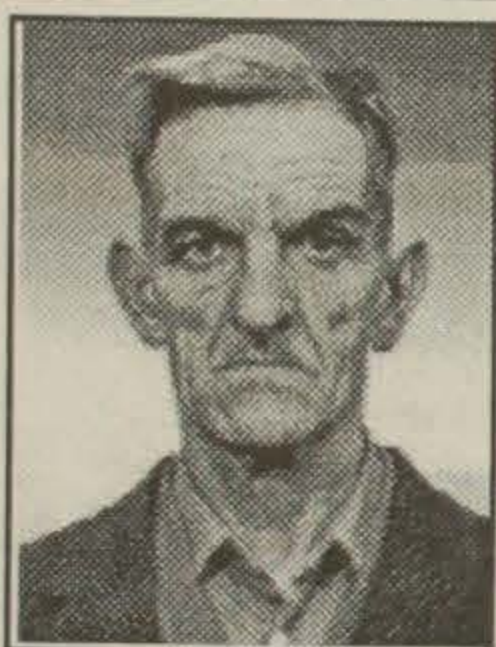
(1931 - 2000)

U Titelu je 17. veljače 2000. godine preminuo otac našeg svećenika Franje Lulića, **Ivan Lulić**. On se rodio 27. siječnja 1931. godine u Ljubiji u Bosni od oca **Petra** i majke **Marte** kao drugi sin. Ratni vihor 1941. godine potjerao ih je s njihovog ognjišta. Lutajući poljima i selima stigli su u Sivac gdje se na jednom salašu skloniše i zaposliše kao "sluge". Poslije rata vratio se u svoj zavičaj ali, kako je ondje našao samo zgarište, vraća se ponovo u Sivac. Nakon odsluženog vojnog roka ženi se **Katom Delić** 1955. godine s kojom je živio u skladnom braku punih 45 godina. S njom je narodu i Crkvi darovao troje djece: **Franju** (1956), koji je sada župnik u Titelu i Loku, te dvije kćeri **Dragicu** (1958) i **Maru** (1960).

Čitav život proveo je kao marljivi radnik i pobožni vjernik, živeći skromno sa svojom obitelji. Kad mu je sin svećenik imenovan župnikom u Titelu, preselio se sa svojom suprugom k njemu i ondje je vršio službu zvonara i sakristana. Iako je dugo i teško bolovao, smrt ga je zatekla gotovo na nogama. Svoje boli je strpljivo i s ljubavlju podnosio, obavljajući neumorno i marno svoje svakodnevne dužnosti.

Vjernici Titela oprostili su se od dragog pokojnika sv. misom koju je predvodio župnik iz Budisave **Robert Erhard**, nakon čega mu je tijelo preneseno u crkvu u Sivac gdje je 18. 02. u 10 sati bila sv. misa zadušnica koju je predvodio u zajedništvu s petnaestak svećenika biskup **mons. dr. Ivan Pénzes**. Prigodnu homiliju održao je **preč. Andrija Anišić**. Poslije mise pokojnikovo tijelo ispraćeno je do mjesnog groblja gdje je biskup predvodio sprovodne obrede. Uz svećenike, dragog pokojnika do njegovog groba dopratili su i njegovi najbliži te vjernici iz Titela i Sivca.

Neka ga Gospodin nagradi vječnim mirom i radošću!



**STIPAN ALAGA**

(1939 - 2000)

U somborskoj bolnici, poslije kraće bolesti, 19. siječnja preminuo je kantor i orguljaš župe Rođenja BDM u Svetozar Miletiću.

Stipan Alaga rođen je 20. travnja 1939. godine od majke **Margite** i oca **Antuna**. Obitelj Alaga uvijek je bila u službi Crkve. Njezini članovi su bili crkvenjaci i zvonari a žene bi pomagale u spremanju crkve i ako bi što trebalo šiti za crkvu. Zbog tih aktivnosti sugrađani su im dali nadimak "Zvonarovi". Poštujući tradiciju svojih pradjedova i Stipan se odlučuje nastaviti njihovim stopama te postaje kantor. Školovao se u Somboru. Po završetku školovanja vraća se u svoje rodno selo i tu postaje kantor i orguljaš. Njegove prste poznavale su mnoge orgulje u okolici ali on je ostao vjeran svojoj župi punih 35 godina. Uljepšao je mnoga misna slavlja, mnoga vjenčanja a u onim, nama najtežim trenucima, kada se opraštamo od svojih pokojnih, njegov glas nas je pratio dostojanstveno i tješio u našoj tuzi.

Sve nas je iznenadila Stipanova prerana smrt i zato nam je bez njegovog sviranja i pjevanja crkva doista prazna.

Našeg Pićuku - kako smo ga zvali - do njegovog groba ispratilo je mnoštvo svijeta. Nisu bili tu samo njegovi sugrađani nego i vjernici iz Stanišića, Riđice, Alekse Šantića, Čonoplje, Sombora i Bajmoka. Suznih očiju se župnik **Antal Egedi** oprostio od svog kantora. U sprovodnim obredima pomogli su mu i župnik iz Telečke **Árpád Pásztor** i o. **Bernardin Vismeg**, karmelićanin iz Sombora. U ime kolega kantora od Stipana se oprostio **János Varga**, kantor iz Stanišića, a u ime vjernika Stanišića **János Drobina**. Oproštaj u ime vjernika Sv. Miletića na mađarskom jeziku pročitao je **Károly Nemes-halmi** a na hrvatskom **prof. Ivan Vidaković**.

Želimo i ovim putem zahvaliti Stipanu za sve lijepe trenutke koje nam je podario a Bogu koji ga je pozvao upućujemo molitve da ga primi u radost svoga vječnog Kraljevstva.



## **JOSIP KUJUNDŽIĆ**

**DUCIKA**

(1934 - 2000)



U Subotici je nakon kratke i teške bolesti, 6. veljače 2000. preminuo tajnik HKC "Bunjevačko kolo" Josip Kujundžić kojeg su svi poznavali kao Duciku. Sahranjen je u subotičkom Bajskom groblju 8. veljače a sprovodne obrede predvodio je katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**.

HKC "Bunjevačko kolo" dostojanstveno se oprostilo od svog vrijednog člana. Na sprovodu su uz nazočnu rodbinu i članove Društva bili i mladi u bunjevačkoj narodnoj nošnji a svirali su i tamburaši. U ime Centra od pokojnika se oprostio predsjednik **Bela Ivković**: "Mi iz Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" došli smo danas da Josipu Kujundžiću kažemo hvala za sve što je za Kolo učinio. Puno dugujemo! Želimo to hvala kao drvo zasaditi kraj njegovog groba da ono raste, da svaki list iz krošnje svoju priču priča, da grob ne samuje."

Josip Kujundžić je nakon studija u Zagrebu svoj radni vijek proveo u Subotici. Uz svoj posao puno vremena je posvetio sportu i kulturi u našem gradu. Tako je od 1962. do 1972. godine bio tajnik košarkaškog kluba, a kad se ženski košarkaški klub osamostalio bio je i tajnik tog kluba od 1989. do 1993. godine. Godine 1971. bio je generalni tajnik Organizacijskog odbora Europskog šampionata za juniorke.

Rado je pratio sve manifestacije koje su se događale u "Bunjevačkom kolu" a osobito one vezane za Dužijancu. Nijedno takmičenje risara nije prošlo bez njega. Od godine 1993. sve se više angažira u Kolu. Te godine imenovan je tajnikom Organizacijskog odbora Dužijance a nešto kasnije i članom Upravnog odbora "Bunjevačkog kola" i njegovim tajnikom. U posljednje vrijeme, kako ističe Bela Ivković, "živio je u Kolu a u svoju kuću je odlazio samo spavati. Činio je sve za Hrvatski kulturni centar 'Bunjevačko kolo'. Sve je radio bez naknade. O naknadi se sa njim nije moglo razgovarati jer on to nije prihvaćao... Spremno je dio svog života utrošio na korist svoga Roda".

## **SJEĆANJE NA JEDNOG ZALJUBLJENIKA TAMBURICE**

### **STIPAN BENČIK - MODRI**

U Tavankutu, tj. na Čikeriji, 20. 01. 2000. preminuo je čuveni svirac bač **Stipan Benčik - Modri**. Imo sam sreću bač Stipana malo bolje upoznati i s njim razgovarati, čak i svirati petnaestak dana prije njegove smrti. Bio bi veliki propust kada se o ovom poznatom zaljubljeniku tambure ne bi zapisala koja riječ i u "Zvoniku". Istina, pisali su o njemu drugi, ali taj prilog nije iznio one najvažnije podatke i činjenice po kojima je bač Stipan - Modri poznat u cijelom Tavankutu, Ljutovu, a i šire.

Stipan Benčik rodio se 14. 12. 1914. godine u Tavankutu. Kao dijete i mladić bio je izrazito vesele naravi. Za njega je bilo karakteristično da je imao izrazito plave oči. Tako je za njega jednom prilikom netko rekao: "Vidi ovog modrog!", misleći pri tom na plave oči. Od tada pokojni bač Stipan nosi nadimak "Modri". Po nadimku su ga poznavali svi njegovi mještani. Bač Stipan se oženio neposredno poslije rata 20. 10. 1946. sa Jelenom Pavlić iz Ljutova. Prema izjavi njegove supruge Jelene i kćerke Marije udate Kopilović pokojni bač Stipan bio je u obitelji uzoran i ozbiljan suprug i otac. Međutim, njegovi mještani i prijatelji pamte ga kao iznimno rijetkog veseljaka. Svima je bilo lijepo u društvu s njim.

Ono o čemu će se još dugo govoriti o pokojnom Stipanu jeste njegova vještina sviranja na tamburi. Iako nije poznavao note, bio je vrstan svirač. Kao mladić kupio je dobru staru tamburu od koje se nije rastavljao do smrti. Nju je često i rado uzimao u ruke kako bi razveselio svoje poznanike i prijatelje. Bač Stipan - Modri napisao je više pjesama od kojih mu je najpoznatija ona o rodnom mjestu koju Tavankučani najradije pjevaju: "Tavankutu, selo moje malo". Glazbu za ovu pjesmu kasnije je napisao Hajo. On je uglazbio još neke manje poznate pjesme bač Stipana - Modrog (O Paliću).

Na sprovodu bač Stipana - Modrog, i pored hladnog vjetera i jakog snijega, okupio se veliki broj Tavankučana, Čikerijanaca i Ljutovčana da isprate uz molitve i tambure svog dragog svirca. Mladi tavankutski i ljutovački svirci ispratili su najpoznatijeg tavankutskog tamburaša onako kako je i zaslužio.

Župnik je u homiliji govorio o plemenitosti pokojnika koji je bio i praktični vjernik. Na Badnji dan se, iako je bio zdrav, ispovjedio, pričestio i primio sakrament bolesničkog pomazanja. Mladi Tavankučani su ga pohodili na drugi dan Nove godine te ga razveselili pjesmom i sviranjem. To večer bač Stipan je bio posebno raspoložen. Zajedno je s nama zasvirao nekoliko božićnih pjesama. To je bio posljednji put kada je bač Stipan uzeo tamburu u ruke. Ubrzo poslije tog susreta teško se razbolio i umro. Kao da smo slutili da je rastanak blizu te smo tom prilikom zamolili bač Stipana da nam dopusti da se fotografiramo zajedno s njim. Tom prilikom fotografirali smo posebno njega i njegovu suprugu Jelu.

Dok bude Tavankuta i Tavankučana sigurno će se spominjati ime bač Stipana - Modrog. Zahvaljujući njemu, Tavankut ima svoju najdražu pjesmu. Tekst ove pjesme donosimo ovdje u cijelosti.

## **Tavankutu moje selo malo**

**Tavankutu moje selo malo,  
Tuj veselo i mlado i staro;  
Naročito kad nam jesen dođe,  
Kad beremo jabuke i grožđe.**

**Bunjevac sam i sa tim se dičim,  
Što u našem malom selu živim;  
Od vajkada tu mi je poreklo,  
Tu je naše bunjevačko leglo.**

**Kad zasniva kolo tamburica,  
Tu ćeš vidit nasmijani lica;  
I u kolu cura i momaka,  
Bunjevačka rodila ih majka.**

/Tekst priredio prema kazivanju  
bač Stipanove rodbine Franjo I./

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, i Branko Vaci; Alojzije Stantić i s. Silvana Milan - marketing; Uredništvo stranica mladih: Vesna Huska, Dijana Šarčević, Ivana Lazić, Ladislav Huska, Marina Kujundžić, Svetlana Sudarević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.






Dva velika događaja obilježila su protekli period u našoj biskupiji:

1. Hrvatski biskupi: Antun Tamarut, Marin Srakić, Antun Škvorčević i Đuro Gašparović s našim biskupom Ivanom i župnikom Jánosom Sztrikovitsem u novosadskoj crkvi Imena Marijina (na slici lijevo)

2. Jubilej svećenika Subotičke biskupije u somborskoj karmelićanskoj crkvi - Dan pomirenja (na slici gore)






# Globus

**ŠTAMPARIJA BRZE USLUGE**  
 Vlasnik: *Blaško Gabrić*  
 24000 Subotica, Otmara Majera 10  
 Tel./fax: (024) 551-202, 553-142

**SA BOGATIM PROIZVODNIM PROGRAMOM  
 I 2000. GODINE SA VAMA:**

- Vizit karte	- Prospekti	- Pozivnice
- Plakati	- Nalepnice	- Kartonska ambalaža
- Katalozi	- Knjige	- Papirna ambalaža
- Obрасci	- Novine	- Ostali proizvodi po narudžbi



Čitajte i širite izdanja Katoličkog instituta  
 za kulturu, povijest i duhovnost  
 "Ivan Antunović", Subotica  
 - informacije i narudžbe: Uredništvo Zvonika -



# JEDNO VEČE U SOMBORU



Oni su predstavili knjigu „Život i smrt u gradu“



Brojna i zahvalna publika pozorno je pratila svaku riječ

**KUD "VLADIMIR NAZOR" - SOMBOR  
PRIREDIO JE U PROSTORIJAMA SVOGA DRUŠTVA  
U PETAK 3. 03. 2000. PROMOCIJU KNJIGE  
MILOVANA MIKOVIĆA "ŽIVOT I SMRT U GRADU"  
I IZLOŽBU "MILE, DAVNE USPOMEME"**

Zabilježili smo nekoliko prizora  
i darujemo ih vašem oku



Jedan „kutak“ izložbe



Cecilija Miler recitira svoju pjesmu uz pratnju malih tamburaša

Foto:  
Andrija Anišić



Od brašna do kruha



Josip Pekaović, urednik „Miroljuba“



Antonija Čota, autorica izložbe,  
s jednim od eksponata